

IIN KUNTA

TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024-2025

Khall 28.11.2022, § 313
Kvalt 12.12.2022, § 107

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEINEN OSA.....	6
1.1. Iin kunnan organisaatio	6
2. IIN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT	9
2.1. Väkiluvun kehitys.....	9
2.2. Työllisyys ja työllisyyden edistäminen.....	11
2.2.1 Työllisyys	11
2.2.2 Työllisyyden edistäminen	12
3. TALOUDELLINEN TILANNE JA KEHITYSNÄKYMÄT	14
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät.....	14
3.2. Kuntatalous	16
3.3. Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen	17
3.4. Iin kunnan talous	19
3.5. Iin kunnan kuntastrategia vuoteen 2030	20
3.6. Meidän li Hyvinvointi -malli	22
3.7. Omistajapolitiikka ja ohjaus	23
4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS.....	24
4.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus	24
4.2 Talousarvion osat	24
4.2.1 Käyttötalousosa	24
4.2.2 Liikelaitokset	26
4.2.3 Investointiosa.....	27
4.2.4 Tuloslaskelmaosa	27
4.2.5 Rahoitusosa.....	30
4.3 Sitovuus valtuustoon nähden.....	31
4.3.1 Sitovuustasot	31
4.3.2 Tilivelvollisuus.....	31
4.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	32
5. TALOUSARVIO	34
5.1. Kuntastrategia, tavoitteet.....	34
5.2. Hallinto- ja talouspalvelut.....	36
5.2.1. Hallinto	36
5.2.2. Talous	37
5.3. Elinvoima- ja yrityspalvelut	38
5.3.1. Elinvoimapalvelut	40
5.3.2. Maankäytön suunnittelu.....	40
5.4 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	42
5.4.2. Varhaiskasvatus.....	44
5.4.3. Opetuspalvelut.....	47
5.5. Hyvinvointipalvelut	55
5.6. Yhdyskuntapalvelut	61

	3
Yhdyskuntapalveluiden hallinto	61
5.6.1. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut.....	63
5.6.2. Ateria- ja puhtauspalvelut.....	64
5.6.3. Infra- ja ympäristöpalvelut	66
5.6.4. Virainomaispalvelut	68
5.7. Iin Vesiliikelaitos	70
6. TULOSLASKELMAOSA.....	76
7. INVESTOINTIOSA.....	77
8. RAHOITUSOSA.....	79
9. IIN KUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTAKEINOT	80
10. IIN KUNNAN KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	81
10.1 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta	81
10.2 Iin kunnan konserniin kuuluvat yhteisöt	81
10.3 Konsernin omistajaohjaus, sisäinen valvonta ja riskien hallinta	81
10.3.1. Iin Vuokratalot Oy	82
10.3.2. Iilaakso Oy	83
10.3.3. Iin Micropolis Oy	84
10.3.4. Iin Energia Oy	86

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kuluva vuosi 2022 on ollut hyvin poikkeuksellinen. Jo kolmatta vuotta jatkunut korona-aika on vaikuttanut edelleen vahvasti useisiin toimintoihin muuttaen niiden muotoa, toteuttamistarvetta tai -aikaa. Alkuvuodesta lähtien rajoituksia on purettu niin meillä kuin muuallakin. Rajoitusten purkuun päästiin, kun rokotuskattavuus saatiin riittävälle tasolle ja näin ollen riski vakavan tautimuodon sairastamisesta olennaisesti pienemmäksi. Maailman avautuminen lisäsi kuitenkin koronan lievän muodon sairastaneita. Tämä näyttäytyi koko yhteiskunnassa sairauspoissaolojen kasvuna. Samalla se korosti henkilöstöpulaa erityisesti tietyillä aloilla. Pitkäaikainen poikkeustilanne näkyy vahvasti myös ihan kaikenikäisten ihmisten väsymisenä. Erityisesti perheet, nuoret ja lapset oireilevat poikkeustilannetta monilla tavoin. Edellä kuvattu on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen ja oletettavaa on, että tulemme näkemään jonkinasteisia korona-aaltoja erilaisine vaikutuksineen myös vuonna 2023. Erityisesti poikkeustilanteen aiheuttama erilaisten tukien tarve tulee realisoitumaan kasvavassa määrin niin sosiaali- ja terveydenhuollon kuin koulutuksen ja kasvatuksen saroilla. Koronatilanteen hellittäminen ja rajoitusten purkamisen on toisaalta vaikuttanut erilaisten aktiviteettien, toimintojen ja tapahtumien lisääntymiseen tai ainakin paluuseen kohti vanhaa normaalia. Myös näihin on pyritty varautumaan talousarviossa.

Kun koronatilanne helpotti, käytännössä samaan aikaan alkoi uusi poikkeustilanne Venäjän käynnistäessä hyökkäyssodan ihan lähimaastossamme Ukrainassa. Varautumisen tehostamisen lisäksi sotatilanne kuormitti ja kuormittaa yhteiskuntaamme monilla tavoin. Henkinen kantti, joka on ollut koetuksella, sai taas uuden iskun. Se ei voi olla vaikuttamatta. Ukrainan tilanne on aiheuttanut yleisen kustannusnousun, raaka-aine ja tiettyjen komponenttien ja materiaalien pulan sekä erityisesti sähkö- ja energiakriisin muodossa. Inflaatio on pompannut poikkeuksellisen matalalta, nollassa nopeasti lähemmäs kymmentä prosenttia. Tämä näkyy niin raaka-aineiden, ruuan kuin erityisesti energian ja polttoaineen hinnoissa, joista vaikutus siirtyy myös eri palveluihin. Sama nousukehitys ja nousukulma näyttää jatkuvan rahoitusmarkkinoilla. Kaikki nämä yhdessä lisätynä palkkaratkaisuilla on kuormittanut ja kuormittaa kiihtyvällä vauhdilla kuntataloutta ja on haastanut talousarvion tekemistä.

Kunnat ovat todella ison muutoksen äärellä. Vuoden vaihteessa syntyvät hyvinvointialueet ottavat kantaakseen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Samalla Suomeen muodostuu uusi alueellinen hallinnontaso omine organisaatioineen ja päätöksentekosysteemeineen. Järjestämisvastuun siirtymisestä huolimatta on kriittisen tärkeää, että palvelut säilyvät lähellä kuntalaisia ja palveluketjujen täytyy toimia jatkossakin. Tämä edellyttää aktiivista yhteistyötä eri palveluiden ja toimijoiden verkostoissa ja yhdyspinoilla. Kunnalle jää myös rooli sotekiinteistöjen omistajana ja vuokranantajana. Tämän osalta lilla ja muilla kuntayhtymäkunnilla on edelleen vaikuttamistyötä tehtävänä, jotta sopimukset saadaan järkeviksi tämänhetkisestä asetustulkinnasta huolimatta. Iso kysymysmerkki liittyy myös tulevaisuuden rahoitukseen. Vaikka peruseriaatteet, eli että sotetoiminta ja tekijät siirtyvät kustannuksineen ja rahoituksineen Hyvinvointialueelle, on määritelty, ei yksityiskohdat ja tarkat laskentaperiaatteet ole vielä tarkentuneet. Rahoitusta tultaneen tarkentamaan ja mahdollisesti myös korjaamaan erityisesti ensimmäisen toimintavuoden jälkeen. Näin ollen rahoituksen riskit eivät ehkä realisoitu vielä vuonna 2023, mutta 2024 sisältää jo paljon kysymysmerkkejä erityisesti siksi, että verotulojen ”hännät” korjaavat tilannetta vielä vuonna 2023 mutta ei enää sen jälkeen.

Vuoden 2022 aikana lin kunnassa on yleisen maailmantilanteen lisäksi ollut käynnissä varsin isoja muutoksia. Saimme valmiiksi uuden kuntastrategian reippaine kasvutavoitteen. Konkreettiseksi tavoitteeksi kunnahallitus tarkensi vielä talousarviota käsitellessään maagisen 10 000 iiläisen rajan ylittämisen talousarviovuonna. Vahvan ja

kestävän kasvun lisäksi painopisteinä ovat luonnonläheinen li, henkinen hyvinvointi ja systeeminen muutos. Strategian ensimmäinen toimeenpanovuosi on talousarviovuonna. Sen rinnalla ja osin sen linjauksia tukien käynnistimme hallinnon uudistuksen. Sen tavoitteena on sekä selkiyttää että jäntevöittää johtamis- ja toimintamallejamme. Uudistuksella vastataan myös kuntien muuttuvaan rooliin ja toimintakenttään. Peruslinjaukset on uudistuksen osalta hyväksytyt ja toimeenpanon osalta johtotason rekrytoinnit saadaan päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä. Myös muut toimenkuvien muutokset ja uudet rekrytoinnit pyritään tekemään ennen vuoden vaihdetta tai viimeistään alkuvuonna, jotta organisaation toiminta saadaan vakautettua ja päästään keskittymään strategisten linjausten toteuttamiseen ja ydintoiminnan vakauttamiseen. Tätä varten uusi hallintosääntö astuu voimaan 1.1.2023.

Toiminnallisesti kuntien rooli ja toiminta muuttuu olennaisesti. Toiminnassa painottuvat koulutus, kasvatus, kehittäminen ja strateginen maankäyttö sekä elinkeinoihin- ja elinvoimaan liittyvät asiat ja osallisuus, kulttuuri ja hyvinvointi. Olennaisen tärkeää on myös saavutettavuus. Siihen liittyen meidän on tärkeää huolehtia sekä ohitustiehankkeen että junaliikenteen suunnitelmien eteenpäin viemisestä. Kuntien roolin muutos näkyy vahvasti talousarviossa. Talousarviossa näkyy myös tiukan taloudenpidon vaade ja tarve. Kuluva vuosi aloitettiin 1,8 M€ alijäämäisellä budjetilla. Talouden tasapainottamisen toimenpiteistä kiinnipitäminen, vastuullinen taloudenpito ja erittäin positiivisesti kehittynyt tulopuoli ovat auttaneet saamaan kuluvan vuoden talouden ennakoitua paremmin hallintaan. Tiukan taloudenpidon vaateista ja toimenpiteistä on ensiarvioisen tärkeää pitää kiinni vuonna 2023. Tulevan vuoden linjaukset ja toimenpiteet rakentavat lin kestävän ja menestyksekkään tulevaisuuden. Ainoastaan vastuullisilla ja taloudellisesti kestäväillä kunnilla on mahdollisuus toteuttaa toimintaansa, vastata varsin vauhdikkaasti muuttuvaan toimintaympäristön haasteisiin ja hyödyntää sen mahdollisuudet. Tärkeää on myös huolehtia henkilöstömme hyvinvoinnista, osaamisen kehittymisestä ja pitovoimasta. Henkilöstö loppujen lopuksi on se, joka vastaa siitä, että kuntalaiset, yritykset ja yhteistyökumppanit saavat laadukkaista ja tarpeita vastaavia palveluita.

lissä 24.11.2022

Marjukka Manninen
kunnanjohtaja

1. YLEINEN OSA

1.1. Iin kunnan organisaatio

Iin kunnan päätöksenteko-organisaatio muodostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, lautakunnista ja johtokunnasta sekä kunnan johtajistosta. Kunnanhallituksella on henkilöstöjaosto ja maapoliittinen jaosto. Iin kunnan lautakuntia ovat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta, li –instituutti lautakunta, yhdyskuntalautakunta ja rakennuslautakunta sekä Iin vesiliikelaitoksen johtokunta.

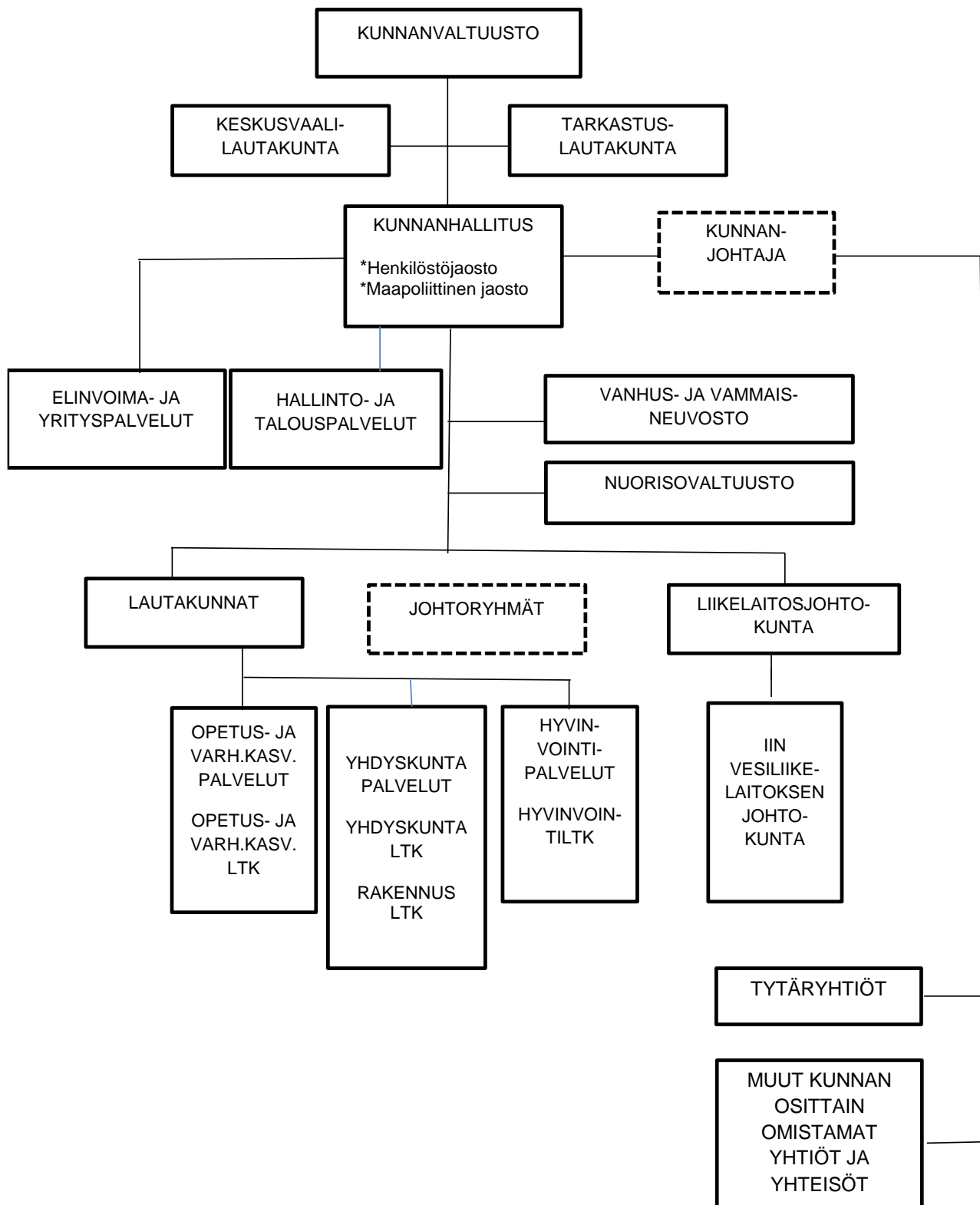
Kunnan palveluorganisaatioita ovat hallinto- ja talouspalvelut, elinvoima- ja yrityspalvelut, opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, hyvinvointipalvelut, yhdyskuntapalvelut ja Iin vesiliikelaitos. Iin vesiliikelaitos tuottaa vesihuoltolain mukaiset talousvesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueillaan.

Iin kunnan sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, joita on hoitanut Oulunkaaren kuntayhtymä siirtyvät 1.1.2023 alkaen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen tuottamat palo- ja pelastustoimen palvelut tuottaa 1.1.2023 alkaen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde. Kuntapalvelutoimiston palvelut (talous- ja palkkahallinto- sekä tietopalvelut) on tuottanut Oulunkaaren kuntayhtymä. Kuntapalvelutoimiston palvelut siirtyy talous- ja palkkahallinnon osalta Monetra Oy:lle ja tietopalveluiden osalta Laplt:lle 1.1.2023 alkaen. Elinvoima- ja yrityspalveluista vastaa Micropolis Oy ja Iilaakso Oy. Ympäristöpalvelut järjestää Pudasjärven kaupunki ja maaseutuviranomaispalvelut sekä joukkoliikenteen Oulun kaupunki.

Palvelualueiden ja palvelutuottajien hallintorajat ylittävää toimintaa on työllistäminen, jota kehitetään yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa. Työllistämisen tehtävänä on ollut myös kuntouttava työtoiminta, joka siirtyy 1.1.2023 alkaen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

IIN KUNNAN ORGANISAATIO- JA TOIMINTAMALLIKAAVIO

Johtamis- ja hallintojärjestelmän uudistus v. 2023 alusta

II-KONSERNI		
lin kunta		
Tytäryhtiöt		Osakkuusyhtiöt
Energialiiketoiminta	Asunto-osakeyhtiöt	
omistusosuus	omistusosuus	omistusosuus
lin Energia Oy 100 %	lin Vuokratalot Oy 100 %	Kiinteistö Oy <u>Vatungin Pooki</u> 26,32 %
Kiinteistöyhtiöt	Kiinteistö Oy Kuivaniemen Sotaveteraani 57,14 %	lin <u>Micropolis Oy</u> 46,15 %
<u>Jilaakso Oy</u> 100 %		Oulunkaaren työterveys Oy 32,57 %
Muut yhtiöt		Säätiöt
Kuiva-Turve Oy 50 %		lin palvelusäätiö 80 %
		Kuntayhtymät
		Oulun seudun koulutuskunta-yhtymä 3,91 %
		Pohjois-Pohjanmaan SHP <u>ky</u> 2,59 %
		Pohjois-Pohjanmaan liitto 1,99 %
		Oulunkaaren kunta-yhtymä 30,92

2. IIN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT

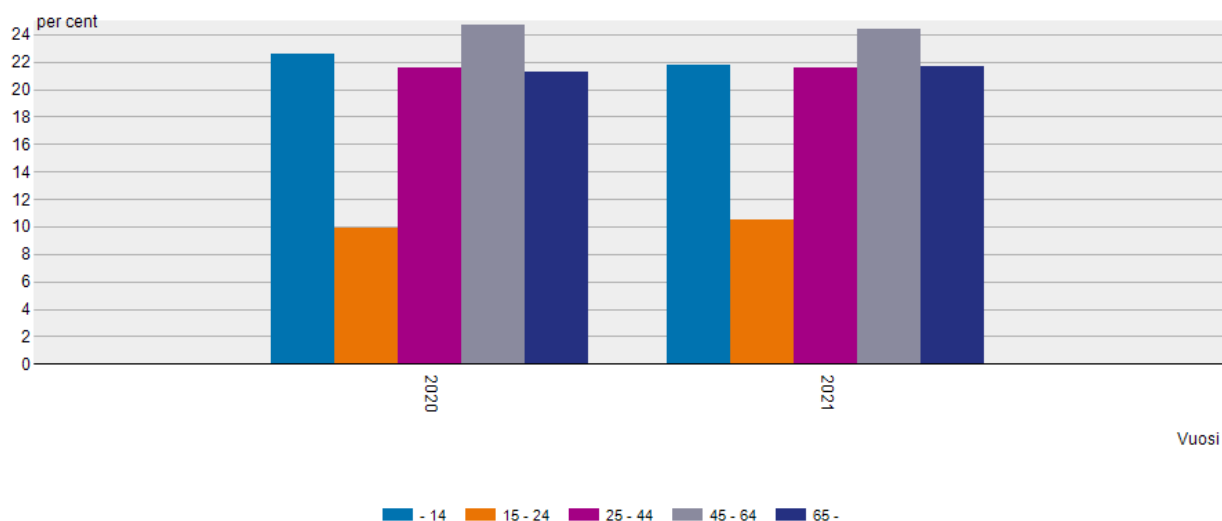
2.1. Väkiluvun kehitys

Merkittävin väestörakenteen muutos Suomessa ja koko Euroopassa on väestörakenteen vanheneminen. Eläkeikäisten osuus väestöstä kasvaa voimakkaasti samaan aikaan kun työikäinen väestö vähenee. Myös lasten ja nuorten osuudet pienenevät eikä syntyvyydestä ole odotettavissa merkittävää muutosta myöskään tulevaisuudessa.

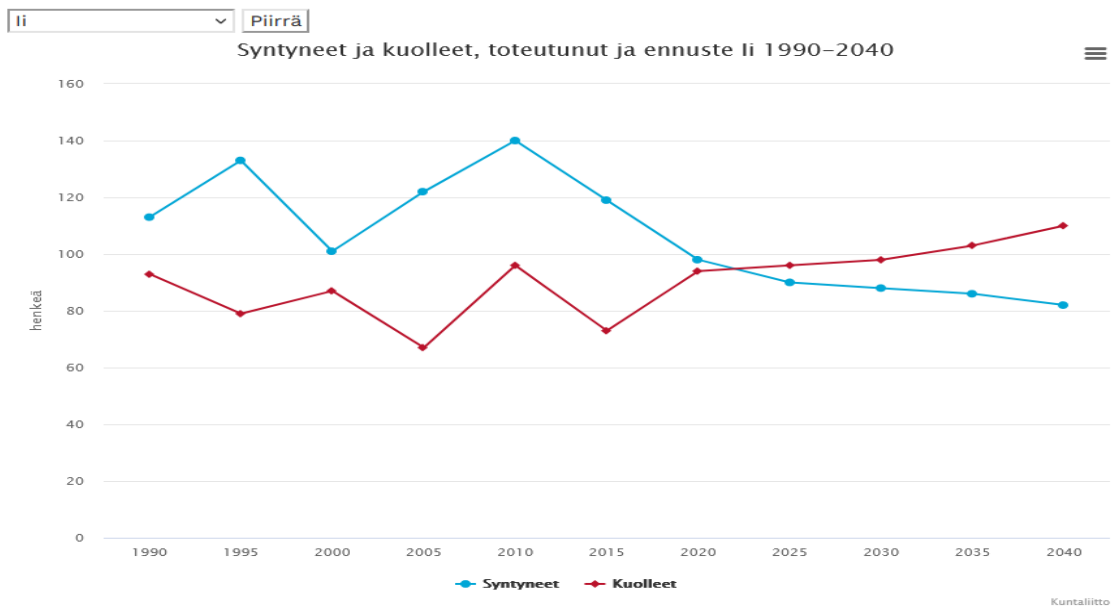
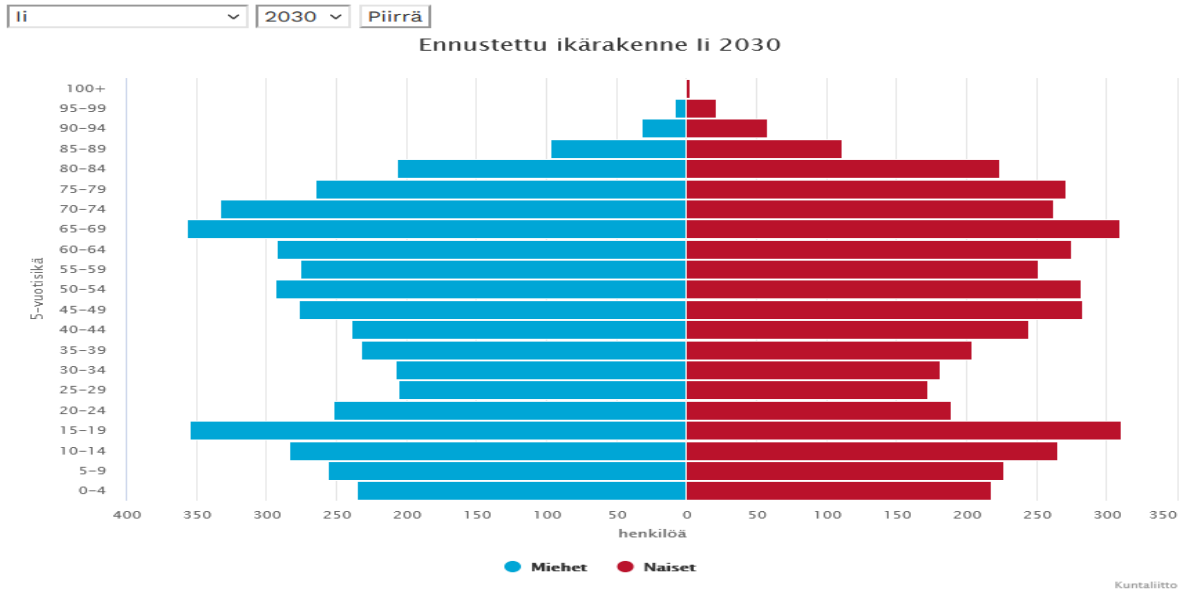
Iin ikärakenne poikkeaa koko Suomen ikärakenteesta siinä, että Iin kunnassa on alle 14-vuotiaiden määrä 21,8 % väestöstä, kun koko Suomen väestöstä sama ikäluokka on 15,4, %. Yli 65-vuotiaiden määrä on suunnilleen valtakunnan tasoa, kun lissä on osuus 21,7 % ja koko maassa 23,1 %. Iin kunnan luonnollinen väestönlisäys on ollut vuonna 2022 syyskuun loppuun mennessä 13 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto on ollut negatiivinen vuoden alusta syyskuun loppuun 39 henkilöä. Kuluvan vuoden väestö nettomuutos on ollut negatiivinen 25 henkilöä. Kunnan strategian tavoitteena on kasvava väestö, joten väestön kasvuun resurssoidaan talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella.

Iin kunnan väestön ikärakenne prosentiosuuksina koko väestöstä:

Väestö muuttujina Ikä ja Vuosi. 139 li, Väestö 31.12..

(Lähde tilastokeskus)

Lähde: Kuntaliitto, Tilastokeskus

lin kunnan väestötilastoja:

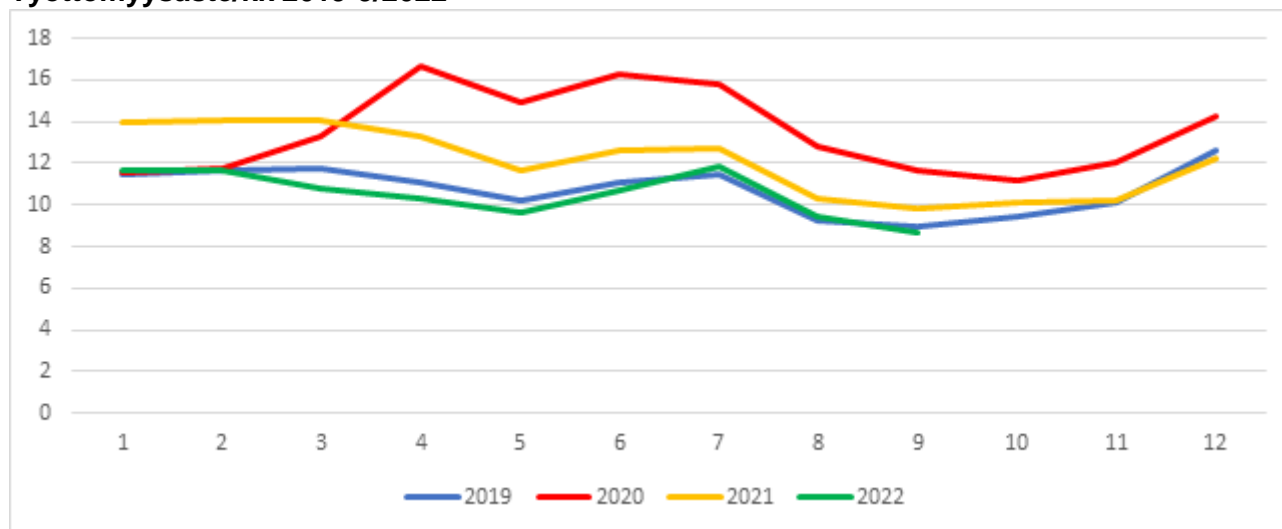
vuosi/ikäkertymä	yhteensä	0-4 v	5-14 v	15-29 v	30-49 v	50-64 v	65-74 v	75-
31.12.2015	9 659	740	1 562	1 432	2 184	1 960	963	818
31.12.2016	9 634	704	1 557	1 430	2 151	1 954	992	846
31.12.2017	9 797	701	1 587	1 445	2 187	1 972	1042	863
31.12.2018	9 862	644	1 614	1 435	2 184	1 975	1132	878
31.12.2019	9 844	609	1 617	1 440	2 194	1 942	1164	878
31.12.2020	9 848	618	1601	1401	2205	1925	1197	901
31.12.2021	9 912	587	1573	1494	2216	1895	1215	932
30.9.2022	9 886							

2.2. Työllisyys ja työllisyyden edistäminen

2.2.1 Työllisyys

Työllisyyden kehityksessä vuonna 2022 on palattu koronapandemiaa edeltäneelle tasolle ja jopa sen alle. Keskimääräinen työttömyysaste lissä vuonna 2019 oli 10,8 %, vuonna 2020 13,5 %, vuonna 2021 12,1 % ja ajalla 1.1.-30.9.2022 10,5 %, kun se vastaavana aikana vuonna 2021 oli 12,5 %. Työttömyysaste oli pienimmillään syyskuussa 2022, jolloin työttömyysaste lissä oli 8,7 %. Edellisvuoden syyskuuhun verrattuna työttömien määrä väheni 43 henkilöllä. Työttömyys aleni vuoden takaisesta tilanteesta eniten miesten ryhmässä 33 henkilöllä. Työllisyyden positiivinen kehitys edellisiin vuosin verrattuna näkyy myös kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen maksujen vähentymisessä, arvioitu vähennys edellisvuoteen noin 100 000 euroa.

Työttömyysaste/kk 2019-9/2022

Vuosi	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2019	11,5	11,7	11,8	11,1	10,2	11,1	11,5	9,3	9,0	9,4	10,1	12,6
2020	11,6	11,8	13,3	16,7	14,9	16,3	15,8	12,8	11,7	11,2	12,0	14,3
2021	14,0	14,1	14,1	13,3	11,7	12,6	12,7	10,3	9,8	10,1	10,2	12,2
09/2022	11,7	11,7	10,8	10,3	9,6	10,7	11,9	9,4	8,7			

Työllisyyskatsaus työvoimasta ja työttömistä työnhakijoista syyskuussa 2019-2022

	Työvoima	Työttömien työnhakijoiden osuus% työvoimasta	Työttömät työnhakijat yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20 v	Alle 25 v	Yli 50 v	Pitkäaik. työttöm.	Vammaiset ja pitkäaik. sairaat	Avoimet työpaikat
9/2022	4186	8,7	364	216	148	13	37	171	127	54	39
9/2021	4155	9,8	407	249	158	17	41	183	144	63	86
9/2020	4203	11,7	491	279	242	16	53	196	138	63	42
9/2019	4234	9,0	380	222	158	12	42	158	108	54	53

lin kunnan työllisyysaste syyskuun tilanteen mukaan oli alhaisempi kuin vertailualueilla Oulunkaarella ja Pohjois-Pohjanmaalla. Syyskuussa 2022 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Pohjois-Pohjanmaalla oli 9,2 % ja Oulunkaaren kuntayhtymän alueella 9,6 %.

lin työttömyysaste verrattuna Pohjois-Pohjanmaan ja Oulunkaaren seutukunnan tilanteeseen vuosina 2019-2022 syyskuun tilanteen mukaan

Työttömyysaste %	9/2019	9/2020	9/2021	9/2022
Pohjois-Pohjanmaa	9,2	11,8	10,0	9,2
Oulunkaaren sk	9,4	12,3	10,9	9,6
li	9,0	11,7	9,8	8,7

Avoimena olevien työpaikkojen määrä ajalla 1.1.-30.9. 2022 (tiedot kuukauden viimeinen päivä) on kasvanut edellisvuodesta, vaikka vähennystä edellisen vuoden syyskuun tilanteeseen verrattuna oli 47 työpaikkaa.

Avoimet työpaikat lissä syyskuun lopussa 2019-2022

Alue	9/2019	9/2020	9/2021	9/2022
Pohjois-Pohjanmaa	4269	4208	6186	5565
Oulunkaaren sk	144	134	218	149
li	53	42	83	39

2.2.2 Työllisyyden edistäminen

Kunnan työllistämispalveluihin kuuluvat nuorten ja pitkään työttömänä olleiden työllistämispalvelut, mm. TYP-palvelut, työkokeilut, työhönvalmennus, palkkatukityöllistäminen, koululaisten kesätyöllistäminen sekä työllistämistoimintaa harjoittavien yhteisöjen ja yritysten tukeminen pitkään työttömänä olleiden henkilöiden ja nuorten työllistämässä. Yhteistyössä sidosryhmien kanssa kunnan työllistämispalvelut koordinoivat, seuraavat ja kehittävät työttömien aktivointiin ja työllistymisen edistämiseen liittyviä palveluita ja toimintoja pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden ja työttömien nuorten työelämävalmiuksien lisäämiseksi. 1.1.2023 kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueelle.

lin kunta on mukana maaliskuussa 2021 käynnistyneessä työllisyyden kuntakokeilussa, jossa kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan osana hallituksen työllisyyspakettia. Kokeilu jatkuu 31.12.2024 saakka. Kuntakokeilun tavoitteena on lisätä työllisyyspalveluiden sujuvuutta ja vaikuttavuutta yhdistämällä uudella tavalla valtion ja kuntien työllisyyspalveluita. Kuntakokeilussa TE-toimistosta kuntien palveluiden piiriin siirtyivät kaikki alle 30-vuotiaat ja yli 30-vuotiaat Kelan työttömyysetuutta saavat, maahanmuuttajat ja vieraskieliset työnhakijat. Kuntakokeilussa panostetaan työhaun alkuun tapaamalla asiakkaita kasvotusten ja kiinnittämällä huomiota asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja työhaun suunnitelmallisuuteen. Kuntakokeiluun osallistuessaan kunnat ovat sitoutuneet kehittämään omia palvelujaan myös yhteistyössä muiden toimijoiden mm. sosiaali- ja terveystyöpalveluiden sekä koulutus- ja yrityspalveluiden kanssa. Toukokuussa 2022 käyttöön otetun uuden työvoimapolymallin tavoitteena on edistää työnhakijoiden omatoimista työnhakua lisäämällä työnhakijalle tarjottavan yksilöllisen tuen määrää työhaun alussa ja sen jatkuessa.

Valmistelut TE-palveluiden pysyvästä siirtymisestä kuntiin vuoden 2025 alusta on käynnistetty. Uudistuksen tavoitteena on luoda palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä sekä lisää työ- ja elinvoimapolymallien tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipolisuuutta. Tavoitteena on jatkossakin tarjota lähipalveluja työnhakija- ja työnantaja-asiakkaille.

Kunta työllistää vuosittain talousarvioissa vahvistettujen määrärahojen puitteissa koululaisia kahden viikon ajaksi (60 h) omiin toimipisteisiin sekä tukee yrityksiä ja yhteisöjä iilaisten nuorten kesätyöllistämässä myöntämälle avustusta työllistämiseen kesätyösetelin ja tukemalla nuorten kesäyrittäjyyttä.

Koululaisten kesätyöllistäminen vuosina 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Kunta	109	0	97	80
Yrityksille ja yhteisöille myönnetty kesätyöseteli	102	93	94	104
Kesäyrittäjyystuki	1	4	6	3
Yhteensä	212	97	197	187

3. TALOUDELLINEN TILANNE JA KEHITYSNÄKYMÄT

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät

(Lähde: VM, 19.9.2022)

BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Toisaalta myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu v. 2022 ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Vuonna 2023 alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna.

Velanhoidokustannusten arvioidaan kasvavan ennustejaksolla. Alati kasvavat velanhoidot ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Maailmantalous

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet. Kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin v. 2023.

Yhdysvaltojen talous supistui kuluvan vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä. Työllisyys on kuitenkin erittäin vahvaa. Vallitsevan ajattelun mukaan talous ei ole taantumassa. Rahapolitiikkaa on kiristetty erittäin nopeasti, ja inflaatio näyttää jo hidastumisen merkkejä. Kokonaistuotanto kasvaa 2,1 % kuluvana vuonna ja 1,4 % v. 2023.

Kiinan talouskasvu on hidastunut huomattavasti kuluvan vuoden aikana. Bruttokansantuote supistui voimakkaasti vuoden toisella neljänneksellä edellisneljännekseen verrattuna. Jatkuvat koronasulut ja kiinteistösektorin ongelmat heikentävät näkymiä. Vähittäiskaupan ja teollisen tuotannon kasvu jäivät odotuksista heinäkuussa. Keskuspankki alensi yllättäen elokuussa keskeistä ohjauskorkoa. Talouskasvu hidastuu 4,1 prosenttiin kuluvana vuonna. Ensi vuonna talous elpyy 4,6 prosentin kasvuun.

Euroalueen näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiakriisin takia. Inflaation kiihtyminen on jatkunut, ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Erityisesti Saksan näkymät ovat haastavat. Eteläinen Eurooppa sen sijaan on hyötynyt koronasulkujen poistumisesta. Tulevasta talvesta odotetaan energian saatavuuden takia erittäin vaikeaa. Kokonaistuotannon kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin v. 2022 ja edelleen 1,3 prosenttiin v. 2023.

Julkinen talous

Vahva talous- ja työllisyyskehitys on pienentänyt koronaepidemian julkiseen talouteen synnyttämää mittavaa epätasapainoa. Talouskasvu hidastuu kuluvana vuonna, mutta työllisyyskasvu pysyy vahvana ja julkinen talous kohenee verotulojen voimakkaan kasvun siivittämänä. Alijäämän pienenemistä edesauttaa myös koronaepidemian vuoksi tehtävien tukitoimien väheneminen.

Talouskasvu hidastuu merkittävästi ensi vuonna, ja alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt lukuisat varautumiseen liittyvät toimet heikentävät julkista taloutta myös tulevina vuosina. Nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana lähitulevaisuudessa.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kohosi korkealle tasolle korona-epidemian vuoksi eikä se ole palautunut kriisiä edeltäneelle tasolle. Velkasuhteenkasvu kuitenkin taittui viime

vuonna hetkellisesti. Julkisen velkasuhteen väliaikaiseen tasaantumiseen vaikuttaa erityisen suotuisa nimellisen BKT:n kasvu. Valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy suurena, joten velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen heti ensi vuodesta lähtien. Pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa mm. väestön ikääntymisen johdosta, eikä julkinen talous siksi ole kestävällä pohjalla.

Tänä vuonna valtionhallintoa vahvistavat covid-19-tukitoimien väheneminen ja ensi vuonna hallituskauden määräaikaisten toimien päättyminen. Varautumiseen liittyvät toimet näkyvät etenkin valtionhallinnon rahoitusasemassa.

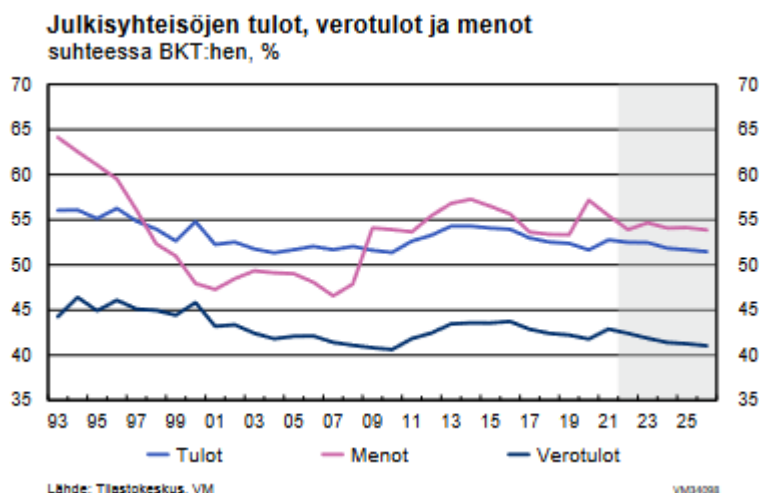
Ensi vuodesta lähtien alijäämä alkaa kasvaa verotulojen kasvun hidastuessa ja myöhemmin myös hävittäjähankintojen myötä. Ensi vuodelle kohdistuu myös väliaikaisia toimia, joilla tuetaan kansalaisten ostovoimaa kuluttajahintojen poikkeuksellisen nopean nousun vuoksi sekä toimia, joilla pyritään lieventämään sähkön korkean hinnan vaikutuksia. Valtion velanhoitomenot alkavat myös kasvaa ennustejaksolla.

Ensi vuodesta lähtien Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti kuntatalous jää painelaskelmassa alijäämäiseksi. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä. Alijäämä johtuu mm. mittavista investoinneista.

Työeläkelaitosten ylijäämä asettuu lähivuosina hieman yli prosenttiin. Eläkemenojen kasvu jatkuu, mutta toisaalta maksutulot kasvavat voimakkaasti vielä kuluvana vuonna ja nouseva korkotaso lisää työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvua. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasemaa vahvistaa ennustejaksolla työttömyystilanteen koheneminen, mutta toisaalta eläkkeet ja sosiaalietuudet kasvavat ensi vuonna erityisen nopeasti inflaation kasvattaessa etuuksien indeksikorotuksia. Sosiaaliturvarahastot ovat lievästi ylijäämäisinä ennustejaksolla.

Julkisen talouden merkittävimmät riskit liittyvät yleiseen talouskehitykseen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden hintapaineiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen niin yleisen talouskehityksen kuin myös tilanteen vaatiman varautumisen tai kansalaisille osoitettujen kompensatioiden kautta. Myös covid-19-epidemian mahdolliset uudet aallot sekä kertynyt hoitovelka voivat rasittaa julkista taloutta. Toisaalta koronaepidemian vuoksi budjetoitiin paljon määrärahoja eri kohteisiin. Kaikki määrärahat eivät välttämättä tule käytetyksi, ja siten se voi osaltaan kohentaa julkista taloutta etenkin tänä vuonna. Kuluva vaalikausi päättyy ensi vuoteen ja julkisen talouden ennuste on laadittu sen jälkeen nk. muuttumattoman politiikan urana. Siten uuden tulevan hallituksen päätökset voivat keinauttaa julkista taloutta molempiin suuntiin.

Julkisen talouden ehdolliset vastuut ja erityisesti takausten huomattava kasvu muodostavat riskin julkiseen talouteen. Takausvastuiden keskittyminen tietyille toimialoille ja yrityksille lisää takausvastuisiin liittyviä riskejä. Vastuiden mittava laukeaminen kasvattaisi julkisia menoja ja nopeuttaisi velkasuhteen kasvua. Lisäksi mitä korkeammalle tasolle velkasuhde on matalien korkojen aikana noussut, sitä enemmän nousevat korot alkavat rasittaa velanhoitokustannuksia pidemmällä aikavälillä.

3.2. Kuntatalous

(Lähde: Kuntaliitto pääekonomisti Punakallio ja VM, kuntatalousohjelma, Syksy 2022)

Rahapolitiikkaa on kiristetty kuluvana vuonna nopeasti, ja todennäköisesti koronnostoja jatketaan yhä. Markkinoiden luottamus Yhdysvaltojen keskuspankin kykyyn hillitä inflaatiota ja pitää tilanne hallinnassa on vahva. Yhdysvaltojen talouden ennakoitaan kuitenkin kasvavan tulevina vuosina aiempaa hitaammin, 0–2 prosentin välillä.

Kaikesta huolimatta Suomen talouskehitys on jatkunut vuoden alkupuolella vahvana. Tunnuslukuja on kannatellut palvelualueen vahva elpyminen koronakuopasta ja työllisyyden pysyminen ennätystasolla, 74 prosentin tuntumassa.

Työttömyyden lasku näyttää pysähtyneen kesällä, vaikka elokuussa avoimia työpaikkoja ilmoitettiin yhä enemmän kuin edellisvuonna. Työttömyysasteen trendi kasvoi huhtikuusta elokuuhun 6,4 prosentista 7,1 prosenttiin. Tällä tasolla liikkuva työttömyys on Suomen oloissa pidemmällä aikavälillä kuitenkin yhä varsin matala.

Tuotannon suhdannekuvaaja kasvoi elokuussa vuoden takaisesta vielä 0,8 prosenttia, mutta kasvuvauhti hiipui kesällä selvästi. Myös elokuun tuotannon kausitasoitettu määrä pysyi edelliskuukauden tasolla. Kasvun hidastuminen on ollut erityisen voimakasta teollisuudessa ja jalostuksessa, joissa kustannusten nousu on ollut rajua.

Sen sijaan palvelut kasvoivat elokuussa vielä noin kaksi prosenttia vuoden takaisesta. Yksityisen kulutuksen ja palvelusektorin vahva kehitys näkyvät yhä myönteisesti pankkien korttimaksudatassa. Tilannekuva tuoreimmista kiinteähintaisista eri pankkiryhmiä kortsuostuksista ei ole kuitenkaan enää niin yhtenäinen kuin alkuvuonna.

Inflaatio nousi syyskuussa 8,1 prosenttiin; tällä tasolla oltiin Suomessa viimeksi 1980-luvulla. Hinnat ovat alkaneet nousta myös elintarvikkeissa, välituotteissa ja palveluissa. Nousu on näkynyt erityisesti kuluttajien luottamusindikaattorin romahduksena ja yritysten kustannusten voimakkaana nousuna. Kyselyiden mukaan noin kaksi kolmasosaa yrityksistä on onnistunut siirtämään kohonneet kustannukset hintoihin.

Hyvin monet kesän jälkeen julkaistut suhdanne-ennusteet ovat pitäneet vuoden 2022 bruttokansantuotteen ennusteen ennallaan tai jopa nostaneet sitä hieman. Olosuhteisiin nähden vahva kasvuennuste pohjautuu alkuvuoden hyviin taloustietoihin. Tyypillisemmällä kuluvalle vuodelle ennustetaan noin kahden prosentin volyymikasvua.

Useissa ennusteissa kuluttajahintojen vuosimuutoksen ennakoitaan jäävän vuonna 2022 alle seitsemään prosenttiin. Silloin inflaatiohuippu toteutuisi loppuvuonna.

Kaikki suhdanne-ennusteet olettavat kuitenkin, että vuoden sisäistä kehitystä tarkastellen kasvu tasaantuu loppuvuoden aikana tai kääntyy syksyllä jopa pieneen tekniseen taantumaan. Tämä johtuu heikon ostovoimakehityksen käynnistämästä yksityisen kulutuksen vähentymisestä sekä vaihteesta investointi- ja vientikysynnästä.

Monet kesän jälkeen päivitetty BKT-ennusteet vuodelle 2023 alkavatkin nyt miinusmerkillä, osa asettuu noltaan tai pikkuisen plussalle. Kasvun vaimeneminen kohdistuu erityisesti kauppaan ja rakentamiseen. Myös työttömyys lisääntyy.

Kuntien valtionavut ovat noin 5,4 mrd. euroa vuonna 2023. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,0 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset noin 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa. Valtionapujen taso alenee huomattavasti suhteessa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon johtuen sote-uudistuksesta. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja veloitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Vuonna 2023 tulevia uusia ja laajentuvia tehtäviä ja veloituksia ovat muun muassa perusopetuslakiin liittyen sitouttavaan kouluyhteistyön, juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät valvontatehtävät ja asumisneuvonnan kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalla kuntien valtionavustuksia kasvattavat Ukrainasta tulevien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen ja kielikoulutukseen annettavat avustukset. Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu vähennys osana hallituksen päättämiä uudelleenkohdennuksia, mutta toisaalta lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistaminen vahvistaa kuntataloutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastuun siirrolla kunnista hyvinvointialueille on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle.

3.3. Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

(Lähde: Vm kuntatalousohjelma syksy 2022)

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 9,93 mrd. euroa, mikä on noin 11,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveystieteiden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kunnallisveron tuottoa leikataan noin 13,9 mrd. euroa ja valtion ansio- ja pääomatuloveron tuottoa kasvatetaan noin 13,6 mrd. euroa.

Ansiotuloverotusta kevennetään kokonaisuudessaan noin 0,3 mrd. eurolla sen varmistamiseksi, että verovelvollisten verotus ei kiristyisi soteveromuutoksen seurauksena. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta. Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus. Työtulovähennykseen ehdotetaan tehtäväksi ikään perustuva portaittainen korotus.

Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuuta ehdotetaan huojennettavaksi.

Matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asuntolainan korkovähennysoikeus poistuu kokonaan. Kotitalousvähennyksen yhteydessä ehdotetaan otattavaksi käyttöön määräaikainen sähkövähennys. Lisäksi kunnallisveron tuottoa pienentää tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys. Hallitus antaa näistä erilliset esitykset. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymäänäiltä vuosilta yhteensä noin 40 milj. euroa vuodelle 2023.

Yhteisövero

Vuonna 2023 voimaan tulevan sote-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja niiden rahoitusvastuu kunnilta valtiolle. Kuntien tuloja pienennetään siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Tässä yhteydessä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan. Tämä pienentää kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2023 noin 763 milj. eurolla ja maksuunpanoa noin 909 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen, jossa kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset. Toimenpide kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävähennyksestä verotuksessa. Muutos pienentää yhteisöveron maksuunpanoa noin 76 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta, jolla muutetaan korkovähennysrajoitussäännöstä. Muutos ei vaikuta yhteisöveron maksuunpanoon. Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että muutosten verotuottovaikutus kunnille on neutraali. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 5 milj. euroa vuodelle 2023.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,1 mrd. euroa vuonna 2023, mikä on noin 16 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022. Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta. Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023.

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut ovat noin 5,4 mrd. euroa vuonna 2023. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,0 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset noin 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa. Valtionapujen taso alenee huomattavasti suhteessa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon johtuen sote-uudistuksesta. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille.

Kuntaliitto päivitti vuoden 2023 ennakkollisia kuntakohtaisia valtionosuuslaskelmia 18.11.2022. Valtionosuuslaskelmat perustuvat hallituksen budjettiesitykseen ja kuntatalousohjelmaan. Valtionosuuslaskelma on edelleen ennakkollinen, mutta jo lähellä lopullista VM:n peruspalvelujen valtionosuuksien osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksien osalta on huomioitava, että luvut ovat tässä laskelmassa vuoden 2022 päätöksen mukaisina. OKM-valtionosuuksiin on tullut myös syksyn aikana muutoksia, ja luvut ovat 27.10.2022 Oph:n vos-laskelmasivuilla julkaistun mukaisena.

Valtionosuus koostuu kahdesta osasta, valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

3.4. lin kunnan talous

lin kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Taseeseen oli kertynyt ylijäämää vuoden 2022 alussa 2,064 milj. euroa. Koko lin kunnan kuntakonsernissa ylijäämää oli 12,630 milj. euroa. lin kunta on pystynyt kahtena peräkkäisenä vuonna kattamaan investointimenot kokonaan tulorahoituksella v. 2021 (145,58 %) ja sama tunnusluku vuoden 2020 tilinpäätöksessä oli 106,8 %. Vuoden 2023 talousarviossa vuosikate on 4,224 milj. euroa. Näin ollen vuosikate kattaa investointimenoista 82,7 %. Loppu katetaan lainanotolla. Investointinetto on 5,134 milj. euroa, josta lin vesiliikelaitoksen osuus on 0,985 milj. euroa. Tässä taloudellisessa tilanteessa kunta on varautunut ottamaan ensi vuoden aikana lisää pitkäaikaista lainaa 8,0 milj. euroa, jolla maksetaan aikaisemmin nostettuja lainoja 7,110 milj. euroa. Lainan nostosta 5,134 milj. euroa käytetään investointien rahoittamiseen.

Kuluvan vuoden 2022 talousarvioon on tehty määrärahamuutoksia ja näiden muutosten jälkeen marraskuun alun tilanteessa on talousarvion 2022 ylijäämä 55.678 euroa. Tilinpäätösnusteeeseen vaikuttaa Oulunkaaren kuntayhtymän sosiaali- ja terveystalouden lopullinen toteuma sekä Pohjois-pohjanmaan sairaanhoitopiirin lopullinen alijäämä, joka jyvitetään kunnille omistussuhteen suhteessa ennen hyvinvointialuiden aloittamista. Yhteensä näiden vaikutus lin kunnan tilinpäätökseen on arvioitu olevan noin 600 t€.

Sote-uudistuksen yhteydessä verotuloja ja valtionosuuksia siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan 12,64 prosenttiyksiköllä ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti. Ansiotuloerotukseen tehtävät muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Uudistuksella ei ole tarkoitus keventää eikä kiristää kenenkään verotusta.

lin kunnan kunnallisveroprosentti vuonna 2023 on 8,86 %. Kuntaliitto ennustaa, että lin kunnan vuoden 2023 verotulot yhteensä pienenevät 42,4 % edellisen vuoden toteutumasta. Ensi vuodelle ei voitu esittää kunnallisveroprosentin korotusta eikä kunnanhallitus esittänyt kiinteistöveroprosenttien korotusta. Yhteensä verotulojen alenemaksi on arvioitu n. 16,495 milj. euroa. Talousarvioon on kirjattu verotuloja kertyvän yhteensä 21,606 milj. euroa. Verotulot on arvioitu talousarvioon maltillisesti huomioiden VM:n siirtolaskelmat ja kuntaliiton verotuloennustekehikon. Valtionosuuksien yhteenlaskettu euromäärä on kuntaliiton ennusteen mukaan 14,461 milj. euroa, joka on asukasta kohti laskettuna 1459 e/asukas. Valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset laskevat 56,3 % vuoteen 2022 verrattuna.

Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa on opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut noussut suurimmaksi toimialueeksi kunnan palvelutuotannossa, kun sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueen hoidettavaksi. Opetus ja varhaiskasvatuspalveluiden toiminnan kehittämistä on valtion tukenut avustuksilla, joilla voidaan esimerkiksi helpottaa koronaepidemiasta aiheutuneita oppimisvaikeuksia sekä tukea nuorten harrastamismahdollisuuksia.

Olhavan koulu on lakkautettu 1.8.2022 alkaen. Lakkauttamisen vaikutukset näkyvät täysimääräisenä vasta vuoden 2023 talousarviossa. Varhaiskasvatuspalveluissa on merkittävä muutos palveluverkossa kun kunnan uusi päiväkotitoiminta aloittaa toimintansa vuoden alusta.

Talousarvion ulkoiset käyttötaloustulot on arvioitu laskevan -6,76 %, joka johtuu pääsääntöisesti Oulunkaaren sosiaali- ja terveystaloukselle myytyjen aterioiden ja puhtaustalouden tuottamisen ja myynnin poistumisesta sosiaali- ja terveystalouden toiminnan siirtyessä hyvinvointialueelle. Ulkoiset käyttötalouden menot laskivat -2,51 % verrattuna vuoden 2022 talousarvioon. Menojen ja tulojen vertailussa ei ole huomiota sosiaali- ja terveystalouden eikä palvelu- ja puhtaustalouden menojen ja tulojen vertailu on tehty kuntaan jäävien palveluiden muutoksena. Kunnan käyttötalouden menot rahoitetaan tulorahoituksella.

Suunnitelmakauden 2024 - 2025 valtionosuusrahoitus on vielä epävarma. Tämä johtuu siitä, että koko maan tasolla sosiaali- ja terveystalouden kuluvaan vuodelle 2024 päätökset vaikuttavat kuntien suunnitelmakauden valtionosuuksiin. Jos menot ylittää tämän vuoden talousarvion, valtionosuuksia leikataan vuosina 2024 - 2025. Leikkauksessa huomioidaan myös vuoden 2023 leikkaus. Leikkauksen suuruudeksi on arvioitu 30 e/asukas/vuosi. Leikkaus olisi vuosina 2024 - 2025 kuntaliiton arvion mukaan 1,5 * 30 e/asukas. Tämä merkitsisi lin kunnalle noin 450 tuhannen euron leikkausta. Vuoden 2024 ja 2025 verotulot on arvioitu pienemmiksi kuin vuoden 2023 verotulot, joten menojen saaminen tulopohjaa vastaavaksi on huomioita talousarviota laadittaessa.

3.5. lin kunnan kuntastrategia vuoteen 2030

Kunnassa on oltava kuntastrategia (Kuntalaki §37). Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti (§38). Kuntastrategiassa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Kunnan toimintaan kuuluu Kuntalain §6 tarkoitetuin tavoin kaikki se toiminta, jossa kunta on mukana. Kunnan oman organisaation lisäksi strategiassa on arvioitava pitkän aikavälin tavoitteita koko kuntakonsernissa, kuntien yhteistoiminnassa sekä sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvassa toiminnassa.

Kuntastrategiassa tulee huomioida 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, 3) kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet, 4) omistajapolitiikka, 5) henkilöstöpolitiikka, 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

lin kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian vuoteen 2030 kokouksessaan 30.5.2022 § 64. Kuntalain mukaan kuntastrategia on käsiteltävä valtuustokausittain.

lissä on ideaa -strategia määrittää lin kunnan kehittämisen suuntaviivat vuoteen 2030 asti.

Strategia huomioidaan talousarviokäsittelyssä kaikissa lautakunnissa ja johtokunnissa. Strategian saavuttamiseksi ovat kaikki toimielimet nostaneet omasta toiminnastaan lupauksia strategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

PÄÄMÄÄRÄT

1. Kasvu

Vahva ja kestävä kasvu rahoittaa hyvinvoinnin ja kehittämisen kylissä ja taajamissa

2. Luonnonläheinen li

Ympäristö kertoo tarinaa omaehtoisesta elämäntavasta

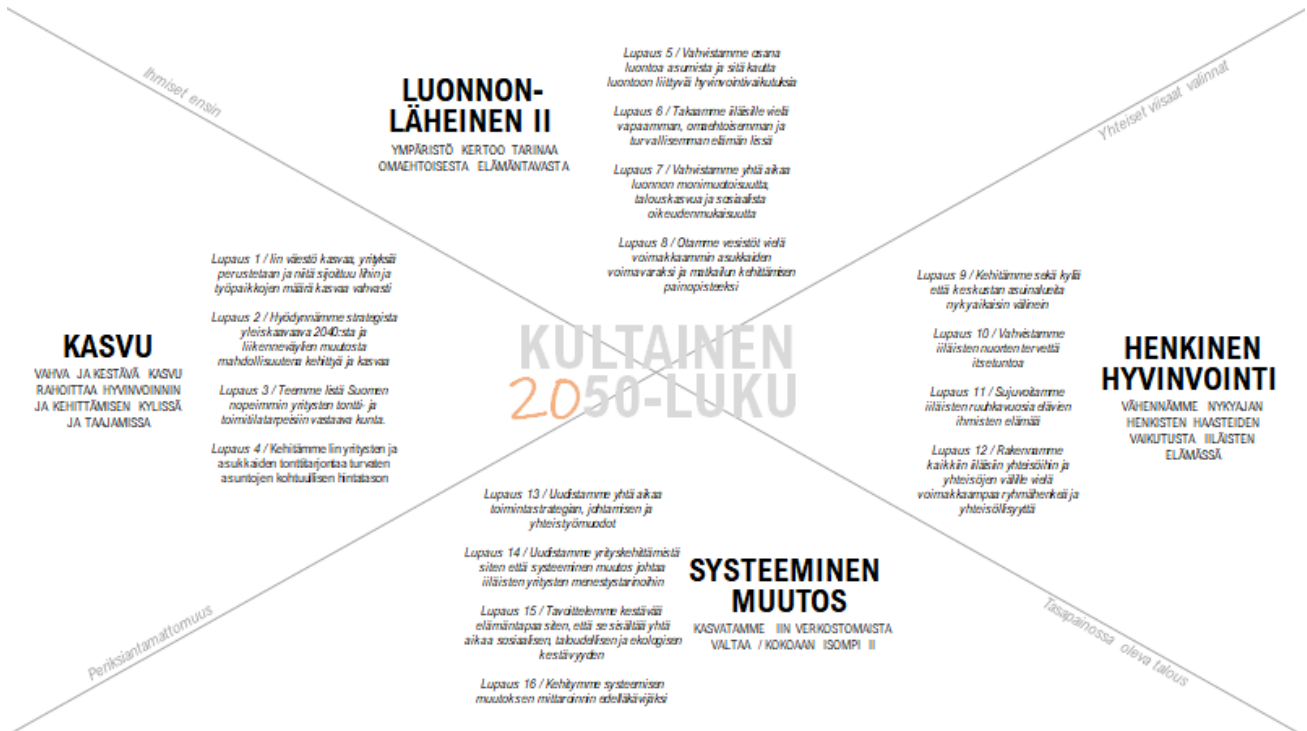
3. Henkinen hyvinvointi

Vähennämme nykyajan henkisten haasteiden vaikutusta iläisten elämässä

4. Systeminen muutos

Kasvatamme lin verkostomaista valtaa / kokoaan isompi li

lin kunnan strategiassa on neljä läpileikkaavaa teemaa: Ihmiset ensin, Yhteiset viisaat valinnat, Tasapainoinen talous ja Periksiantamattomuus.

KASVU

VAHVA JA KESTÄVÄ KASVU RAHOITTAA HYVINVOINNIN JA KEHITTÄMISEN KYLISSÄ JA TAAJAMISSA

Lupaus 1 / Iin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja niitä sijaituu Iihin ja työpaikkojen määrä kasvaa vahvasti

Lupaus 2 / Hyödynämme strategista yleiskaavaa 2040:sta ja liikenneväylien muutosta mahdollisuuksien kehityä ja kasvaa

Lupaus 3 / Teemme Iistä Suomen nopeimmin yritysten tontti- ja toimintatarkpeihin vastaava kunta.

Lupaus 4 / Kehitämme Iin yritysten ja asukkaiden tonttitarjontaa turvalan asuntojen kohtuullisen hintatason

LUONNONLÄHEINEN II

YMPÄRISTÖ KERTOO TARINAA OMAEHTOISESTA ELÄMÄNTAVASTA

Lupaus 5 / Vahvistamme omana luontaa asunista ja siitä kautta luontoon liittyviä hyvinvointivaikutuksia

Lupaus 6 / Takaamme ihmisille vielä vapaamaan, omaehtoisemman ja turvallisemman elämän Iissä

Lupaus 7 / Vahvistamme yhtä aikaa luonnon monimuotoisuutta, talouskasvia ja sosiaalisia oikeudenmukaisuutta

Lupaus 8 / Otaamme vesistöjä vielä voimakkaammin asukkaiden voimavaraksi ja matkailun kehittämisen painopisteeksi

Lupaus 9 / Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyikäisiin välinein

Lupaus 10 / Vahvistamme Iiläisten nuorten terveyttä itseluntoa

Lupaus 11 / Sujuvoitamme Iiläisten ruuhkavuosia elävien ihmisten elämää

Lupaus 12 / Rakennamme kaikkien Iiläisten yhteisiin ja yhteisöjen välille vielä voimakkaampaa ryhmähenkeä ja yhteisöllisyyttä

HENKINEN HYVINVOINTI

VÄHENNÄMME NYKYAJAN HENKISTEN HAASTEIDEN VAIKUTUSTA IILÄISTEN ELÄMÄSSÄ

KULTAINEN 2050-LUKU

Lupaus 13 / Uudistamme yhtä aikaa toimintastrategian, johtamisen ja yhteistyömuodot

Lupaus 14 / Uudistamme yrityskäyttämistä siten että systeminen muutos johtaa Iiläisten yritysten menestyksensä ohin

Lupaus 15 / Tavoitteleme kestävä elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologian kestävyys

Lupaus 16 / Kehitämme systemisen muutoksen mittaroinnin edelläkävijäksi

SYSTEMINEN MUUTOS

KASVATAMME IIN VERKOSTOIMISTIA VALTAA / KOKOAA ISOMPI II

KASVU

LUPAUS 1

MITÄ? / Iin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja niitä sijaituu Iihin ja työpaikkojen määrä kasvaa vahvasti.

MITEN? / Positiivisen kierteen ylläpitoon tarvitaan vuosittain 166 uutta asukasta, 73 työpaikkaa ja 100 uutta yritystä (= 15.000 asukasta vuonna 2050).

LUPAUS 2

MITÄ? / Hyödynämme strategista yleiskaavaa 2040:sta ja liikenneväylien muutosta mahdollisuuksien kehityä ja kasvaa.

MITEN? / Edistämme Iin alun perin käynnistämistä ja rakennamme strategian yleiskaavaan, joka ohjaa kuntaa kohti vahvan kasvun tavoitetta.

LUPAUS 3

MITÄ? / Teemme Iistä Suomen nopeimmin yritysten tontti- ja toimintatarkpeihin vastaava kunta.

MITEN? / Poistetaan prosessista pulonkaudit ja neuvotaan taustatarkpeihin vaadittavalle tasolle.

LUPAUS 4

MITÄ? / Kehitämme Iin yritysten ja asukkaiden tonttitarjontaa turvalan asuntojen kohtuullisen hintatason.

MITEN? / Profiloimme potentiaaliset asukkaiden ja yritysten tarpeet ja huomioimme ne tonttitarjonnassa. Tonttitarjonta ja aluekehittäminen toteutetaan kaavoituksen ja markkinoimien yhtäytynä rakentamisen sekä ihmisä kiinnostavissa asuinalueita, asuinmuotoja että elinkeinoelämä palvelualueita.

LUONNONLÄHEINEN II

LUPAUS 5

MITÄ? / Vahvistamme omana luontaa asunista ja siitä kautta luontoon liittyviä hyvinvointivaikutuksia.

MITEN? / Huolehditaan, että kaikilla ihmisillä löytyy hyvinvointivaikutukset synnyttävä (ja on vuodenaikat ja alueiden erityispiirteet huomioitavana) lähiluontopaikka, joka on maksimissaan puolen kilometrin päässä kotona. Ja osallistetaan asukkaat, yhteisöt ja yritykset kumpuamien luontokohteen, vapaa-ajan ja virkistyspaikkojen profiilia vahvistamaan kehittämistyöhön.

LUPAUS 6

MITÄ? / Takaamme ihmisille vielä vapaamaan, omaehtoisemman ja turvallisemman elämän Iissä.

MITEN? / Tuemme toimintaa, jossa vapaus ja vastuu kulkevat käsi kädessä siten, että pidämme yhdessä huolta ympäristön turvallisuudesta ja sisätyötyöstä.

LUPAUS 7

MITÄ? / Vahvistetaan yhtä aikaa luonnon monimuotoisuutta, talouskasvia ja sosiaalisia oikeudenmukaisuutta.

MITEN? / Jähetään seuravalle sukupolvelle suurempi perintö (niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin myös luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta), kuin mitä itse saatiin.

LUPAUS 8

MITÄ? / Otaamme vesistöjä vielä voimakkaammin asukkaiden voimavaraksi ja matkailun kehittämisen painopisteeksi.

MITEN? / Parannetaan vesistöjen saavutettavuutta joka vuosi vähintään yhdellä toimenpiteellä ja tuetaan siten liittyvien yhteistyömahdollisuuksien lisääntymistä.

HENKINEN HYVINVOINTI

LUPAUS 9

MITÄ? / Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyikäisiin välinein.

MITEN? / Mahdollistamme alueen erityispiirteistä ja voimavaroista kumpuavat palvelut ja kehittämme niitä yhdessä asukkaiden kanssa hyödyntäen yhteisöllisiä ratkaisuja. Keskitymme ensisijaisesti läheisiin palveluihin suoran liittymättömin, arkis perinteisiin kokeluihin.

LUPAUS 10

MITÄ? / Vahvistamme Iiläisten nuorten terveyttä itseluntoa

MITEN? / Lupaamme, että seuraavan 2 vuoden aikana Iihin tulee Iissä sellaisia nuorten kanssa suunniteltuja tiloja, joissa saa viettää aikaa arkisen ja viikonloppuisin, ulkona ja sisällä, talvella ja kesällä.

LUPAUS 11

MITÄ? / Sujuvoitamme Iiläisten ruuhkavuosia elävien ihmisten elämää.

MITEN? / Etisimme tapoja tulla ihmisä elämän arvojen mukaisista elämästä yhteisöllisesti. Etisem ratkaisuja myös koko kyliä kaavottaa periaatteiden mukaisesti kokeluihin.

LUPAUS 12

MITÄ? / Rakennamme kaikkien Iiläisten yhteisiin ja yhteisöjen välille vielä voimakkaampaa ryhmähenkeä ja yhteisöllisyyttä.

MITEN? / Rakennamme toimintakulttuurin, jossa arvostetaan rohkeutta ja hallitua riskinottoa, ja jossa ei pelätä epäonnistusta. Ja kunta tuemme yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä osallistavan budjetoinnin, toiminta-avustusten ja muun tuen avulla.

SYSTEMINEN MUUTOS

LUPAUS 13

MITÄ? / Uudistamme yhtä aikaa toimintastrategian, johtamisen ja yhteistyömuodot.

MITEN? / Kunnan henkilöstö ja yksiköt määrittelevät tärkeimmät yhteistyökumppaneinsa ja tekevät heidän kanssaan yhteisen sopimuksen, jossa määritellään miten yhteistyötä tehdään. Tavoitteena systemaattinen yksikkörajat ylittävä yhteistyö, joka tukee hyöntejäidien jakamista.

LUPAUS 14

MITÄ? / Uudistamme yrityskäyttämistä siten että systeminen muutos johtaa Iiläisten yritysten menestyksensä ohin.

MITEN? / Panostamme vastuulliseen ja kestäväin liiketoimintaan sekä elinkeino-ohjelmien kuudella kehittämällä: Säästöhäjarjun kiertotalous, Kuvanämen botanikasala, Pentinkangas, Vatuuri, liikkumisto ja kasvuyhteisöt että paikallista verkoston laajentamisen avulla. Uudistamme myös hankintaprosessia ja hyödyntäm kumppanuuksi- ja moniulotteisilla, ottaa työkäiksi myös markkinavoimopuhalt.

LUPAUS 15

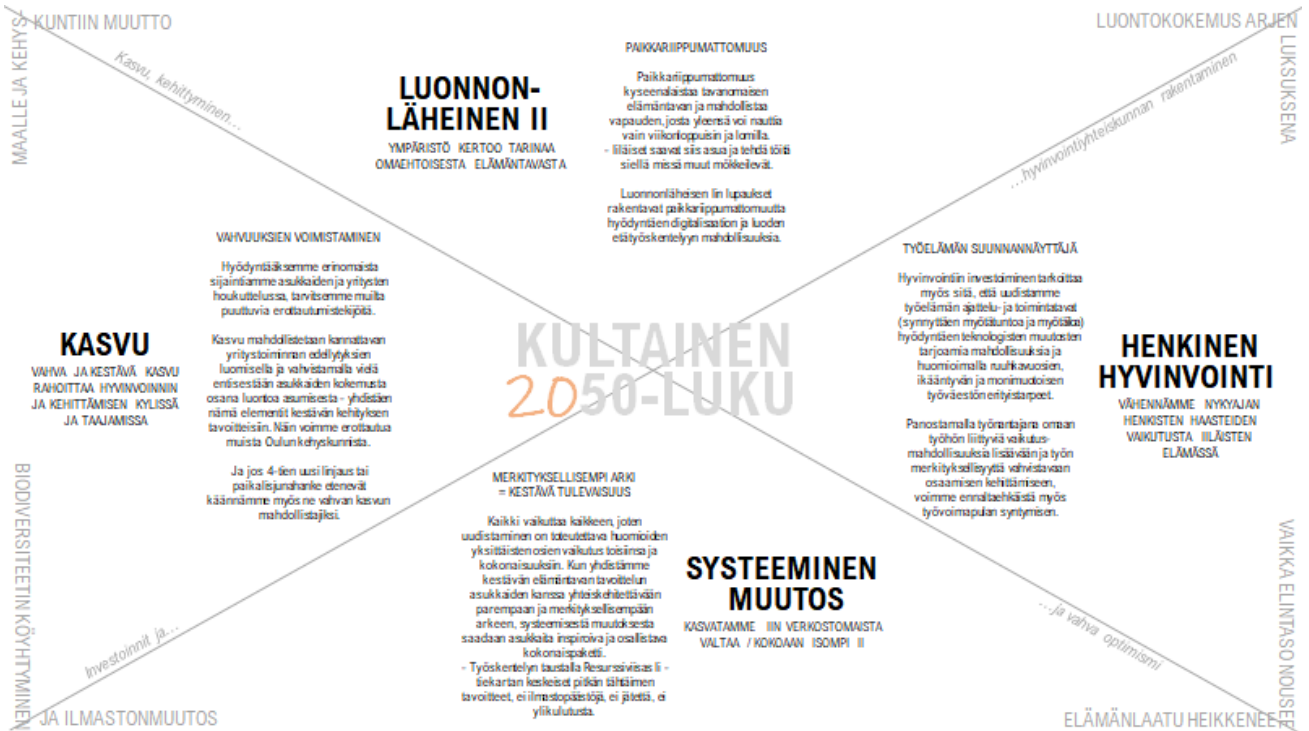
MITÄ? / Tavoitteleme kestävä elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologian kestävyys.

MITEN? / Päivitämme Resurssivies II ja Kiertotalouden leikatit ja edistämme niiden toimeenpanoa ilmasto- ja talouspolittamisen edelläkävyyden näkökulmasta, päämäärinä kunta- ja aluetalouden vahvistaminen.

LUPAUS 16

MITÄ? / Kehitämme systemisen muutoksen mittaroinnin edelläkävijäksi.

MITEN? / Kunnan yhteisen kestäväin kehityksen työtä seurataan jatkuvasti ja laadukkaasti nykykäsitteillä, automaattisella ja asukkaalle avoimilla seurantaohjelmilla. Ja lähtetään mittaminen osaksi normaalia arkea niin, että se kannustaa, ja muistuttaa tavoitteista arvioiden myös toimenpiteiden vaikuttavuutta.

1

VALTUUSTO PÄÄTTÄÄ LUPAUSTEN TEEMAT (MITÄ?), HENKILÖSTÖ LAATII LUPAUKSET (MITEN?)

1. Valtuusto päättää kehittämisteemat ja palvelulupauksiin liittyvät teemat eli sen *mitä* luvataan.
2. Henkilöstö laati sisällöllisinä asiantuntijoina lopulliset lupaukset (eli päättää sen *miten* lupaukset lunastetaan?)
3. Kunta varmistaa, että lupauksen lunastamiseen tarvittava osaaminen on vaaditulla tasolla ja että kehittämisellä on vaadittavat resurssit
6. Lupaus otetaan arkipäivän valintoihin arviointikriteeriksi

MUOTO / tiivis

2

STRATEGIA EI OLE KOSKAAN VALMIS, VAAN KOKOAJAN KEHITTYVÄ

Strategian lupauksia arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen ja talousarvion laadinnan yhteydessä, peilataan strategian lupauksia kustannuksiin ja otetaan huomioon toimintaympäristön mahdolliset muutokset.

Iin asukkaat arvioivat strategian lupauksia 2 vuoden välein sitä varten kehitetyllä verkkokyselyllä. Arviointi suositetaan arvioimalla sitä kuinka hyvin lupaukset toteutuvat ja ovatko lupaukset tärkeitä tai merkityksellisiä asukkaiden arjessa. Vastauksusten perusteella (miksi on merkityksellinen?) voidaan hyödyntää niin kunnanpalvelujen kehittämisessä kuin myös strategian päivittämisessä.

SISÄLTÖ / 16 lupaus

3

ASUKKAAT, YHDISTYKSET JA YRITYKSET MUKAAN!

Lupaukset pyritään suunnittelemaan siten, että ne houkuttelevat laajasti myös muita osallistumaan lupauksen toteuttamiseen. Näin myös asukkaat voivat halutessaan osallistua omalta osaltaan strategian toteuttamiseen.

- Kunta haastaa myös paikalliset yritykset ja yhdistykset mukaan lupauksen toteuttamiseen.

ESIMERKKI

Lupaus / "Miten tuetaan *ii*isten nuorten tervetöitetuntoa?"
- Yksittäiset asukkaat ja paikalliset yhteisöt haastetaan olemaan osa ratkaisua.

TOIMEENPANO 1-2-3-4

4

TEEMOJEN NOUSU "ASIALISTALLE"

Kahden vuoden välein toteutettavan kuntalaisbarometrin avulla asukkaat saavat arvioida arkeensa liittyviä väitteitä, ja sitä ovatko ne oman arjen kannalta tärkeitä tai merkittäviä.

- Jos asia on asukkaalle tärkeä tai merkityksellinen, saa kuntalainen perustella vastauksensa. Vastauksissa toistuvat teemat nostetaan seuraavan kuntastrategiaan kehittämisteemaksi tai lupaukseksi.

2021 kuntalaisbarometrin vastauksissa nousi esille mm. luontosuhde ja ruuhkavuosien haasteet, joten ne on nostettu tässä strategiassa esille.

MISSIO / kultainen 50-luku

Iin kuntastrategiasta tekee poikkeuksellisen sen kirjoittamisen osallistuneiden valtuutettujen rohkeus. Rimaa nostettiin työpaja työpöjan jälkeen korkeammalle. Kunnanhimo ja kantti näkyvät erityisesti yllä kuvatussa strategian toimeenpanosuunnitelmassa, jonka toteuttaminen tekee strategiasta elävän myös kuntalaisten arjessa.

3.6. Meidän Ii Hyvinvointi -malli

Kuntalain 1 § mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävä kehitystä alueellaan. Kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Kunnan on laadittava laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa eli neljän vuoden välein. Meidän Iin -hyvinvointimallin kuntakortti toimii Iin kunnan hyvinvointikertomuksena, joka käsittelee lautakunnissa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä. Vuosittain talousarvion yhteydessä jokainen toimiala asettaa hyvinvoinnin seuraavan vuoden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Niiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä.

Hyvin toimivilla palveluilla kunta ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja perheiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä. Kunta luo kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään muun muassa monipuolisten harrastus- ja liikunta-mahdollisuuksien sekä kulttuuritapahtumien kautta. Lisäksi kunta kehittää kuntalaisten osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevia toimintamalleja, joilla kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä tukevia valintoja jokaisen kuntalaisen kohdalla.

Vuoden 2019 alusta lin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Hyte-työryhmänä on toiminut lin kunnan johtoryhmä. Hyvinvointityö kuuluu kaikille toimialoille. Lin kunnan toimintaa ohjaa kuntastrategia ja hyvinvointityön tulee tukea kuntastrategian toteutumista. Kunnanvaltuusto hyväksyi 30.5.2022 lin uuden kuntastrategian 2030.

lin kunta on allekirjoittanut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen, jossa sitoudutaan edistämään ja kehittämään pohjoispohjalaisten ihmisten hyvinvointia. Sopimus koskee vuosia 2019-2025. Vuosittain käydään lakisääteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut Hyvinvointialueen kanssa. Syksyllä 2022 lin kunnan hyvinvointi on ollut mukana kehittämässä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomuksen uutta mallia. Vuonna 2023 lin kunnan hyvinvointikertomus valmistellaan uuden mallin mukaiseksi, jossa pääpainona on ihmislähtöisyys ja ikäkausijajattelu.

lin kunnan hallinnon uudistus tulee voimaan vuoden 2023 alusta. Muutoksella on vaikutuksia hyvinvointipalveluiden organisointiin ja toimintaan. Hyvinvointi ja yhdyspinnat on uusi kokonaisuus hyvinvointipalveluissa. Yhdyspintatyön tavoitteena on koordinoida koko lin kunnan yhdyspintatyötä. Talousarviossa 2023 hyvinvointityön painopistealueena on yhdyspintatyön prosessien kuvaaminen ja yhteisten käytänteiden kehittäminen. Vuoden 2023 tavoitteena on myös perustaa laaja-alaisempi Hyte-työryhmä. Lisäksi Hyvinvointikertomusta päivitetään vastaamaan uuden kuntastrategian kehittämisteemoja.

3.7. Omistajapolitiikka ja ohjaus

Kunnan omistajapolitiikka on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikan tavoitteena on tukea kunnan strategian toteutusta. Omistajapolitiikka määrittelee missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Samalla määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä se, kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

Valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Omistajapoliittisia linjauksia voidaan täydentää esimerkiksi kunnan maapoliittisessa ohjelmassa tai asuntostrategiassa. Omistajapoliittisia ratkaisuja sisältyy muun muassa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja yksittäisiin investointipäätöksiin.

Omistajaohjaus ja –valvonta kuuluu valtuustolle, toimeenpano hallitukselle sekä valvonta tarkastuslautakunnalle. Toimihenkilöorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kunnanjohtajalle. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet. Henkilöiden ja toimielinten työn- ja vastuunjako sekä raportointijärjestelmät on määriteltävä yksiselitteisesti. Yhteistyö ja sitoutuminen tavoitteisiin ovat ehdoton edellytys kunnan menestykselle.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt omistajapoliittiset linjaukset kokouksessaan 12.9.2016 §71. Omistajapoliittisia linjauksia on käsitelty kunnanhallituksen kokouksissa 17.1.2022 § 13 ja 14.2.2022 § 44. Omistajapoliittisten linjausten käsittelyä jatketaan, kun strategia on saatu päivitettyä.

4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

4.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalaissa säädetään kuntien talousarvion rakenteesta. Kuntalain mukaan talousarviossa on käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa. Sama rakenne on taloussuunnitelmassa ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailussa. Iin vesiliikelaitos esittää erilliset talousarviot osana kunnan talousarviokirjaa. Liikelaitoksen luvut sisällytetään ja esitetään osana koko kunnan lukuja. Peruskunnan luvut ja sitovuustasot esitetään erikseen. Talousarviossa on koottuna talousarviovuoden ja suunnitelmakauden kehittämishankkeet ja projektit. Investointi- ja käyttötalousmäärärahoille on määritelty sitovuustasot. Tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on esitetty erikseen.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma ovat laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä suunnittelukaudella.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon sitovaksi tasoksi brutto- tai nettomääräisenä. Iin kunnan määrärahat hallinnonaloittain ovat sitovia nettomääräisinä.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarvioita. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvontavälineitä. Talousarvioon tehtävistä sitovista määrärahamuutoksista päättää valtuusto. Kuntalain mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnan keskeisiä perusteita ovat kuntastrategian toiminnalle ja tavoitteille asetetut tavoitteet.

4.2 Talousarvion osat

4.2.1 Käyttötalousosa

Talouden ohjaaminen tapahtuu vuosittain tehtävällä talousarviolla ja suunnitelmakauden kattavalla taloussuunnitelmalla. Erilliset yhteistyösopimukset tehdään kunnan ulkopuolisten palvelutuottajien kanssa. Iin kunnan strategia vuoteen 2030 on talousarvion laadinnan pohjana, jonka perusteella laaditaan vuoden 2023 talousarvio. Lisäksi talousarvion laadintaa ohjaa Resurssiviisauden tiekartta. Iin kunta on osallistunut Reetta-hankkeeseen, jonka tavoitteena on resurssiviisauden tavoitteiden ja eurotavoitteiden yhdistäminen talousarviossa seurattaviksi toimenpiteiksi. Lisäksi talousarvion laadintaa ohjaa Meidän li –hyvinvointimalli.

Tuloarviot ja määrärahat osoitetaan vain niiden tehtävien suorittamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen, joihin toimieliin voi vaikuttaa. Näin ollen ns. vyörytys- ja muut laskennalliset erät eivät sisälly määrärahalta katettaviin menoihin. Kunnan palvelualueet hallinto, lautakunnat ja liikelaitoksen johtokunta vastaavat palveluprosessien laadukkaasta ja taloudellisesta toimivuudesta, jossa henkilöstön osaaminen ja motivoituminen korostuvat. Talousarvioon huomioidaan sisäiset käyttötalousmenot sekä kunnan ja liikelaitoksen väliset sisäiset maksut ja korvaukset sekä talousarvioon otetaan mukaan kaikki arvioitavissa olevat kalenterivuoden tulot ja menot bruttomääräisinä.

Tehtävän käyttötalousosaan otetaan tuloarviot tehtävälle varainhoitovuoden aikana suoritteiden luovuttamisesta saatavista tuloista ja muista lopullisesti tehtävälle kuuluvista tuloista. Lisäksi tehtävään budjetoidaan erikseen valmistus omaan käyttöön tulona, jos tehtävä valmistaa aktivoitavan hyödykkeen kunnan omaan käyttöön eikä valmistuskustannuksia budjetoida menonsiirtona tehtävän menoja vähentäen.

Käyttötalousosan menojen loppusumma euroina on noin puolet pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Syynä menojen puolittumiseen on hyvinvointialueelle siirtyvät palvelut 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialueelle siirtyy kunnista sosiaali- ja terveyspalveluiden, kuntouttavan työiminnan ja palo- ja pelastustoimen palveluiden tuottaminen. Vastaavasti verotuloja ja valtionsouksia leikataan suunnilleen samalla summalla.

4.2.2 Liikelaitokset

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kunnan tuloslaskel- maosa ml. Liikelaitokset
	Kunnan tuloslaskelmaosa pl. liikelaitokset	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitos	
Toimintatuotot					
Myyntitulot, ulkoiset	1 057 141	1 772 600			2 829 741
Myyntitulot, sisäiset	3 023 550	136 000	-3 023 550	-136 000	0
Tuet ja avustukset	2 134 738	3 923			2 138 661
Tuet ja avustukset, kunnalta	0	0	0		0
Maksutuotot	686 000	0			686 000
Muut toimintatuotot, sisäiset	4 154 453	0	-4 154 453		0
Muut toimintatuotot, ulkoiset	2 761 403	300			2 761 703
Valmistus omaan käyttöön		5 000			5 000
Toimintatuotot ja omakäyttö yht.	13 817 285	1 917 823	-7 178 003	-136 000	8 421 105
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-23 190 942	-399 028			-24 589 970
Palvelujen ostot, sisäiset	-3 082 899	-46 150	3 082 899	46 150	0
Palvelujen ostot, ulkoiset	-8 996 385	-460 275			-9 456 660
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-67 000	0	67 000		0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 598 573	-236 030			-3 834 603
Avustukset	-1 332 000	0			-1 332 000
Avustukset, liikelaitoksille	0			0	0
Muut toimintakulut, ulkoiset	-1 691 665	-22 400			-1 714 065
Muut toimintakulut, sisäiset	-4 111 394	-6 560	4 111 394	6 560	0
Toimintamenot yhteensä	-46 070 858	-1 170 443	7 261 293	52 710	-39 927 298
Toimintakate	-32 253 573	747 380	83 290	-83 290	-31 506 193
Verotulot	21 606 000				21 606 000
Valtionosuudet	14 461 242				14 461 242
Rahoitustulot ja -menot					0
Korkotulot, ulkoiset	6 000				6 000
Korkotulot, sisäiset	1 500		-1500		0
Muut rahoitustulot, ulkoiset	57 000	3 000			60 000
Muut rahoitustulot, sisäiset				0	0
Korkomenot, ulkoiset	-390 400	-700			-391 100
Korkomenot, sisäiset		-1 500		1500	0
Korvaus peruspääomasta	113 383	-113 383	-113383	113383	0
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-12 004				-12 004
Vuosikate	3 589 148	721 867	-30 093	30 093	4 223 945
Poistot ja arvon alenemat					0
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 488 181	-537 197			-4 025 378
Varausten ja rahastojen muutokset	63 303	18 510			81 813
Tilikauden tulos	164 270	116 110	-30 093	60 204	280 380

Kun valtuusto on hyväksynyt kunnan talousarvion ja siinä olevan liikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, vahvistaa johtokunta liikelaitoksen talousarvion ennen talousarviovuoden alkua. Liikelaitoksen talousarviossa on sitovana tasona valtuustoon nähden netto sekä liikelaitokseen sijoitetun pääoman korko kunnalle. Sitovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston päätöstä. Kunnanvaltuusto päättää liikelaitoksen investointien kokonaissumman.

4.2.3 Investointiosa

Investointiosassa ovat palvelualueittain tärkeimmät hankkeet erillisinä, pienet hankkeet on koottu hankeryhmiksi. Investointiosan määrärahan valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin tai hankkeittain. Investointiraja on 10 000 euroa.

Jos investoinnin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investoinnin kokonaiskustannusarvio ja sen jaksotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa toimielimelle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Investointiosaan budjetoidaan investointiin saatu rahoitusosuus, joka voi olla valtionosuutta tai muuta rahoitusosuutta. Rahoitusosuus budjetoidaan tuloksi sille vuodelle, jonka aikana oikeus tuloon arvioidaan syntyvän.

Investointiosaan budjetoidaan aktivoitujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnistä saatavat tulot.

4.2.4 Tuloslaskelmaosa

lin kunnan tuloslaskelmassa (ns. virallinen tuloslaskelma) esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kunnan ja liikelaitosten ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat mm. henkilöstömenot ja hankinnat kunnan ja liikelaitosten ulkopuolelta. Virallisessa tuloslaskelmassa on peruskunnan lisäksi lin vesiliikelaitos, tuloksesta on eliminoitu pois kaikki kunnan ja liikelaitoksen keskinäiset tulot ja menot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin. Tuloslaskelman välituloksena saatava toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tasapainoinen talous on edellytys kunnan kehitykselle.

Seuraavassa taulukossa on kunnan sisäiset tulot ja menot ilman liikelaitosta.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatuotot	13 974	13 322	13 817	13 442	13 420
Myyntituotot	4 815	4 882	4 081	4 081	4 081
Maksutuotot	836	827	686	717	717
Tuet ja avustukset	2 426	2 038	2 135	2 135	2 135
Muut toimintatuotot	5 898	5 575	6 916	6 509	6 488
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 79 661	- 82 164	- 46 071	- 45 928	- 46 022
Henkilöstökulut	- 22 778	- 23 975	- 23 191	- 23 304	- 23 191
Palvelujen ostot	- 46 691	- 47 342	- 12 079	- 11 829	- 12 028
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 568	- 3 890	- 3 666	- 3 659	- 3 667
Avustukset	- 1 761	- 1 800	- 1 332	- 1 332	- 1 332
Avustukset liikelaitoksille		- 40	- 20		
Muut toimintakulut	- 4 863	- 5 157	- 5 803	- 5 804	- 5 803
Toimintakate/jäämä	- 65 687	- 68 842	- 32 254	- 32 487	- 32 602
Verotulot	37 463	38 975	21 606	21 711	22 044
Valtionosuudet	30 698	33 117	14 461	14 565	14 572
Rahoitustuotot ja -kulut	- 83	- 84	- 225	- 233	- 233
Korkotuotot	11	9	8	9	9
Muut rahoitustuotot	192	170	170	170	170
Korkokulut	- 276	- 252	- 390	- 400	- 400
Muut rahoituskulut	- 10	- 12	- 12	- 12	- 12
Vuosikate	2 391	3 166	3 589	3 557	3 782
Poistot ja arvonalentumiset	- 3 391	- 3 458	- 3 488	- 3 741	- 3 957
Suunnitelman mukaiset poistot	- 3 391	- 3 458	- 3 488	- 3 741	- 3 957
Kertaluonteiset poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	- 1 000	- 292	101	- 184	- 176
Poistoeron muutos	63	63	63	42	42
Varausten muutos					
Rahastojen muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	- 937	- 228	164	- 142	- 133

lin kunnan talousarvio sisältää laskelmat alla olevien veroprosenttien mukaan

	TA2022	TA2023 *)	TA2024	TA2025
Tuloveroprosentti	21,50	8,86	8,86	8,86
Kiinteistöveroprosentit				
-vakituinen asuinrakennus	0,65	0,65	0,65	0,65
-muu asuinrakennus	1,20	1,20	1,20	1,20
-yleinen kiinteistövero	1,30	1,30	1,30	1,30
-voimalaitos	3,10	3,10	3,10	3,10
-yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00	0,00	0,00
-rakentamaton rakennuspaikka	6,00	6,00	6,00	6,00

*) tuloveroprosenttia on leikattu 12,64 %-yksikköä hyvinvointialueelle siirtyvän rahoituksen seurauksena

lin kunnan verotuloarviot talousarviossa perustuvat kuntaliiton lin kunnalle tekemään ennustekehikkoon, joka puolestaan perustuu koko maan veroennustekehikossa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Pohjatietona on ollut lin kunnan valmistunut verotus 2020, viimeisimmät ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta 2021 sekä viimeisimmät väestötiedot ja -ennusteet.

Soten muutosvuosien 2023 ja 2024 arvioidut verokertymät näyttävät paremmilta verrattuna kyseisen vuoden maksettaviin verotuloihin. Kunnallisveron tilityksissä kalenterivuosina 2023 - 2024 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallisverot. Ne kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, mutta erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Verotulojen kehittyminen Kuntaliiton verokehikon mukaan

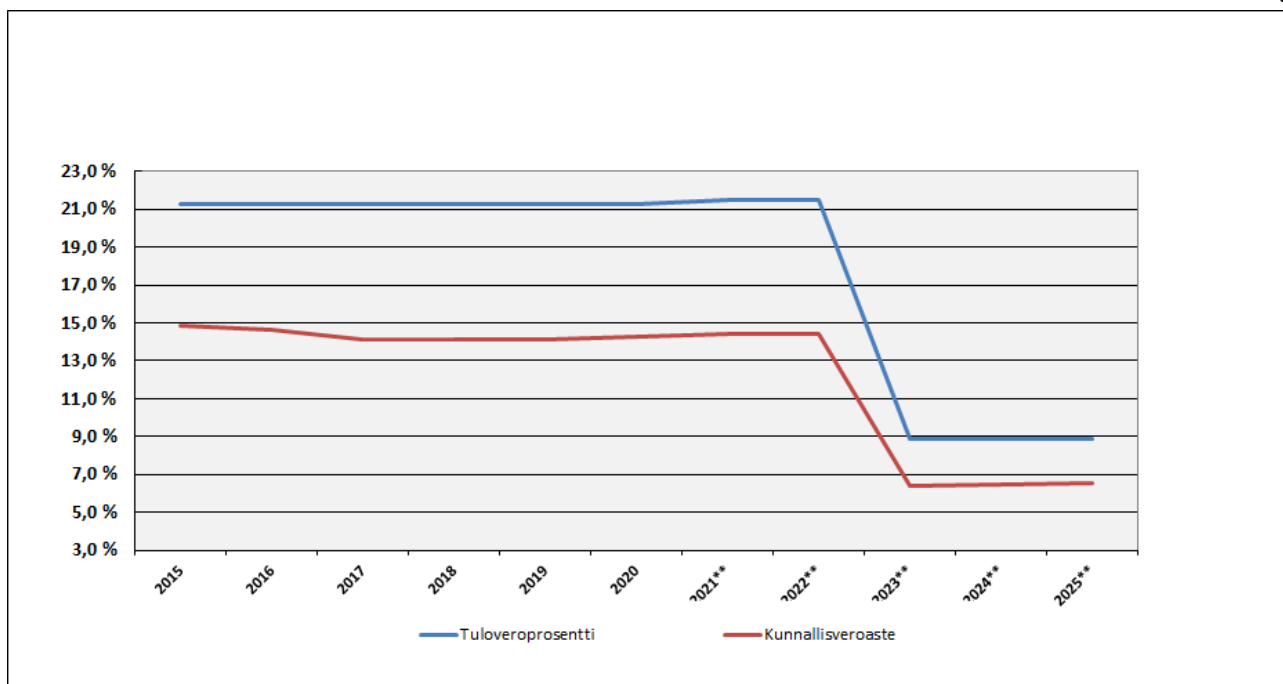
Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Muutos% TA22-TA23
Verotulot	37 463	38 975	21 606	21 711	22 044	-44,56 %
Kunnan tulovero	30 897	32 076	15 423	15 664	15 945	-51,92 %
Kiinteistövero	4 518	4 772	4 671	4 671	4 671	-2,12 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 049	2 127	1 512	1 376	1 428	-28,91 %

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Valtionosuudet	30 698	33 117	14 461	14 565	14 572

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Verotulot	37 463	38 975	21 606	21 711	22 044
Valtionosuudet	30 698	33 117	14 461	14 565	14 572

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste						
1 000 €						
li						
Verovuosi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ansiotulot	207 099	213 312	223 669	231 125	237 573	244 626
Maksettava vero	29 399	30 819	32 272	14 788	15 384	15 969
Tuloveroprosentti	21,25 %	21,50 %	21,50 %	8,86 %	8,86 %	8,86 %
Kunnallisveroaste	14,20 %	14,45 %	14,43 %	6,40 %	6,48 %	6,53 %
Erotus	7,05 %	7,05 %	7,02 %	2,46%	2,38 %	2,33 %

*verotulot Suomen Kuntaliitto * valtionosuudet VM

4.2.5 Rahoitusosa

Rahoituslaskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten sitä käytetään. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyttä arvioidaan suhteessa investointeihin ja lainanlyhennyksiin.

lin kunnan rahoituserät sisältävät ulkoiset tulot ja menot. Korkomenot ovat otettujen ja suunnitelmakaudella nostettavien lainojen korkomenoja.

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua, joka näkyy tuloslaskelmassa.

4.3 Sitovuus valtuustoon nähden

4.3.1 Sitovuustasot

PERUSKUNNAN JA LIIKELAITOSTEN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO		
	Määrärahat	
	SITOVUUS	TALOUSARVIO 2023
KÄYTTÖTALOUSOSA		
Hallinto- ja talouspalvelut	N	-3 014 858
Elinvoimapalvelut	N	-860 461
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	N	-25 152 192
Hyvinvointipalvelut	N	-4 648 075
Yhdyskuntapalvelut	N	1 422 013
lin vesiliikelaitos	N	747 380
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		-31 506 193
TULOSLASKELMAOSA		
VEROTULOT	N	21 606 000
VALTIONOSUUDET	N	14 461 242
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	N	-337 104

INVESTOINTIOSA		
Kunnan investoinnit	N	-4 149 000
lin vesiliikelaitos	N	-985 000

RAHOITUSOSA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäyksest	B	
Antolainasaamisten vähennykset	B	22 000
Lainakanna muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	8 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-7 110 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N	
Oman pääoman muutokset	B	
Vaikutus maksuvalmiuteen		
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		1 945

N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio,

B=bruttomääräraha/-tuloarvio

4.3.2. Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 § mukaan tilivelvollisiksi määritellään toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamasta tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Viranhaltijoiden kohdalla rajanveto on vaikeaa, koska laissa ei ole määritelty, ketkä ovat toimielimen tehtävälueen johtavia viranhaltijoita. Iin kunnassa tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määritelty kunnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, elinvoimajohtaja, yhdyskuntajohtaja, hyvinvointijohtaja ja sivistysjohtaja. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta. Vuoden 2023 alusta päivitetään hallintosääntö, jonka mukaan määritellään tilivelvolliset uusien tehtävien ja nimikkeiden perusteella.

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain 31.1 §:n mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat, johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Lain mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessa otettava kantaa siihen, voidaanko tilivelvolliselle myöntää vastuuvapaus. Tällöin tilintarkastajan on myös yksilöitävä asianomainen tilivelvollinen. Viime kädessä harkintavalta siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

4.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamista ja hallintaa, joilla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä. Sisäiseen valvontaan kuuluu muun muassa sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on varmentaa sisäisen valvonnan toimivuus. Sisäisen valvonnan merkitys korostuu kunnan toiminnan tullessa monimuotoisemmaksi. Perusteista päätettäessä valtuusto ohjaa sitovasti kunnanhallitusta sen huolehtiessa kunnan sisäistä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Perusteluissa voidaan myös todeta, että sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa, mitä kunnan hallintosäännössä on määrätty tai muutoin ohjeistettu.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä hallintosääntö, jossa on tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kuntalaissa on myös määrätty, että kunnan liikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa johtokunta ja johtaja. Sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskienhallinnasta pitää tehdä selonteko tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomukseen.

Vastaavasti Kuntalain 123.1 § 4 kohta mukaan on tilintarkastajan tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Jotta tilintarkastaja pystyy todentamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta täytyy kunnanhallituksen, lauta- ja johtokuntien raportoida toimenpiteet.

Iin kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan. Riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta seurataan ja pyritään kehittämään havaittujen puutteiden pohjalta. Riskikartoituksesta on tehty erillinen taulukko, joka käsitellään talousarvion yhteydessä.

Iin kunnan riskien kartoitus ja priorisointi on otettu osaksi talousarvionlaadintaprosessia.

Kartoituksen yhteydessä määritellään erillisellä liitteellä toimenpiteet riskien poistamiseksi tai pienentämiseksi. Riskienhallintatoimenpiteet raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Riskienhallinnan onnistuminen vaatii päämäärätietoista johtamista, joka konkretisoituu tehokkaana toimintana asioiden eteenpäin viemiseksi ja riittävällä viestinnällä. Riskienhallintaprosessi on osa kaikkia toimintoja ja päätöksentekoa. Riskienhallintaprosessin tarkoituksena on varmistaa, että toimintaympäristön muutokset huomioidaan ja ennakoitetaan.

Koko kuntakonsernin tasolla onnistumisen edellytyksenä on konsernijohtajan sitoutuminen asiaan. Kuntalaki edellyttää, että konsernitalinpäätöksen laadinnan yhteydessä tulee toimintakertomukseen sisällyttää tietoa riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

5. TALOUSARVIO

5.1. Kuntastrategia, tavoitteet

lin kuntastrategia vuoteen 2030 saakka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 30.5.2022 §64. Kunta kehittyy, mikäli suunta on selvä ja kaikki tietävät oman tehtävänsä matkalla. Tavoitteiden tulee olla tarpeeksi korkealla, jotta ne haastavat ylittämään itsensä, ja toisaalta tarpeeksi käytännöllisiä, jotta ne on mahdollista saavuttaa. Tärkeintä on, että suunta on yhteisesti päätetty ja siihen sitoudutaan kaikilla tasoilla.

lin kunnan strategiassa on neljä läpileikkaavaa teemaa: Ihmiset ensin, Yhteiset viisaat valinnat, Tasapainoinen talous ja Periksiantamattomuus. Tavoitteet on asetettu 16 lupaukseksi, jolla tavoitellaan strategian toteutumista.

Kasvu

VAHVUUKSIEN VOIMISTAMINEN

Hyödyntääksemme erinomaista sijaintiamme asukkaiden ja yritysten houkuttelussa, tarvitsemme muilta puuttuvia erottautumistekijöitä. Kasvu mahdollistetaan kannattavan yritystoiminnan edellytysten luomisella ja vahvistamalla vielä entisestään asukkaiden kokemusta osana luontoa asumisesta – yhdistäen nämä elementit kestävän kehityksen tavoitteisiin. Näin voimme erottautua muista Oulun kehyskunnista. Ja jos 4-tien uusi linjaus tai paikallisjunahanke etenevät käännämme myös ne vahvan kasvun mahdollistajiksi.

Luonnonläheinen li

PAIKKARIIPPUMATTOMUUS

Paikkariippumattomuus kyseenalaistaa tavanomaisen elämäntavan ja mahdollistaa vapauden, josta yleensä voi nauttia vain viikonloppuisin ja lomilla. - Iiläiset saavat siis asua ja tehdä töitä siellä missä muut mökkeilevät. Luonnonläheisen lin lupaukset rakentavat paikkariippumattomuutta hyödyntäen digitalisaation ja luoden etätyöskentelyyn mahdollisuuksia.

Henkinen hyvinvointi

TYÖELÄMÄN SUUNNANNÄYTTÄJÄ

Hyvinvointiin investoiminen tarkoittaa myös sitä, että uudistamme työelämän ajattelu- ja toimintatavat (synnyttäen myötätuntoa ja myötäiloa) hyödyntäen teknologisten muutosten tarjoamia mahdollisuuksia ja huomioimalla ruuhkavuosien, ikääntyvän ja monimuotoisen työväestön erityistarpeet. Panostamalla työnantajana omaan työhön liittyviä vaikutusmahdollisuuksia lisäävään ja työn merkityksellisyyttä vahvistavaan osaamisen kehittämiseen, voimme ennaltaehkäistä myös työvoimapulan syntymisen.

Systeminen muutos

MERKITYKSELLISEMPI ARKI= KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Kaikki vaikuttaa kaikkeen, joten uudistaminen on toteutettava huomioiden yksittäisten osien vaikutus toisiinsa ja kokonaisuuksiin. Kun yhdistämme kestävän elämäntavan tavoittelun asukkaiden kanssa yhteiskehitettävään parempaan ja merkityksellisempään arkeen, systeemisestä muutoksesta saadaan asukkaita inspiroiva ja osallistava kokonaispaketti. - Työskentelyn taustalla Resurssiviisas li -tiekartan keskeiset pitkän tähtäimen tavoitteet, ei ilmastopäästöjä, ei jätettä, ei ylikulutusta

VALTUUSTO PÄÄTTÄÄ LUPAUSTEN TEEMAT (MITÄ?),

HENKILÖSTÖ LAATII LUPAUKSET (MITEN?)

1. Valtuusto päättää kehittämisteemat ja palvelulupauksiin liittyvät teemat eli sen mitä luvataan.
2. Henkilöstö laati sisällöllisinä asiantuntijoina lopulliset lupaukset (eli päättää sen miten lupaukset lunastetaan?)
3. Kunta varmistaa, että lupauksen lunastamiseen tarvittava osaaminen on vaaditulla tasolla ja että

kehittämisellä on vaadittavat resurssit

6. Lupaus otetaan arkipäivän valintoihin arviointikriteeriksi

STRATEGIA EI OLE KOSKAAN VALMIS, VAAN KOKO AJAN KEHITTYVÄ

Strategian lupauksia arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen ja talousarvion laadinnan yhteydessä, peilaten strategian lupauksia kustannuksiin ja ottaen huomioon toimintaympäristön mahdolliset muutokset. Iin asukkaat arvioivat strategian lupauksia 2 vuoden välein sitä varten kehitetyllä verkkokyselyllä.

Arviointi suositetaan arvioimalla sitä, kuinka hyvin lupaukset toteutuvat ja ovatko lupaukset tärkeitä tai merkityksellisiä asukkaiden arjessa. Vastauستاusten perusteluja (miksi on merkityksellinen?) voidaan hyödyntää niin kunnanpalvelujen kehittämisessä kuin myös strategian päivittämisessä.

ASUKKAAT, YHDISTYKSET JA YRITYKSET MUKAAN!

Lupaukset pyritään suunnittelemaan siten, että ne houkuttelevat laajasti myös muita osallistumaan lupauksen toteuttamiseen. Näin myös asukkaat voivat halutessaan osallistua omalta osaltaan strategian toteuttamiseen. - Kunta haastaa myös paikalliset yritykset ja yhdistykset mukaan lupauksen toteuttamiseen.

TEEMOJEN NOUSU "ASIALISTALLE"

Kahden vuoden välein toteutettavan kuntalaisbarometrin avulla asukkaat saavat arvioida arkeensa liittyviä väitteitä, ja sitä ovatko ne oman arjen kannalta tärkeitä tai merkittäviä. - Jos asia on asukkaalle tärkeä tai merkityksellinen, saa kuntalainen perustella vastauksensa. Vastauksissa toistuvat teemat nostetaan seuraavan kuntastrategiaan kehittämisteemaksi tai lupaukseksi. 2021 kuntalaisbarometrin vastauksissa nousi esille mm. luontosuhde ja ruuhkavuosien haasteet, joten ne on nostettu tässä strategiassa esille.

5.2. Hallinto- ja talouspalvelut

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	283	169	37	231	231
Toimintakulut	- 3 282	- 3 440	- 3 052	- 4 202	- 4 221
Toimintakate/jäämä	- 2 999	- 3 271	- 3 015	- 3 971	- 3 989

5.2.1. Hallinto

Tehtäväalueet:

Vaalit, kunnanjohto, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja jaostot, kuntayhteistyö, verotus, varautuminen ja valmiussuunnittelu, maaseutuviranomaispalvelut, rahoitus, tietopalvelut ja tarkastus.

Sitovat tavoitteet:

Tietopalveluihin sisältyy määrärahavaraus sähköisen arkistoinnin käyttöönottoon osana Dynasty-asianhallintajärjestelmää. Sähköinen asiointipalvelu mahdollistaa kattavasti arkistoinnin kunnan tarpeiden mukaisesti.

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Oulunkaaren kuntayhtymän toiminta lakkaa 1.1.2023 lukien. Kuntayhtymän purkaminen sekä toiminnan päättäminen hoidetaan nimettyjen selvitysmiesten ja ns. isäntäkuntamallin toimesta. Tämä vaatii resurssitarpeita, mutta myös talous- ja henkilöpalveluissa mm. tilinpäätöksen laatimiseksi.

Oulunkaaren kuntapalvelutoimisto on tuottanut kunnan talous-, henkilöstö- sekä tietohallinnon palveluja. Toiminnan lakkaamisen myötä palvelujen tuottaminen siirtyy ulkoisille palveluntuottajille, talous- ja henkilöstöpalvelut Monetra Oulu Oy:lle ja ICT-palvelut Lapli:lle.

Osana hallinnonuudista hallinto- ja talouspalveluista siirtyy Hyvinvointipalvelut –toimialalle henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi, henkilöstöpalveluiden hallinto, työkykyä ylläpitävä toiminta ja yhteinen koulutus

Hankkeet:

lijoen vaelluskalahanke

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut	- 15	- 15	- 15		
Toimintakate/jäämä	- 15	- 15	- 15		

HANKKEEN TAVOITTEET

lijoen vaelluskalahankkeessa 2020–2022 rakennetaan smolttien alasvaellusväylä ja kiinniottolaite Haapakoskelle, seurataan ja ylisiirretään merilohia ja -taimenia sekä istutetaan pienpoikasiasia. Lisäksi edistetään Raasakan kalatien rakentamisen käynnistämistä.

Hanketta toteuttavat PVO-Vesivoima Oy, Lapin ELY-keskus, maa- ja metsätalousministeriö, li, Oulu, Pudasjärvi, Taivalkoski, Kuusamo, Pohjois-Pohjanmaan liitto, lijoen kalatalousalue, Metsähallitus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Luonnonvarakeskus.

Hanke on saanut rahoitusta maa- ja metsätalousministeriön NOUSU-ohjelmasta, jossa parannetaan vaelluskalojen elinolosuhteita ja pyritään palauttamaan vaelluskalakantojen luontaista lisääntymistä Suomen virtavesissä.

lijoki sopimus

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut	- 15	- 10	- 10		
Toimintakate/jäämä	- 15	- 10	- 10		

HANKKEEN TAVOITTEET

lijoen vesistövision ja toimenpideohjelman toteuttaminen. Iijoki-sopimus edistää vaelluskalojen palauttamista, valuma-aluekunnostuksia ja veden laadun parantamista, virkistyskäyttöä, vetovoimaa sekä vuorovaikutusta lijoen vesistön toimijoiden välillä. Iijoki-sopimus järjestää säännölliset lijoen neuvottelukunnan kokoukset ja Iijoki Foorumit.

Kotalahti kuntoon

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut					
Toimintakate/jäämä					

HANKKEEN TAVOITTEET

Iin Vatungin edusta on yksi Suomen merkittävimmistä kalankasvatusalueista. Alueen kehittäminen tukee kotimaisen kalan lisäkasvatuksen mahdollisuuksia. Tällä hetkellä alueen kalankasvatuspotentiaalia rajoittaa talvisäilytysmahdollisuudet. Tämän hankkeen avulla selvitetään edellytykset talvisäilytysmahdollisuuksien lisäämiseksi. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat ilman arvonlisäveroa 26 560,00 euroa, josta hakijan oma rahoitusosuus on 0,00 euroa.

5.2.2. Talous

Tehtäväalueet:

Hallinnon tukipalvelut, postitus ja kopiointi, tietohallinto, asiointipiste, palkka- ja talouspalvelut, yhteistoiminta, työsuojelu, viestintä ja markkinointi.

Sitovat tavoitteet:

Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat kunnan tukipalveluista, kunnan organisaation läpileikkaavista, toimialoja tukevia tehtävistä.

Kunnan tukipalvelujen organisointi ja tehtävät, kunnan säännöt ja ohjeet sekä seuranta ja raportointi tukevat kunnan strategiaa ja sen lupauksia, organisaatiota ja johtamisjärjestelmää sekä toimialoja ja niiden palveluja.

Tieto ja talouspalveluiden digitalisointia jatketaan etupäässä valtion asettamien kriteereiden saavuttamiseksi sekä automatisoidun raportoinnin mahdollistamiseksi.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Osana hallinnonuudista hallinto- ja talouspalveluista siirtyy Hyvinvointipalvelut –toimialalle henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi, henkilöstöpalveluiden hallinto, työkykyä ylläpitävä toiminta ja yhteinen koulutus

Hallinto- ja talouspalveluiden henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

Vuosi	2022	Lisäys	Vähennys	2023	Muutosten perustelut
Hallinto- ja talouspalvelut					
kunnanjohtaja	1			1	
hallinto- ja talusjohtaja	1			1	
toimistosihteeri	1			1	
taloussihteeri-controller	1			1	
talousasiantuntija	1			1	
henkilöstösuunnittelija	1		-1	0	siirto <u>hyvinv.palv.</u>
tietopalveluasiantuntija	1			1	
tietohallintasuunnittelija	1			1	
toimistosihteeri	1			1	
virastomestari	2			2	
projektipäällikkö	1		-1	0	hanke päättyy
Yhteensä	12		-2	10	

Hankkeet:

Vetoa ja pitoa rinnakkaishanke

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	165				
Toimintakulut	- 87				
Toimintakate/jäämä	78				

HANKKEEN TAVOITTEET

Vetoa ja pitoa kuntatyöhön

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	58	153			
Toimintakulut	- 185	- 171			
Toimintakate/jäämä	- 127	- 18			

HANKKEEN TAVOITTEET

Vetoa ja pitoa -hanke päättyy 31.12.2022. Hankkeen päätavoitteena on ollut kohentaa kuntapuolen työntekijöiden ja esimiesten työssä jaksamista ja työhyvinvointia. Tavoitteena on ollut lisätä osatoteuttajien vetovoimaa mielekkäänä työpaikkana, jossa työhyvinvointiin panostetaan. Hankkeessa on kehitetty edelleen ja otetaan laajemmin käyttöön Oulunkaaren kuntayhtymässä pilotoitua uutta työhyvinvointitarjotinta henkilöstön työssä jaksamisen ja työhyvinvoinnin tukemiseksi. Hankeessa on hankittu ja pilotoitu järjestelmä työkalun käyttämiseksi. Henkilöstölle on tarjottu myös työhyvinvointia vahvistavia koulutuksia ja palveluita. Lisäksi on kehitetty mentoroinnin toimintamallia. Hankkeessa on panostettu myös toimenpiteisiin, joilla voidaan tukea osaavan työvoiman saatavuutta. Hankkeelle on myönnetty ESR-rahoitus vuosille 2020-2022. Hankkeen päätoteuttaja on lin kunta ja osatoteuttajia Oulunkaaren kuntayhtymä, Pudasjärven kaupunki sekä Vaalan ja Utajärven kunnat.

5.3. Elinvoima- ja yrityspalvelut

Tehtäväalueet:

Elinvoima- ja yrityspalvelut toteuttaa kuntastrategian 2030 ja elinkeino-ohjelman elinvoimaan, kasvuun ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Toimiala on uusi. Vuoden 2023 alusta voimaan astuvan hallinnonuudistuksen myötä Elinvoima- ja yrityspalvelut erotetaan omaksi toimialakseen, josta vastaa elinvoimajohtaja.

Toimiala sisältää yritysneuvonta- ja hankepalvelut, kumppanuudet, maankäytön suunnittelun sekä kuntamarkkinoinnin ja -viestinnän. Yksikköön kuuluvat myös kehitysyhtiö lin Micropolis Oy, jonka toimitusjohtajana toimii elinvoimajohtaja sekä kiinteistökehityksestä vastaava lilaakso Oy.

Painopistealueet ja toiminnalliset tavoitteet

Toimialan keskeiset kehittämisen ja edistämisen kohteet vuonna 2023 ovat valtatie uusien tieliittymien ja lähijunaliikenteen edistäminen sekä Pentinkankaan, Vatungin, Kuivaniemen biotalousalueen, Sääskenharjun ja Iijokisuiston kehittäminen kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman mukaisesti.

Toimiala tekee tiivistä yhteistyötä muiden kunnan toimialojen kanssa saavuttaakseen kuntastrategiassa esitettyjä tavoitteita ja lupauksia. Toimiala kehittää kunnan strategista maankäyttöä ja tonttitarjontaa ennakoivasti ja siten, että niihin liittyvät palvelut toimivat yritys- ja asukasystävällisesti ja jouhevasti.

Elinvoima- ja yrityspalveluiden toimiala ostaa yrityspalvelut, kehittämis- ja hanketoiminnan sekä kuntaviestinnän ja -markkinoinnin lin Micropolis Oy:ltä. Ostettavan palvelun sisältö ja tavoitteet on määritelty kunnan ja Micropoliksen välisessä palvelusopimuksessa. Uuden kuntastrategian 2030 ja elinkeino-ohjelman 2025 myötä palvelusopimus päivitetään vuoden 2023 aikana. Elinvoimajohtaja vastaa palvelusopimuksen tavoitteiden toteutumisesta sovitun mukaisesti. Tavoitteet ja tehtävät on määritelty tarkemmin tämän talousarviokirjan lin Micropolis Oy:tä koskevassa talousarvio-osassa.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	64	342			
Toimintakulut	- 712	- 771	- 860	- 860	- 860
Toimintakate/jäämä	- 648	- 429	- 860	- 860	- 860

Tunnusluvut

	TP 2021	TPE 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Henkilöstön lkm	0	0	2	2	2

5.3.1. Elinvoimapalvelut

Tehtäväalueet:

Elinvoima- ja yrityspalvelut toteuttaa kuntastrategian 2030 ja elinkeino-ohjelman elinvoimaan, kasvuun ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Toimiala on uusi. Vuoden 2023 alusta voimaan astuvan hallinnonuudistuksen myötä Elinvoima- ja yrityspalvelut erotetaan omaksi toimialakseen, josta vastaa elinvoimajohtaja. Elinvoimajohtajan palkka ja työaika jakaantuu puoleksi kunnan ja lin Micropoliksen kesken.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimiala sisältää yritysneuvonta- ja hankepalvelut, kumppanuudet, maankäytön suunnittelun sekä kuntamarkkinoinnin ja -viestinnän. Yksikköön kuuluvat myös kehitysyritys lin Micropolis Oy, jonka toimitusjohtajana toimii elinvoimajohtaja sekä kiinteistökehityksestä vastaava lilaakso Oy.

Toimialan keskeiset kehittämisen ja edistämisen kohteet vuonna 2023 ovat valtatie uusien tieliittymien ja lähijunaliikenteen edistäminen sekä Pentinkankaan, Vatungin, Kuivaniemen biotalousalueen, Sääskenharjun ja Iijokisuiston kehittäminen strategian ja elinkeino-ohjelman mukaisesti.

Toimiala tekee tiivistä yhteistyötä muiden kunnan toimialojen kanssa saavuttaakseen kuntastrategian lupauksia. Toimiala kehittää kunnan strategista maankäyttöä ja tonttitarjontaa ennakoivasti ja siten, että niihin liittyvät palvelut toimivat yritys- ja asukasystävällisesti ja jouhevasti.

Elinvoima- ja yrityspalveluiden toimiala ostaa yrityspalvelut, kehittämis- ja hanketoiminnan sekä kuntaviestinnän ja -markkinoinnin lin Micropolis Oy:ltä. Ostettavan palvelun sisältö ja tavoitteet on määriteltävä kunnan ja Micropoliksen välisessä palvelusopimuksessa. Uuden kuntastrategian 2030 ja elinkeino-ohjelman 2025 myötä palvelusopimus päivitetään vuoden 2023 aikana. Elinvoimajohtaja vastaa palvelusopimuksen tavoitteiden toteutumisesta sovitun mukaisesti. Tavoitteet ja tehtävät on määriteltävä tarkemmin tämän talousarviokirjan lin Micropolis Oy:tä koskevassa talousarvio-osassa.

Open Agenda

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	64				
Toimintakulut	- 39				
Toimintakate/jäämä	25				

HANKKEEN TAVOITTEET

5.3.2. Maankäytön suunnittelu

Tehtäväalueet:

Maankäytön suunnittelun alueeseen kuuluvat kunnan strateginen maankäyttö, maa- ja tonttipolitiikka sekä yleis- ja asemakaavatyö. Suunnittelua ohjaa kuntastrategia, elinkeino-ohjelma, maapoliittinen ohjelma ja muut alueiden- ja maankäyttöä ohjaavat strategiat ja suunnitelmat. Tulosalueella työskentelee kaavoittaja ja puolikas projektityöntekijä.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Maankäytön tulosalueella työskentelee yksi kaavoittaja ja puolipäiväinen projektityöntekijä.

lin kunnan kuntastategiassa 2030 on tavoitteena muun muassa vahva ja kestävä kasvu, luonnonläheinen li sekä henkinen hyvinvointi. Kaavoitustyössä ja maankäytön suunnittelulla

luodaan edellytykset yhdyskuntarakenteen eheydelle, elinympäristön viihtyisyydelle, palvelujen saavutettavuudelle, liikkumisen ja luonnonympäristön kestävyydelle sekä kulttuuriympäristön arvojen säilymiselle. Iin kuntastrategiassa 2030 ja maapoliittisessa ohjelmassa ja elinkeino-ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumiseen varaudutaan maankäytön suunnittelulla ja maa-alueiden hankinnalla.

Asuinrakentamiselle varattuja asemakaava-alueita on eri puolilla kuntaa. Asuintontteja on tarjolla muun muassa Liesharjun ja Illinsaaren (Saarenrinteen) alueella. Omakotitonttien osalta tonttivaranto riittää useiden vuosien tarpeisiin. Tulevissa kaavahankkeissa asuintonttien tarjontaa on kuitenkin syytä monipuolistaa ja tonttien houkuttelevuuteen kiinnittää huomiota. Kunta tekee aktiivista maanhankintaan jatkaen neuvotteluja maankäytösopimuksista ja mahdollisista maanhankinnoista. Maanhankinnan painopistealueita ovat osayleiskaavassa esitetyt taajaman laajenemisalueet, Pentinkankaan alue ja Etelä-lilaakson alue.

Vuoden 2023 merkittävimmät vireillä olevat kaavahankkeet:

- Iin strateginen yleiskaava 2040
- Pentinkankaan asemakaavan muutos kortteleissa 312, 315, 325, 326 sekä Iin keskustaaajaman osayleiskaavan laajennuksen 2025 muutos Pentinkankaan alueella
- Iin kirkonseudun asemakaavan muutos korttelissa 23 - kunnanviraston ja Nätteporin alueet
- Iin kirkonseudun asemakaavan laajennus Timpurintien alueella
- Iin rannikon ja saarten osayleiskaavan tarkistaminen Karhun alueella
- Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

Toiminnalliset tavoitteet:

Kunnan maankäytön ja yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen on ennakoivaa, rakennettu ympäristö laadukasta ja hyvin suunniteltua. Sillä luodaan perusta asukkaiden ja yritysten hyvään ja kestäväan arkeen. Suunnittelua ohjaavat kuntastrategia, elinkeino-ohjelma, yhdyskuntarakenteen eheys, elinympäristön viihtyisyys, palvelujen saavutettavuus, liikkumisen, luonnonympäristön kestävyys, sekä kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen.

Maankäytön ja kaavoituksen avulla mahdollistetaan kuntastrategian mukainen kunnan vahva ja kestävä kasvu sekä Iin vahvuuksien hyödyntäminen. Tonttivarannon riittävydestä sekä elinkeinoelämän että asuinrakentamisen tarpeeseen huolehditaan ja tehdään tiivistä yhteistyötä kunnan teknisen toimen ja muiden hallinnonalojen kanssa.

Tavoitteiden toteutumisen tuloksena kaavoitus on ennakoivaa ja suunnitelmallista sekä saavutettavuuden, elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeet huomioon ottavaa. Tonttivaranto on monipuolista ja mahdollistavaa. Kaavoituksen ohjaustyö eteenpäin vievää. Kaavoituskatsaus laaditaan vuosittain. Kaavoituksella mahdollistetaan kestävä liikkuminen ja suunnittelussa huomioidaan joukkoliikenteen, kävelyn, pyöräilyn ja virkistymisen tarpeet. Vuoden 2023 aikana pyritään saattamaan pidemmän aikaa olleet keskeneräiset kaavatyöt päätökseen.

5.4 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

Tehtäväalueet:

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen toiminnan järjestäminen

Hallinto: toimialan hallinnon, organisoinnin, johtamisen ja prosessien toteuttaminen.
Keskeisiä toimintoja ovat talous, henkilöstöhallinta, päätöksenteko ja sisäinen valvonta.

Opetuspalvelut: Esiopetus, perusopetus ja lukiotoiminta.

Varhaiskasvatuspalvelut: Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut (päiväkodit ja perhepäivähoito) sekä avoin varhaiskasvatus, yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden valvonta ja yksityisen hoidon tuki (palveluseteli).

Opetus ja varhaiskasvatus muodostavat kokonaisuuden, jossa tilojen käyttö, palveluverkko ja tukipalvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Henkilöstömäärät ja tilojen bruttoneliöt ovat kunnan toiminnassa suurimmat. Hallinnonalan palvelut myös suoraan tai välillisesti kattavat ison osan kunnan väestöstä. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto on myös tiivis kokonaisuus. Hallinto on jaettu aiempina vuosina budjetoinnin näkökulmasta opetuksen hallintoon ja varhaiskasvatuksen hallintoon, vuodelle 2023 hallinto toteutuu yhtenä kokonaisuutena.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2 057	2 039	2 248	2 647	2 651
Toimintakulut	- 25 020	- 26 165	- 27 400	- 29 096	- 29 202
Toimintakate/jäämä	- 22 963	- 24 126	- 25 152	- 26 449	- 26 551

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				Perustelut
OPETUS JA TOIMIALAN HALLINTO				
Vuosi	2022	Muutos	2023	
Toimialajohtaja	1		1	Hallinnonuudistus
Toimialapäällikkö	1		1	Hallinnonuudistus
Toimistos sihteeri	4,75		4,75	
Tuen koordinaattori	1		1	
Luokanopettaja (sis.koulunjoht.)	50	-5	45	Talouden tasapainottaminen, ryhmien yhdistäminen alakoulut
Rehtori	4		4	
Lehtori	54	-3,5	51,5	Ryhmien yhdistäminen, yläkoulu ja lukio
Eriyisopettaja	10	-1	9	Talouden tasapainottaminen
Esiopettaja	5	-1	4	Esioppilaiden määrän lasku
Kk-ohjaaja	28	-1	27	Oppilasmäärän lasku
Eriyisopettaja*	2		2	Riippuvainen hankerahoituksesta, erityisen vaativan tuen opetuksen pilotti
TUVA-kehittäjäopettaja	1		1	
Yhteensä	161,75	-11,5	150,25	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				Perustelut
VARHAISKASVATUS				
Vuosi	2022	Muutos	2023	
Päiväkodinjohtaja	4	-1	2+1	hallinnonuudistus
Varhaiskasvatuksen opettaja	35	-3	32	yksityisen varhaiskasvatuksen kasvu, palveluverkko

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	45	-5	40	yksityisen varhaiskasvatuksen kasvu, palveluverkko
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3		3	
Kiertävä varhaiskasvatuksen opettaja (varahenkilöt)	4		4	
Ryhmäavustaja	20	-2	18	yksityisen varhaiskasvatuksen kasvu, palveluverkko
Perhepäivähoitaja (oma koti)	10	-1	9	
Kiertävä perhepäivähoitaja (varahenkilö)	1		1	
Perhepäivähoitaja (ryhmäperhepäiväkoti)	6		6	
Yhteensä	128	-12	116	

Kaikista tehtävistä, toimista ja muutoksista tehdään omat esityksensä hallintosäännön mukaisesti ja tarvittaessa järjestetään yt – menettelyjä.

- Kunnassa on käynnissä vuoden 2022 loppuun asti muutosneuvottelut, jotka koskevat koko henkilöstöä. Muutoksia on suunniteltu hallinnonuudistuksen myötä erityisesti johtamiseen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon muutoksien kautta henkilöstön sijoittumisyksiköihin. Hallinnon uudistus ja uuden päiväkodin aloittaminen muuttavat varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta, henkilöstömääriä ja sijoituspaikkoja. Tehtäviä ja muutoksia valmistellaan kunnanhallituksen käynnistämien muutosneuvottelujen kautta. Muutosten selvittyä niissä toteutetaan yhteistoimintalain ja hallintosäännön mukaiset ilmoitukset ja prosessit.

- Vuodelle 2023 toimistosiihteeriresurssi muuttuu yhdeksi kokonaisuudeksi ja käsittää neljä toimistosiihteeria ja yhden toimistosiihteerin, jonka työpanos jakautuu laskennallisesti li-Instituutille 25 % ja toimialalle 75%.

- Tuen koordinaattori toimii varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa lin kunnan, palveluohjauksen, oppilashuollollisten toimien, perheiden palveluiden ja erityispalveluiden koordinaattorina. Tehtävä sisältää suunnittelua, käytännön tukea ja konsultointia yksiköissä sekä yhteistyön ja asiantuntemuksen rakentamista monialaisessa verkostossa. Tavoitteena on tukea jokaista lasta ja perhettä omassa lähiympäristössään. Opetuksen osalta tuen koordinaattori on keskeisesti kehittämässä erityisen vaativan tuen opetuksen järjestämistä ja työpanosta tullaan käyttämään myös pilottien toteuttamisessa erityisopetukseen ja yksilöllisiin tukimuotoihin. Hyvinvointialueen aloittaminen tuo muutoksia ja tilanteita, joissa tarvitaan myös vahvaa panostamista tuen kokonaisuuden hallintaan. Tuloksista annetaan tietoa opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle huhti- toukokuussa 2023. Tulosten perusteella arvioidaan määräaikaisen tehtävän jatkoa.

- Lukuvuoden 2022-2023 alkaessa vähennettiin ryhmien yhdistämisen avulla viisi opettajan tehtävää alakouluilla. Taloudellinen vaikutus vuodelle 2023 on noin 290 000 euroa.

- Lukuvuoden 2022-2023 alkaessa vähennettiin ryhmien yhdistämisten avulla laskennallisesti 3,5 lehtorin tehtävää yläkouluilla ja lukiossa. Taloudellinen vaikuttavuus vuodelle 2023 on on 206 500 euroa.

- Lukuvuoden 2022-2023 alkaessa vähennettiin myös yksi erityisopettaja, yksi esiopettaja ja yksi koulunkäynninohjaaja oppilasmäärien vähenemisen ja talouden tasapainottamisen johdosta. Taloudellinen vaikuttavuus näillä vuodelle 2023 on noin 112 000 euroa.

- Lukuvuonna 2023-2024 jatketaan TUVA – toimintaa ja kehittäjäopettajan tehtävää. Kustannukset

kuntatasolla kompensoidaan oppivelvollisuuden laajentamiseen varattujen valtionosuuksiin maksatuksen kautta.

- Jatketaan erityisen vaativan tuen opetuksen pilottia ja siihen liittyviä tehtäviä. Haetaan henkilöstömenoihin hankerahoitusta.

- Kaksi luokanopettajan virkaa ja neljä koulunkäynninohjaajan tehtävää vakinaistetaan. Taloudellinen vaikutus vuositasona on noin 26 000 euroa.

- Määräaikaisten koko lukuvuoden työajaksi palkattujen ja tehtävää tosiasiallisesti hoitavien opettajien virkasuhteen ehtoja muutetaan 1.8.2023 alkaen siten että työmääräys ja palkkaus määritetään kestäväksi lukuvuoden alkamisesta seuraavan vuoden heinäkuun loppuun saakka.

- Harjuntähden päiväkodin toiminta on päättynyt kunnallisena varhaiskasvatuksena ja siirtynyt yksityisen palveluntuottajan järjestämäksi 1.8.2022 alkaen. Harjuntähdessä ollut henkilöstö on siirtynyt kunnan muihin yksiköihin. Määräaikaisten tehtävien tarve on vähentynyt myös muun yksityisen varhaiskasvatuksen lisääntymisen johdosta.

- Yksi varhaiskasvatuksen määräaikainen opettajan tehtävä sekä kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajan määräaikaista tehtävää 31.7.2023 asti (litula) siirtyvät uuteen päiväkotiin 2.1.2023 - 31.7.2023

- Johtamismallia uudistetaan hallintosäännön uudistamisen yhteydessä ja palveluverkon muutosten mukaisesti.

5.4.2. Varhaiskasvatus

Tehtäväalueet:

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut (päiväkodit ja perhepäivähoito), avoin varhaiskasvatus sekä yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden valvonta ja yksityisen hoidon tuki (palveluseteli).

Sitovat tavoitteet:

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla päätöksillä. Varhaiskasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus ja esiopetus, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, avoin varhaiskasvatustoiminta, yksityisen hoidon tukien ja kuntalisten suorittaminen yksityisille palvelun tuottajille sekä kotihoidontuen suorittaminen kotitalouksille. Varhaiskasvatustoimintaa määritteleviä lakeja ovat mm. varhaiskasvatus laki, valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta, laki kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta, laki ja asetus yksityisen palveluiden valvonnasta, lastensuojelulaki, perusopetuslaki ja laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatusta toteutetaan perheiden tarpeista lähtevänä, lapsen hyvinvointia, kasvua, oppimista ja kehitystä edistävänä palveluna. Varhaiskasvatus perustuu valtakunnalliseen ja paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmissa huomioidaan lasten yksilöllisyys ja palvelujen monimuotoisuus.

Vuoden 2022 kehittämisen kohteena ja toiminnallisina muutoksina ovat: laadukas ja kysyntään vastaavan varhaiskasvatuspalveluverkon kehittäminen, yksityisen palvelutuotannon vahvistaminen, yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin valmistelu ja käyttöönotto, opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin laaditun palvelusuunnitelman mukaisten toimintojen toteuttaminen vuoden 2022 osalta sekä palvelusuunnitelman suunnitelmavuosien toimenpiteiden valmistelu, avoimen varhaiskasvatustoiminnan toimintakauden 2021-2022 vaikuttavuuden arviointi ja palveluiden edelleen kehittäminen yhteistyössä perhekeskustoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa, esiopetuksen laadun kehittäminen, varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen, varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantaminen, varhaiskasvatuksen pedagoginen kehittäminen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti (mm. tunne- ja vuorovaikutustaidot, kiusaamisen ehkäisy, lasten ja vanhempien osallisuus), varhaiskasvatuksen

laadunarvioinnin kehittäminen (osallisuus, monikanavaisuus), sähköisten palveluprosessien ja viestinnän kehittäminen.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

- Palvelusuunnitelma 2020-2025. Opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa edetään suunnitelmana ja tiekartan mukaisesti. Suunnitelmaa päivitetään vuoden 2023 aikana.
- Uuden Kotikujan päiväkodin aloittaminen vuoden 2023 alussa ja väliaikaisten yksiköiden sekä Alarannan päiväkodin toiminnan lakkaaminen.
- Kaksivuotisen esiopetuskokeilun jatkuminen ja esiopetuksen järjestämisen ja sen periaatteiden tarkastelu.
- Palvelusetelin kehittäminen (esiopetus, erityinen tuki, perhepäivähoito, indeksit)
- Ykstyisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävän yhteistyön ja palveluohjauksen kehittäminen
- Sisäiset menot nousevat varhaiskasvatuksessa noin 250 000 euroa
- Henkilöstön vähenemisen ja palveluverkon muutosten johdosta johdosta henkilöstökulut vähenevät noin 530 000 euroa ja muut toimintakulut noin 140 000 euroa
- Palvelusetelijärjestelmän johdosta palvelujen ostot nousevat noin miljoonalla eurolla ja yksityisen hoidon tuet vähenevät noin 470 000 euroa

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

Koko toimialaa koskevat henkilöstömuutokset on esitetty kohdassa 5.5.

Hankkeet:

Vaja/tasa-arvoa edistävät toimenpiteet

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	78	121			
Toimintakulut	- 97	- 131			
Toimintakate/jäämä	- 19	- 10			

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on edistää lasten ja perheiden hyvinvointia painottamalla tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjaamista ja harjoittelua. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta. Resurssihenkilöstöä palkataan päiväkotiryhmiin vahvistamaan henkilöstön mahdollisuuksia antaa yksilöllistä tukea lapsille ja perheille. Yksilöllisellä kohtaamisella, oikea-aikaisella tuella ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisella tuetaan lapsen ja perheen toimivaa arkea. Hankkeen avulla tavoitellaan tukea tarvitsevan lapsen tasa-arvoista inklusiota ja eheää koulupolkua. Hankkeella vahvistetaan varhaiskasvatushenkilöstön valmiuksia tukea ja kohdata erilaisista taustoista lähtöisin olevia lapsia ja perheitä vahvistamalla henkilöstön osaamista. Tavoitteena on kuvata tuen järjestämisen toimintamalli, joka mahdollistaa tasa-arvoisen ja -laatuisen, ennaltaehkäisevän ja tarveperustaisen tuen lapsille ja perheille. Tavoitteena on tiivistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen yksiköiden välillä.

Oppimisen ja kasvun tuki

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			153		
Toimintakulut			- 168		
Toimintakate/jäämä			- 15		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on edistää lasten ja perheiden hyvinvointia painottamalla tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjaamista ja harjoittelua. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen

henkilöstörakennetta. Resurssihenkilöstöä palkataan päiväkotiryhmiin vahvistamaan henkilöstön mahdollisuuksia antaa yksilöllistä tukea lapsille ja perheille. Yksilöllisellä kohtaamisella, oikea-aikaisella tuella ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisella tuetaan lapsen ja perheen toimivaa arkea. Hankkeen avulla tavoitellaan tukea tarvitsevan lapsen tasa-arvoista inklusiota ja eheää koulupolkua. Hankkeella vahvistetaan varhaiskasvatushenkilöstön valmiuksia tukea ja kohdata erilaisista taustoista lähtöisin olevia lapsia ja perheitä vahvistamalla henkilöstön osaamista. Tavoitteena on kuvata tuen järjestämisen toimintamalli, joka mahdollistaa tasa-arvoisen ja -laatuisen, ennaltaehkäisevän ja tarveperustaisen tuen lapsille ja perheille. Tavoitteena on tiivistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen yksiköiden välillä.

Vakan tuen uudistaminen

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot		105	157		
Toimintakulut		- 109	- 162		
Toimintakate/jäämä		- 4	- 5		

HANKKEEN TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen tuki on muuttunut kolmiportaiseksi ja sitä koskeva lainsäädäntö ja käytännöt ovat myös muuttuneet. Hankkeen avulla kehitetään tuen käytäntöjä, koulutetaan henkilöstöä ja panostetaan osaamisen kehittämiseen, koordinoidaan tuen järjestämistä ja innovoidaan käytännön työtä. Perheiden ja lasten osallisuus varmistetaan tiiviillä yhteistyöllä.

Medialuku- ja digiosaamisen kehittäm.

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			86		
Toimintakulut			- 108		
Toimintakate/jäämä			- 22		

HANKKEEN TAVOITTEET

Keskeisenä tavoitteena on nonipuolisten oppimisympäristöjen ja pedagogiikan edistäminen varhaiskasvatuksessa. Kasvatuksen ja opetuksen kehittäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa parantaa lasten hyvinvointia, oppimista ja kehittyistä.

Innovaka-lin innovatiiviset oppimisympäristöt

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	27				
Toimintakulut	- 28				
Toimintakate/jäämä					

HANKKEEN TAVOITTEET

Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa.

Vaka/Koronan vaikut.tasoitt.

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			33		
Toimintakulut			- 30		
Toimintakate/jäämä			3		

HANKKEEN TAVOITTEET

Keskeisenä tavoitteena on vastata erityisolosuhteisen aikana havaittuihin tai niiden vaikutuksesta syntyneisiin tuen tarpeisiin resursoimalla henkilöstöä, osaamista ja varhaista tukea.

Digiosaamisen ja monilukutaidon kehittäminen

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	9	48			
Toimintakulut	- 11	- 54			
Toimintakate/jäämä	- 2	- 6			

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on edistää lasten ja perheiden hyvinvointia painottamalla tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjaamista ja harjoittelua. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta. Resurssihenkilöstöä palkataan päiväkotiryhmiin vahvistamaan henkilöstön mahdollisuuksia antaa yksilöllistä tukea lapsille ja perheille. Yksilöllisellä kohtaamisella, oikea-aikaisella tuella ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisella tuetaan lapsen ja perheen toimivaa arkea. Hankkeen avulla tavoitellaan tukea tarvitsevan lapsen tasa-arvoista inklusiota ja eheää koulupolkua. Hankkeella vahvistetaan varhaiskasvatushenkilöstön valmiuksia tukea ja kohdata erilaisista taustoista lähtöisin olevia lapsia ja perheitä vahvistamalla henkilöstön osaamista. Tavoitteena on kuvata tuen järjestämisen toimintamalli, joka mahdollistaa tasa-arvoisen ja -laatuisen, ennaltaehkäisevän ja tarveperustaisen tuen lapsille ja perheille. Tavoitteena on tiivistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen yksiköiden välillä.

5.4.3. Opetuspalvelut

Tehtäväalueet:

Opetuspalvelut muodostuvat kouluilla annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukio-opetuksesta. Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen ja vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa oppilaalle elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on edistää sivistystä, tasa-arvoisuutta ja kansainvälisyyttä sekä estää syrjäytymistä. Iin lukion tehtävänä on antaa opiskelijoilleen laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja edistää työ-elämäntietoisuutta. Lukio tukee opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Opetuksen tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden kokonaisyhyvinvointia osana moniammatillista arjen toimintaympäristöä. Kaikessa toiminnassa korostuu ensisijaisena periaatteena tarkoituksenmukaisen ja helposti saavutettava tuki. Opetuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti Perusopetuslaki- ja asetus, Lukiolaki, Oppilashuoltolaki sekä muut lapsia ja nuoria koskevat lait ja normistot.

Sitovat tavoitteet:

Perusopetuksen opetussuunnitelma ja lukion opetussuunnitelma määrittävät opetuksen ja yksiköiden tavoitteita. Oppilashuoltolain perusteella laadittavat oppilashuollon suunnitelmat, oppimisen tuen strategia ja Iin kunnan pedagoginen suunnitelma antavat sisältöä ja suuntaa arjen tasolla tapahtuvalle lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin poluille. Vuoden 2023 kehittämisen kohteina ovat opetuksen inklusiio, oppivelvollisuuden laajentumisen toteuttaminen,

tunneja vuorovaikutuskasvatus, kestävän kehityksen toimet sekä laaja-alainen hyvinvointityö. Hyvinvointialueiden aloittaminen, hallinnonuudistus ja toimialan ja palvelutarpeiden muutokset haastavat myös paneutumaan, kehittämään yhteistoimintaa ja painottavat hyvää ja toimivaa johtamista.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

- Hallinnonuudistuksen mukaisten johtamis- ja henkilöstömuutosten toteuttaminen.
- Palvelusuunnitelma 2020-2025. Opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa edetään suunnitelman ja tiekartan mukaisesti. Suunnitelmaa päivitetään vuoden 2023 aikana. Selvitetään yläkouluopetuksen järjestämistä yhdessä Simon kunnan kanssa ja edetään Valtarin yläkoulun investointisuunnittelussa. Tavoitteena on Kuivaniemen laskevan ja Valtarin nousevan oppilasmäärän tuomien haasteiden ratkaiseminen lukuvuodeksi 2023-2024.
- Erityisen vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden opetusta ja muuta tukea on selvitetty vuoden 2020 aikana ja lukuvuosina 2021-2022 ja 2022-2023 on pilotoitu toimintamallia, jossa koulua käymättömille ja monialaista tukea tarvitseville oppilaille rakennetaan opetusjärjestelyjä. Samoin kokeillaan haastavasti käyttäytyvien oppilaiden opetuksen järjestämistä erilaisilla malleilla. Molemmissa kokeiluissa on äärimmäisen tärkeää hoidollinen ja oppilashuollollinen osaaminen ja huomiointi. Kokeiluja tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä Oulunkaaren ja moniammatillisen verkoston kanssa ja sitä jatketaan lukuvuonna 2023-2024.
- Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä jatketaan TUVA – opetuksen järjestämistä.
- Vahva kehittäminen toimialalla jatkuu laadun parantamiseksi. Kehittämisessä hyödynnetään valtion erityisavustuksia.
- TUVA- toiminta, vaativan erityisen tuen opetus ja ohjaamisveloitteet lisäävät henkilöstömenoja noin 310 000 e
- Eläkeperusteiset eläkemaksut poistuvat vuoden 2023 alusta ja niiden tilalle tulee tasausmaksu, joka jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Tasausmaksu on arviolta 4,5% kuntaan jäävän henkilöstön palkkasummasta (nostaa henkilöstömenoja n. 300 000 e, opetuspalveluissa nousu 413 %)
- Palkankorotukset tekevät nousua henkilöstömenoihin 3,05 %
- Määräaikaisten opettajien kesäajan palkat nostavat henkilöstömenoja n. 80 000 e
- Vakinaistamiset (2 opettajaa ja 4 ohjaajaa) nostavat henkilöstömenoja n. 26 000 e
- Sisäiset kulut nousevat opetuksessa n. 490 000 e
- TUVA- toiminta, vaativan erityisen tuen opetus ja ohjaamisveloitteet vähentävät palvelujen ostoa ja oppilashuoltoa arviolta 250 000 euroa
- Elokuussa 2022 tehdyt opetushenkilöstön vähennykset vähentävät vuositasolla henkilöstökuluja noin 380 000 e
- Erityisavustuksia saadaan nettona n. 55 000 euroa enemmän

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

Henkilöstömuutokset on esitetty koko toimialaa koskien kohdassa 5.5.

Hankkeet:

Päättynyt 30.6.2022 Esi- ja perusop./korona-av. OPM

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	253				
Toimintakulut	- 282				
Toimintakate/jäämä	- 29				

VAATUU-hanke**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	16				
Toimintakulut	- 2				
Toimintakate/jäämä	14				

HANKKEEN TAVOITTEET

Vaativan tuen hankkeessa in kunta toimii hanketta hallinnoivana kuntana Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin alueita koskien. VAATU - hankkeen keskeisinä tavoitteina ovat vaatimaan erityiseen tukeen liittyvä osaamisen, toimintaymäristöjen ja koordinoinnin vahvistaminen.

Vaativan erityisen tuen keh.**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			58		
Toimintakulut			- 59		
Toimintakate/jäämä			- 2		

HANKKEEN TAVOITTEET

Vaativan tuen hankkeessa in kunta toimii hanketta hallinnoivana kuntana Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin alueita koskien. VAATU - hankkeen keskeisinä tavoitteina ovat vaatimaan erityiseen tukeen liittyvä osaamisen, toimintaymäristöjen ja koordinoinnin vahvistaminen.

Hankehallinnon osana toteutetaan asiantuntijapalveluiden konsultointia, koulutuksia ja moniammatillisia työpajoja. Maksatukset kulkevat lin kunnan kautta. Kunta saa hallinnoinnista korvauksen.

Opet.laatusuoritus.**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			290		
Toimintakulut			- 300		
Toimintakate/jäämä			- 10		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on tarjota jokaiselle iiläiselle lapselle ja nuorelle laadukas ja tasavertainen koulupolku, jonka jokainen voi kulkea läpi toteuttaen omaa potentiaaliaan ja osaamistaan. Tarjoamalla riittävää tukea ja luomalla joustavan opetuksen mahdollisuuksia pystytään vähentämään lasten taustasta ja sosioekonomisista ongelmista juontuvia oppimisen haasteita.

Koulun merkitys oppilaille ei ole vain oppimisessa, vaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin

mahdollistajana. Koulun toiminta voi vaikuttaa lapsen ja nuoren hyvinvointiin merkittäväällä tavalla. Oppilaalle annettavalla tuella taataan ja varmistetaan, että iiläiset lapset saavat käydä koulunsa lähikoulussaan. Tarjoamalla tukea koulunkäyntiin lisätään tasa-arvoa ja lasten hyvinvointia sekä luodaan heille mahdollisuuksia oman tulevaisuuden rakentamiseen. Tarjottavan tuen rinnalla kehitetään rakenteita ja käytänteitä, joiden avulla tarjottava tuki kohdentuu mahdollisimman kattavasti ja oikein.

Meidän li

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			64		
Toimintakulut			- 69		
Toimintakate/jäämä			- 5		

HANKKEEN TAVOITTEET

Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten mieleistä harrastamista koulupäivän yhteydessä. Kaikki iiläiset lapset ja nuoret kuultiin koulukohtaisesti ja saatujen tietojen pohjalta laadittiin koulukohtainen harrastuslukujärjestys. Iin kunta hyödynsi opetus- ja kulttuuriministeriön Koululaiskyselyä 2020 kuulemisen välineenä, sekä lisäksi kuuli lapsia ja nuoria luokkakohtaisesti kyselemällä sekä täydensi lasten ja nuorten toiveita kuulemalla nuoria omalla webropol -kyselyllä huhtikuussa 2021 ja uudelleen huhtikuussa 2022. Kuulemisessa kysyttiin lasten ja nuorten harrastustoiveita koulukohtaisesti.

Hakija (kunta) vastaa koordinoinnista kunta- tai aluetasolla sekä paikallisten lähtökohtien huomioimisesta toteutuksessa. Hakija myös varmistaa sujuvan yhteistyön eri toimijoiden kuten koulujen (ml. yksityiset opetuksen järjestäjät) ja harrastusten järjestäjien kanssa.

Kylvetään ruotsissa iiläisittäin

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			45		
Toimintakulut			- 55		
Toimintakate/jäämä			- 10		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa kielten ja kansainvälisyyden merkitystä, monipuolistaa kielellistä kehitystä ja opetusta sekä antaa valmiuksia ruotsin kielen oppimiselle.

Lasten monipuolinen liikkuminen

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			20		
Toimintakulut			- 25		
Toimintakate/jäämä			- 6		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on tarjota ja mahdollistaa liikunnallisia hetkiä ja liikuntakerhoja alakoululaisille. Virikkeiden, välineiden ja mahdollisuuksien kautta edistetään lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa sekä fyysisistä ja psyykkistä terveyttä.

Kansainvälisyyden kehittäminen lissä

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			36		
Toimintakulut			- 40		
Toimintakate/jäämä			- 4		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on kansainvälisyyden, kulttuurien ja maailmankansalaisuuden vahvistaminen. Toiminnassa tarjotaan lapsille ja nuorille mahdollisuuksia yhteydenpitoon, kommunikointiin ja vaikuttaviin eri maiden edustajien kanssa.

Kestävyys- ja ilmasto-oppia kouluihin**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			130		
Toimintakulut			- 133		
Toimintakate/jäämä			- 3		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen keskeinen tavoite on edistää, monipuolistaa ja vahvistaa kestävä kehityksen toimintaa, pedagogiikkaa ja osaamista. Hankkeen aikana toteutetaan koulutuksia, kokeiluja ja työpajoja ja tehdään tiivistä yhteistyötä monien eri sidosryhmien kanssa sekä laaditaan kestävä kehityksen asiakirja. Hankkeessa on keskeistä lasten ja nuorten osallisuus ja aktiivisuus. Hanke toteutetaan yhdessä Hämeenkyrön kanssa.

OP/Koronan vaik. tasoitt.**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			49		
Toimintakulut			- 45		
Toimintakate/jäämä			4		

HANKKEEN TAVOITTEET

Avustuksella vahvistetaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukea, moniammattilista yhteistyötä ja lisätä lasten voimavaroja ja hyvinvointia. Erityisenä tavoitteena on varmistaa ja tukea heikommassa asemassa olevien lasten oppiminen ja kehitys.

Avustuksella varmistetaan, että kaikki iiläiset lapset ja nuoret, joiden oppiminen on kärsinyt poikkeusolojen takia, saavat tarvitsemansa avun. Tavoitteena minimoida poikkeusolojen heijastusvaikutukset, ehkäistä ongelmia sekä tukea ja lisätä hyvinvointia. Hankerahoituksen avulla lisätään erityisopetuksen, resurssiopetuksen ja muun tuen resurssia sekä koordinoidaan avun ja tuen tarkoituksenmukaista järjestämistä.

Kansainvälistyvä li**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	4	7			
Toimintakulut	- 5	- 8			
Toimintakate/jäämä	- 1	- 1			

HANKKEEN TAVOITTEET

lin kunnan kansainvälisen toiminnan mallin käyttöönoton tukeminen, sekä laajentaminen ja edelleen kehittäminen. lin kunnassa on tehty viime vuosina työtä kielivalikoiman laajentamiseksi ja kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi. Kansainvälinen toiminta on lisääntynyt ja kielivalikoima on laajentunut. Lukuvuonna 2020-2021 Valtarin yläkoululla opiskellaan neljää valinnaista kieltä (ranska, saksa, kiina, venäjä). lin kuntaan on aikaisemmin tehty perus- ja lukio-opetuksen kansainvälisen toiminnan malli, joka otetaan käyttöön syksyllä 2021. Tuetaan erityisesti ala- ja yläkoulun yhteistyötä.

Koulun kerhotoim. kehittäminen

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2	10			
Toimintakulut	- 2	- 13			
Toimintakate/jäämä	- 1	- 3			

HANKKEEN TAVOITTEET

Keskeisenä tavoitteena on vakiinnuttaa kerhotoiminta osaksi lin kunnan koulutoimintaa ja tarjota kaikille mahdollisuus harrastaa ja osallistua kerhotoimintaan. Toiminta tarjoaa mielekästä ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista lähtevää tekemistä koulupäivän jälkeen kaikissa yksiköissä.

lin lasten ja nuorten hyvinvointi

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	194				
Toimintakulut	- 226				
Toimintakate/jäämä	- 32				

HANKKEEN TAVOITTEET

Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet.

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	17	206			
Toimintakulut		- 253			
Toimintakate/jäämä	17	- 47			

HANKKEEN TAVOITTEET

Tavoitteena on tarjota jokaiselle iälliselle lapselle ja nuorelle laadukas ja tasavertainen koulupolku, jonka jokainen voi kulkea läpi toteuttaen omaa potentiaaliaan ja osaamistaan. Tarjoamalla riittävää tukea ja luomalla joustavan opetuksen mahdollisuuksia pystytään vähentämään lasten taustasta ja sosioekonomisista ongelmista juontuvia oppimisen haasteita. Koulun merkitys ei ole vain oppimisessa, vaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin mahdollistajana. Koulun toiminta voi vaikuttaa lapsen ja nuoren hyvinvointiin merkittäväällä tavalla. Oppilaalle annettavalla tuella taataan ja varmistetaan, että iälliset lapset saavat käydä koulunsa lähikoulussaan. Tarjoamalla tukea koulunkäyntiin lisätään tasa-arvoa ja lasten hyvinvointia sekä luodaan heille mahdollisuuksia oman tulevaisuuden rakentamiseen. Tarjottavan tuen rinnalla kehitetään rakenteita ja käytänteitä, joiden avulla tarjottava tuki kohdentuu mahdollisimman kattavasti ja oikein.

Digilaiturit-digit. taitojen kehitt.

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	6	58			
Toimintakulut	- 7	- 70			
Toimintakate/jäämä	- 1	- 12			

HANKKEEN TAVOITTEET

Meillä on tavoitteena, että kaikki iiläiset lapset ja nuoret saavat yhtäläisen mahdollisuuden kattaviin tv- taitoihin. Olemme panostaneet tietokoneiden ja laitteiden hankintaan, nyt niiden avulla osaaminen pitää saada nostettua kaikilla hyvälle tasolle. Uudet lukutaidot- ohjelma antaa hyvän, yhdenmukaisen pohjan, joka mahdollistaa osaamisen kaikille.

Hankeellamme on seuraavat tavoitteet:

1. Parantaa iiläisten lasten ja nuorten edellytyksiä sekä ymmärrystä, taitoja ja osaamista medialukutaidossa, tv-taidoissa sekä ohjelmointitaidoissa.
2. Edellinen tavoite mahdollistetaan sillä, että:
 - a. hankkeesta saadaan rahoitusta lin kahdeksan peruskoulun tutoropettajatoiminnan jatkamiseen.
 - b. tutoropettajat yhdessä tv-strategiatyöryhmän kanssa suunnittelevat ja päivittävät tv-strategiaa Uudet lukutaidot –kehitysohjelman periaatteiden mukaisesti ja päivittävät olemassa olevat osaamisen kriteerit.
 - c. Tutoropettajat suunnittelevat kouluilla opettajien ja oppilaiden kanssa, miten he toteuttavat tv-strategian mukaiset vuosiluokittaiset kokonaisuudet ja kuvaukset kunkin luokan kanssa.

Näillä toimenpiteillä taataan strategian mukainen toiminta kaikille oppilaille. Tasa-arvoinen digitaalisen osaamisen ja taitojen oppiminen mahdollistuu kaikille. Hankkeen tavoitteet ovat yhtenevät hakuilmoituksessa esitettyjen tavoitteiden kanssa.

Inklusion ja tuen kehittäminen opetuksessa**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	46	132	132		
Toimintakulut	- 57	- 158	- 159		
Toimintakate/jäämä	- 11	- 26	- 28		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen puitteissa keskeisenä tavoitteena on kehittää kuntien toimintamalleja paikallisesti siten, että oppilaalle annettavan tuen suunnittelu ja järjestäminen on moniammatillista ja jokaisen oppilaan tarpeista lähtevää. Työyhteisöjen toimintaa ja osaamista kehitetään siten, että moniammatillisuus toimii saumattomasti annettavan tuen suhteen; käytänteet, toimintamallit ja suunnitelmat toimivat matalan kynnyksen periaatteella.

li, Simo, Utajärvi ja Vaala ovat kaikki Oulunkaaren kuntayhtymän kuntia. Saman kuntayhtymän puitteissa toimiminen antaa hyvän pohjan hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi, koska yhteistyötä tehdään jo usealla tasolla, esimerkiksi sosiaali- ja terveydehuollon palveluissa. Tutut kunnat ja toimintaympäristöt jatkavat kehittämistyötä myös hyvinvointilaukeen alettua toimintansa.

Meidän li**TALOUS**

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	17	120			
Toimintakulut	- 24	- 140			
Toimintakate/jäämä	- 6	- 20			

HANKKEEN TAVOITTEET

Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten mieleistä harrastamista koulupäivän yhteydessä. Kaikki iiläiset lapset ja nuoret kuultiin koulukohtaisesti ja saatujen tietojen pohjalta laadittiin koulukohtainen harrastuslukujärjestys. Iin kunta hyödynsi opetus- ja kulttuuriministeriön Koululaiskyselyä 2020 kuulemisen välineenä sekä lisäksi kuuli lapsia ja nuoria luokkakohtaisesti kyselemällä sekä täydensi lasten ja nuorten toiveita kuulemalla nuoria omalla webropol -kyselyllä huhtikuussa 2021. Kuulemisessa kysyttiin lasten ja nuorten harrastustoiveita koulukohtaisesti. Hakija (kunta) vastaa koordinoinnista kunta- tai aluetasolla sekä paikallisten lähtökohtien huomioimisesta toteutuksessa. Hakija myös varmistaa sujuvan yhteistyön eri toimijoiden kuten koulujen (ml. yksityiset opetuksen järjestäjät) ja harrastusten järjestäjien kanssa.

Kansainvälistyvä li

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot		18			
Toimintakulut		- 20			
Toimintakate/jäämä		- 2			

HANKKEEN TAVOITTEET

Toiminta antaa oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin kulttuureihin ja ihmisiin. Keskeisinä tavoitteina edistää suvaitsevaisuutta ja kansainvälisyyskasvatusta sekä antaa positiivisia kokemuksia vieraan kielen käytössä eri maiden nuorten kanssa.

Kielirik.op.syvent

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot		30			
Toimintakulut		- 36			
Toimintakate/jäämä		- 6			

HANKKEEN TAVOITTEET

Kaksikielisen opetuksen laajentaminen.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää kielikylypöpetukseen (toinen kotimainen kieli ruotsi/suomi tai saamen kieli), laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen ja/tai kielirikasteiseen opetukseen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä muuhun kansalliskielistrategiaa tukevaan toimintaan hakutiedotteessa kuvattujen hanketoiminnan tavoitteiden mukaisesti:

- varhaiskasvatuksenopettajien, esi- ja perusopetuksen opettajien sekä koordinaattoreiden palkkakustannukset
- suunnittelusta, koulutuksesta ja tiedottamisesta aiheutuvat kustannukset
- suunnittelukokouksiin ja koulutuksiin osallistumisesta aiheutuvat sijais- ja matkakulut
- hankkeen toteuttamiseen vaadittavat tukimateriaalikustannukset
- verkostoitumisesta aiheutuvat kustannukset
- verkko-opetuksesta ja virtuaalisesta yhteydenpidosta aiheutuvat kustannukset.

Erityisav. COVID-19 OKM

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	3	83			
Toimintakulut	- 3	- 84			
Toimintakate/jäämä		- 1			

HANKKEEN TAVOITTEET

Avustuksella vahvistetaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukea, moniammattilista yhteistyötä ja lisätä lasten voimavaroja ja hyvinvointia. Erityisenä tavoitteena on varmistaa ja tukea heikommassa asemassa olevien lasten oppiminen ja kehitys.

Avustuksella varmistetaan, että kaikki iälliset lapset ja nuoret, joiden oppiminen on kärsinyt poikkeusolojen takia, saavat tarvitsemansa avun. Tavoitteena minimoida poikkeusolojen heijastusvaikutukset, ehkäistä ongelmia, tukea ja lisätä hyvinvointia.

OPH Lukion koronatuki

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	9	25			
Toimintakulut	- 9	- 25			
Toimintakate/jäämä					

HANKKEEN TAVOITTEET

Koronaepidemian vaikutusten tasoittaminen vuosille 2021–2023. Avustusta voi käyttää avustuksen saajan opetuksen, ohjauksen ja tuen lisätarpeeseen liittyvien henkilöstökustannusten rahoittamiseen.

Lukio Erasmus+2020

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot		18			
Toimintakulut		- 18			
Toimintakate/jäämä					

HANKKEEN TAVOITTEET

Kansainvälisyys, kestävä kehitys, hyvien käytänteiden jakaminen osallistujakoulujen kesken.

5.5. Hyvinvointipalvelut

Tehtäväalueet:

Johtaminen ja hallinto

Hyvinvointipalveluiden hallinto- ja tukipalvelut, kokonaisvastuu hyvinvointipalveluiden johtamisesta, taloudesta, suunnittelusta ja kehittämisestä, Hyvinvointi-lautakunnan asioiden valmistelu ja päätösten toimeenpano.

Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi

Hyvinvointijohtaja johtaa ja koordinoi koko kunnan osaamisen kehittämistä ja työhyvinvointia.

Työhyvinvoinnilla ja osaamisen johtamisella on suuri merkitys koko kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin, sitoutumisen ja organisaation kyvykkyyden sekä kestäväen työnjaon kannalta.

Hyvinvointi ja yhdyspinnat

Hyvinvointijohtaja johtaa ja koordinoi koko kunnan hyvinvointi ja yhdyspintatyötä. Yhdyspinnat ovat organisaatioiden toiminnallisia rajoja ja yhteistyön paikkoja. Yhteistyö hyvinvointialueelle on tärkeää lin kunnan asukkaiden palveluketjujen varmistamiseksi. Hyvinvointityöhön kuuluu Hyte -työn lisäksi nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, LaPe -työryhmä, järjestöyhteistyö ja -avustukset, vanhus- ja vammaisneuvosto, esteettömyystyöryhmä, lin kyläien neuvottelukunta ja ehkäisevä päihdetyö.

Avustukset

Hyvinvointi-, liikunta-, tapahtuma-, nuorisotyö-, seniorikortti- ja kulttuuriavustukset, osallistava budjetointi, työllistämisen avustukset.

Kansalaisopisto ja taidekoulu

Kansalaisopiston opetuksen, lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen (taidekoulu), näyttelyiden, konserttien ym. tilaisuuksien ja tapahtumien suunnittelu, järjestäminen ja kehittäminen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen ja kehittäminen lin ja Kuivaniemen kirjastoissa sekä hakeutuvat kirjastopalvelut. Hakeutuvia kirjastopalveluja ovat Kiertävä kirjasto, kirjaston kotipalvelu ja erityisryhmien kirjastopalvelut.

Taidekeskus KulttuuriKauppila: kansainvälinen residenssitoiminta, ympäristötaidepuisto, keskustan ja puistojen kehittäminen taiteen keinoin, taiteesta hyvinvointia -toiminta, kansainvälinen Art li Biennaali joka toinen vuosi.

Kulttuuri- ja kotiseututyö sekä lin kotiseutumuseo.

Vapaa-aika- ja nuorisopalvelut

Nuorisotyö: nuorisotilatyo, liikkuva nuorisotyö, sosiaalinen nuorisotyö, nuorisovaltuustotoiminta, koulunuorisotyö, leirit ja retket sekä etsivä nuorisotyö.

Liikuntapalvelut: liikuntahallin toiminnasta vastaaminen, liikuntapalvelujen sekä -tapahtumien järjestäminen ja kehittäminen yhteistyössä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Liikunta-asiainneuvottelukunta.

Tapahtumapalvelut: Liikunta-, kotiseutu-, nuorisotyö- ym. tapahtumien sekä Museokahvila Huilingin kahvilatoiminnan järjestäminen ja kehittäminen yhteistyössä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. lin kunnan tapahtumien ja juhlien järjestäminen.

Työllistäminen

Osallistuminen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tuottamiseen Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa ajalla 1.3.2021-31.12.2024 kokeilulaissa määritellyn asiakaskohderyhmän osalta.

Osallistuminen TE24-palveluiden uudistamisen valmistelutyöhön, palvelujen siirtymisessä pääasiassa kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen.

Työllistymistä edistävät toiminnot ja toimenpiteet kunnassa: palkkatuki, työkokeilu, työpajatoiminta, nuorten kesätyöllistäminen, yhteisöjen ja yritysten tukeminen työttömien työllistämisessä, kehittämishankkeet.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Hallinnon uudistus tulee voimaan vuoden 2023 alusta. Muutoksella on vaikutuksia hyvinvointipalveluiden organisointiin ja toimintaan. Hyvinvointipalveluiden alueelle siirtyy uutena tehtävänä henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen koko lin kunnan henkilöstölle. Hyvinvointijohtaja johtaa ja koordinoi koko kunnan osaamisen kehittämistä ja työhyvinvointia.

Hyvinvointi ja yhdyspinnat on toinen uusi kokonaisuus hyvinvointipalveluissa. Hyvinvointityön lisäksi yhdyspintatyön tavoitteena on koordinoida koko lin kunnan yhdyspintatyötä. Hyvinvointityön painopistealueena vuonna 2023 on yhdyspintatyön prosessien kuvaaminen ja yhteisten käytänteiden kehittäminen. Aikaisemmin Hyte-työryhmänä on toiminut kunnan johtoryhmä. Vuoden 2023 tavoitteena on perustaa laaja-alaisempi Hyte-työryhmä.

Työllistämisen osalta toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia vuonna 2023. Kuntouttava työtoiminta siirtyy hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Lin kunta on mukana työllisyyden kuntakokeilussa vuoden 2024 loppuun saakka. Vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät lin kunnan järjestettäväksi. Tämä tarkoittaa muutoksia ja suunnittelutyötä koko henkilökunnalle. Muutoksia talouteen on osin vaikeaa ennakoita.

Muutokset toimintatuottoihin: Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta kuntouttavan työtoiminnan siirtyessä hyve-alueelle poistuu, jonka vaikutus -35 000. Kansalaisopiston tuntimäärää on vähennetty vuosina 2020-2021 ja myös maksutuotto-odotus on pienempi. Maksutuotto-odotusta on korjattu oikealle tasolle toiminnan normalisoituessa koronavuosien jälkeen. Toimintatuottoihin vaikuttavat myös vuonna 2023 päättyvät hankkeet.

Muutokset toimintakuluihin: Kuntouttavan työtoiminnan 2htv siirtyessä hyvinvointialueelle, vaikutus palkkakustannuksiin -87 000. Työllistämispalveluista siirtyy 0,5htv yhdyskuntapalveluihin, jonka vaikutus - 17 000. Henkilöstökulujen lasku on pieni (-0,29%) johtuen palkankorotuksista (3,05%) sekä edellisen vuoden kirjausvirheestä (1htv) vuoden 2022 henkilöstökuluissa. Kunnan hallinnosta siirtyy henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin liittyen toimintakuluja n. 179 000. Epassin summaa/työntekijä on nostettu. Jatkossa kunnan työntekijöillä on käytössä 100€/vuosi. Kokonaisuudessaan toimintakulut nousevat 1,49%. Suurin osa noususta on sisäisiineluihin (sis. vuokrat ja siivouskustannukset) liittyvät korotukset.

Vuoden 2023 alusta voimaantuleva palkkatukiudistuksen myötä palkkatuen määrä ja kesto muuttuvat. Palkkatuen määrä nousee, mutta ei enää kata palkan sivukuluja eikä lomarahaa, mistä syystä palkkatukiudistamisen kustannusvaikutuksiin ei tule merkittävää muutosta vuoden 2023 talousarviossa. Hallituksen esityksessä yli 55-vuotiaiden työllistymisen edistämiseen esitetään uutta työllistämistukea, mutta sen vaikutuksia kunnan työllistämismäärärahoihin on vielä vaikea arvioida. Työpajatoiminnassa pääasialliset sopimukset jatkossa ovat työkokeilut, palkkatukiudistaminen ja oppilaitosyhteistyöhön liittyvät sopimukset kuntouttavan työtoiminnan siirtyessä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.

Talouden tasapainottamisen toimenpiteet

Talouden tasapainottamisen toimenpiteet vaikuttavat edelleen vuoden 2023 talousarvioon. Osa tehdyistä muutoksista on vaikuttanut myönteisesti hyvinvointipalveluiden toimintaan.

Kansalaisopiston päätoimisten opettajien opetusvelvollisuutta on lisätty ja säästöjä siten saatu vähentämällä tuntiopetusta. Kirjastoauton lakkautuksen jälkeen Kiertävän kirjaston toiminta ja kirjaston kotipalvelu on vakiintunut osaksi kirjaston normaalia toimintaa ja toiminnasta on saatu hyvää palautetta.

Liikuntaneuvojan tehtävää ei ole täytetty 1.8.2021 jälkeen ja tällä on merkittävä vaikutus liikuntapalveluiden toimintaan. Erityisesti elintapaohjauksen osalta liikuntaneuvojan rooli liikunnallisen elämäntavan edistämässä olisi merkittävä ja tätä tehtävää ei pystytä siirtämään vapaa-aikapalveluiden henkilökunnalle. Kuivaniemen kuntosalin siirtyminen yritykselle: säästö toimintakuluihin -12 000. Kansalaisopiston osalta tehtävänkuvien muutoksilla on saatu aikaan säästöjä henkilöstökuluihin.

5.5. Hyvinvointipalvelut yhteensä

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 202	1 002	1 006	1 907	1 907
Toimintakulut	- 5 116	- 5 571	- 5 654	- 5 979	- 5 950
Toimintakate/jäämä	- 3 915	- 4 569	- 4 648	- 4 072	- 4 043

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

	TA2022	Lisäys	Vähennys	TA2023	Perustelut
<u>Nimike</u>					
Hyvinvointijohtaja	1			1	
Hyvinvointikoordinaattori	1			1	

					tehtävä täyttämättä, siirto hallintopalveluista
Henkilöstösuunnittelija	0	+1		1	
Toimistosihtööri	0,25			0,25	
Kansalaisopiston rehtori	1			1	
Opistosihtööri	1			1	
Päätoimiset opettajat/kansalaisopisto	3			3	
Vapaa-aikapäällikkö	1			1	
Vapaa-aikasihtööri	1			1	
Vapaa-aikaohjaaja	2			2	
Nuorisotyöntekijä	0,5			0,5	yht. Valtarin koulun kanssa
Etsivä nuorisotyöntekijä	2			2	vakinaisia, saadaan avustus
Liikuntaneuvoja	0			0	täyttämättä 1.8.21 lukien
Liikuntahallivalvoja	2			2	
KulttuuriKauppilan vastaava tuottaja	1			1	
Kirjasto- ja kulttuurijohtaja	1			1	
Kirjastonhoitaja	2			2	
Kirjastosihtööri	4,5			4,5	
Työllistämispäällikkö	1			1	
Työnsuunnittelija	1			1	
Omavalmentaja	4			4	
Työvalmentaja	4		-2,5	1,5	hyve-alueelle 2htv, 0,5 htv yhdyskuntap.
Yhteensä vakinaiset	34,25			32,75	

Määräaikaiset, projektit					
Työvalmentaja, määräaik.	2			2	vakinaistetaan 1*
Kansalaisopiston ja taidekoulun tuntiopettaja	65			65 (arvio)	osa-aikaisia, osalla vain muutama tunti
Projektipäällikkö	2			1	2 hanketta päättyy
Projektityöntekijä	1,5			1,5	
Yhteensä määräaikaiset	70,5			69,5	

Hankkeet:

Etsivä nuoristotyö

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	63	54	54		
Toimintakulut	- 81	- 92	- 95		
Toimintakate/jäämä	- 17	- 38	- 41		

HANKKEEN TAVOITTEET

Järjestää kattavaa ja laadukasta etsivää nuorisotyötä lin kunnan alueella. Hankkeesta saadulla

rahoituksella palkattu kaksi etsivää nuorisotyöntekijää lin kuntaan/li-instituuttiin.

Kiertävä kirjasto

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	12				
Toimintakulut	- 18	- 14			
Toimintakate/jäämä	- 7	- 14			

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena ovat yhdenvertaiset, saavutettavat ja laadukkaat kirjastopalvelut kaikille iiläisille lapsille ja nuorille. Toisena tavoitteena on kehittää kirjaston toimintaprosesseja uudessa tilanteessa ja innostaa henkilökuntaa luomaan uusia tapoja tehdä kirjastotyötä.

Kohkaamisesta Kohtaamiseen

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot		12	21		
Toimintakulut		- 12	- 24		
Toimintakate/jäämä			- 3		

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on parantaa keskusteluilmapiiriä kuntapäätäjien ja kunnan asukkaiden välillä sekä kuntalaisten ja kunnan eri alueiden välillä. Hankkeen aikana suunnitellaan tapahtumakonsepti toteutettavaksi kirjastoissa, verkossa ja pop up-tapahtumina eri ympäristöissä. Järjestetään säännöllisesti kuntalaisille tapahtumia, joissa he voivat vaikuttaa ja keskustella sekä saada tietoa päätöksenteosta kansantajuisesti. Tehdään kirjastosta paikka, jossa yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua käydään säännöllisesti kirjastolain tavoitteiden mukaan.

Julkinen taideteos

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot			40		
Toimintakulut		- 25	- 65		
Toimintakate/jäämä		- 25	- 25		

HANKKEEN TAVOITTEET

Tavoitteena lisätä taiteen avulla elinympäristön viihtyisyyttä ja tehdä keskustasta elinvoimaisempi. Toimenpiteet, kuten teoshankinta ja taidetapahtumat, edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja vahvistavat paikkakunnan vetovoimaisuutta. Hankkeessa toteutetaan julkinen taideteos lin torille. Rahoitus Taike (50%).

Lähde!2 -hanke

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	24	18	11		
Toimintakulut	- 22	- 26	- 14		
Toimintakate/jäämä	2	- 8	- 3		

HANKKEEN TAVOITTEET

Lähde! Taiteesta osallisuutta -hanke (2020–2023) tarjoaa heikoimmassa asemassa oleville henkilöille mahdollisuuden osallisuuteen ja kulttuuriseen hyvinvointiin heidän työ- ja toimintakykynsä sekä hyvinvointinsa edistämiseksi. Hankkeella tavoitellaan taidelähtöisten menetelmien pysyvää juurtumista erityisesti osaksi heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden sote-palvelupolkuja sekä tiiviimpää väylää kunnan muihin hyvinvointipalveluihin. Hanke sisältää kolme temaattista, taidelähtöisiin menetelmiin perustuvaa työpakettia: 1) Omat polut, 2) Yhteiset tilat ja 3) Jaetut opit. Työpaketit suunnataan kohderyhmille, joiden osallisuuden ja kulttuurihyvinvoinnin toteutumiseen kaivataan uusia, esteettömiä toimintatapoja tai jotka ovat keskeisiä uusien toimintatapojen juurruttamisessa. Toiminta-alueena toimii Oulunkaaren kuntayhtymä ja jäsenkunnat (Ii, Pudasjärvi, Simo, Utajärvi ja Vaala). Ii on osatoteuttaja. Rahoitus ESR: toimintalinja Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020.

KRIPA-kehittämishanke

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	119	121	70		
Toimintakulut	- 104	- 120	- 70		
Toimintakate/jäämä	14	1			

HANKKEEN TAVOITTEET

Kansainvälinen residenssien innovaatioverkosto Pohjois-Pohjanmaalle (KRIPA 2020-2022) -hankkeessa luodaan uudenlaista liiketoimintaa ja yhteistyötä taiteen ja kulttuurin alalle sekä käynnistetään kansainvälisen residenssitoiminnan arktinen toimisto lihin. Toiminnan kehittäminen perustuu maaseutumaisen ympäristön vetovoimalle ja luovien alojen potentiaalin kasvattamiselle Pohjois-Pohjanmaalla. Innovaatioverkoston tavoitteena on saada aikaan pysyviä toimintakenttää tukevia rakenteita alueella ja lisätä toimijoiden osaamista kansainvälisellä taidekentällä. Hankkeessa kiinnitetään erityistä huomiota globaalin tilanteen kehittymiseen ja ekologisuuden näkökohtiin ja sen kansainvälistä ulottuvuutta rakennetaan kestäväällä tavalla. Ii on päätoteuttaja, osatoteuttajia ovat Kuusamo-opiston kannatusyhdistys ry ja Raahen kaupunki. Rahoitus Maaseuturahasto (100%).

Nuorten työpajatoiminta

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	56	56	70		
Toimintakulut	- 81	- 85	- 99		
Toimintakate/jäämä	- 25	- 29	- 29		

HANKKEEN TAVOITTEET

Haetaan valtionavustusta nuorten työpajatoiminnan työvalmentajien palkkaamiseen. Tavoitteena on kehittää nuorille suunnatun Tieto & Taitopajan toimintaa.

Iin kylillä Meijän porukassa

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	30	109	77		
Toimintakulut	- 43	- 136	- 98		
Toimintakate/jäämä	- 13	- 27	- 21		

HANKKEEN TAVOITTEET

lin kylillä meidän porukasa-ESR hankkeella tuetaan kylien elinvoimaisuutta ja luodaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja hyvinvointiin. Tavoitteena on tukea kolmannen sektorin toimijoita työnantajuuksiin ja lisätä työttömien työnhakijoiden työnsaantimahdollisuuksia omalta kylältään. Hankeaika 1.7.2021-30.6.2023.

5.6. Yhdyskuntapalvelut

Tehtäväalueet:

Tehtäväalueet:

- Yhdyskuntapalveluiden hallinto
- Kiinteistö- ja rakennuttamispalvelut: Rakennuttaminen, korjausrakentaminen ja kiinteistönhuolto
- Infra- ja ympäristöpalvelut: Asemakaavateiden, liikunta-alueiden, satamien, metsien puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito ja kunnossapito, joukkoliikenne, ympäristö- ja kestävä kehityksen hankkeet, yksityistieavustukset sekä mittaus- ja kartoitusasiat
- Ateria- ja puhtauspalvelut: Peruskunnan ateria- ja puhtauspalvelut
- Viranomaispalvelut: Rakennustarkastus; rakennustarkastus ja -valvonta, ympäristöterveydenhuollon ohjaus

Toimielimet: yhdyskuntalautakunta, rakennuslautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat: yhdyskuntajohtaja, kiinteistöpäällikkö, kunnallistekniikanpäällikkö, ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö, rakennustarkastajat

Merkittäviä muutoksia toimialalla

- Henkilöstökulut laskevat noin 620.000 euroa.
- Ateria- ja puhtauspalveluiden tulot vähenee 1 100k€ HVA-muutoksen myötä, menot vähenevät noin 1 000 k€
- Hyvinvointialue aloittaa kolmen vuoden siirtymäajan vuokralaisena.
- Maankäytön suunnittelu poistuu teknisistä palveluista.
- Mahdolliset energiansäännöstelyskenaariot korostavat valmiussuunnittelun merkitystä.

Toimintojen kuvaukset, painopistealueet ja keskeiset muutostekijät

Yhdyskuntapalveluiden hallinto

Hallinnon uudistus astuu voimaan vuoden 2023 alusta. Perustettu yhdyskuntajohtajan virka korvaa teknisen johtajan viran, joka lakkautetaan.

Sihteeripalvelut hankitaan perustettavasta pooli-tyyppisestä ratkaisusta, joka on hallinto-osaston alaisuudessa.

Strategisen maankäyttö- ja kehittämishankkeita edistetään yhteistyössä elinvoimapalveluiden ja Micropoliksen kanssa. Pitkien tähtäimisen suunnitelma tehdään joka tulosityksiköissä.

Investointien kuvaus

Yhdyskuntatekniset palvelut vastaa lin kunnan investointien koostamisesta. Talousarvion yhteydessä tulevaisuuden linjauksia, korjaustarpeita ja käyttäjien toiveita huomioidaan mahdollisimman paljon. Alla olevassa listaksessa on osa suunnitelluista projekteista.

Hallinto- ja talouspalvelut:

Maanhankinta keskittyy kaavaille kasvualueille Alarantaan ja Asemanseudulle. VR Oy:n kanssa käynnistyy junaliikenteen kehittämishanke, johon varataan suunnittelumääräraha.

Sosiaali- ja terveyspalvelut:

Vuokralainen muuttuu Oulunkaaren kuntayhtymästä Pohde-hyvinvointialueeksi. Kriittisiin korjausinvestointeihin varaudutaan, mutta niiden suunnittelun ja toteuttamisen päättäminen on yhteistyössä vuokralaisen kanssa.

Kasvatus- ja koulutuspalvelut:

Energiatehokkuusinvestoinnit talotekniikan osalta jatkuvat. Aurinkopaneelien kapasiteettia lisätään. Piha-alueita ehostetaan muun muassa Alarannan koululla.

Hyvinvointipalvelut:

Art Bienniaali -taideteoksen rakentamisen valmistelua suoritetaan infra- ja ympäristöpalveluiden kanssa.

Yhdyskuntapalvelut:

- Kiinteistöpalvelut. Kunnanviraston, kirjaston, ja koulujen uudisrakentamispäätökset tehdään. Micropoliksen olosuhteita ja energiatehokkuutta parantavien talotekniikkatoimenpiteiden investointipäätökset tehdään.
- Nelostiehen varautuminen sekä rautatieaseman edistäminen (liikenne- ja maankäyttöselvitykset sekä maanhankinta).
- Yritysalueet (EAKR -hankevalmistelu).
- Infra ja yhdyskuntatekniikka: Maalismaantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen osallistutaan POPELY:n johtamana. Pentinkankaan yritysaluetta kehitetään, mahdollisimman palon ulkopuolisen rahoituksen kautta. Satama-alueiden saavutettavuutta kohennetaan. Alarannan kuivatusprojekti valmistuu. Katuväläistysuusia jatkoo, keskittyen pääväyliin.
- Liikuntapaikat ja yleiset alueet: Tikkamäkeen rakentuu kuntoilualue. Kuivaniemen hiihtoreitit kunnostetaan. Illinsaaren kehittämissuunnitelma käynnistetään.

Pitkän tähtäimen suunnitelmat (kiinteistöt, kunnallistekniikka, liikunta- ja ympäristöalueet, vesihuoltoverkostot)

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	10 264	9 770	10 527	8 657	8 631
Toimintakulut	- 9 342	- 10 134	- 9 105	- 5 790	- 5 789
Toimintakate/jäämä	922	- 364	1 422	2 867	2 842

Yhdyskuntapalvelut	Lähtötilanne, henkilömäärä	Lisäys/vähennys			Perustelut	
		Vuosi	2022	Lisäys		Vähennys
Hallinto						
Yhdyskuntajohtaja	0	0,8			0,8	uusi virka
Tekninen johtaja	1		1		0	viran lakkautus
Toimistosihtööri	2		½		1,5	
Kiinteistöpalvelut						
Kiinteistöpäällikkö	1				1	täyttämättä
Kiinteistöpalveluesimies	1				1	

Kiinteistönhoitaja	8			8	
Viranomaispalvelut					
Rakennustarkastaja	2			2	
Infra- ja ympäristötekniset palvelut					
Kunnallistekniikkapäällikkö	1			1	täyttämättä
Kunnallistekniikan insinööri	0	1		1	
Kunnallistekninen työntekijä	4			4	
Vihertyönjohtaja	0	½		½	työllistäminen
Ympäristöasiantuntija	1			1	täyttämättä
Määräaikaiset					
Kiinteistörekisterin päivittäjä	0	1		1	täyttämättä
Vihertyönohjaaja	½			½	osa-aikainen
Kirvesmies	1			1	
Yhteensä	22,5	3,3	1,5	24,3	

5.6.1. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut

Tehtäväalueet:

Kiinteistö- ja rakennuttamispalvelut: Rakennuttaminen, korjausrakentaminen ja kiinteistönhuolto.

Hallinto koostuu kiinteistöpäälliköstä, kiinteistöpalveluesimiehestä ja ostopalveluna tytäryhtiöltä hankittavan energia-asiantuntijan resurssista.

Sitovat tavoitteet:

1. Kiinteistöselvitys päivitetty.
2. Kunnanviraston, Nätteporin ja Valtarin koulun investointiohjelma luotu.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Kiinteistötekniset palvelut -tulosityksikköön, johon lukeutuvat Kiinteistöpalvelut ja rakennuttaminen sekä Kiinteistöt, johon kuuluu kiinteistönhoitopalvelut.

Kiinteistöpalvelut ja rakennuttaminen tuottavat kunnan rakennuttamispalvelut. Vuoden 2023 investointiosaan on varattu noin 3,3 miljoonaa euroa uudis- ja korjausrakentamiseen sekä hankintoihin. Hyvinvointialueen kanssa pyritään käymään neuvotteluja, jotta tarpeet siirtymäajan jälkeiselle aikakaudelle 1.1.2026 olisivat mahdollisimman tarkasti tiedossa. Rakennuttamisen merkittävän tehtävä on jalostaa kunnanviraston, kirjaston ja osan Valtarin koulun jatkokäytön suunnitelma investointipäätösvalmiuteen. Omistettujen rakennusten käyttötaloudesta rahoitettaviin toimenpiteisiin, lähinnä purkamisiin, varaudutaan 130 tuhannen euron lisämäärärahalla edelliseen vuoteen verrattuna.

Ylläpidettävien kiinteistöjen määrää pyritään vähentämään vuoden 2023 aikana kiinteistöselvityksen mukaisesti, jolloin ylläpitokustannukset laskisivat vuonna 2024. Kiinteistöjen kunnossapitotoista pääosa pyritään suorittamaan omana työnä. Kiinteistöissä on tunnistettu investointeja, joita on toteutettava peruskorjaustarpeiden ja käytettävyyden kannalta. Sähköautojen latauspaikkojen hallinnan yhtenäistämiprojekti jatkuu, ja se johtanee investointeihin. Sisäilmaongelmiin liittyvät

haasteet ovat yksi indikaatio kunnan yhä heikkenevästä kiinteistökannasta ja lisääntyvästä korjausvelasta. Sisäilmatyöryhmän toiminta jatkuu aktiivisena.

Kiinteistönhoidon nykytila on tarpeita vastaava. Toiminnan vaikuttavuutta ja vaihtoehtoisia toimintamalleja kuitenkin tarkastellaan ja tarvittaessa kehitetään. Henkilöstömäärä riittää nykyrakennuskannan ja HVA:n tarpeisiin.

Yleisen kustannustason nousun vuoksi, pääasiassa energian, vuoksi kustannukset nousevat ylläpidossa noin 50 prosenttia. Sisäiset vuokrat nousevat samasta syystä noin 3,6 miljoonaan euroon.

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

kiinteistö- ja rakennuttamispalvelut	Lähtötilanne, henkilömäärä	Lisäys/vähennys			Perustelut
		Vuosi	2022	Lisäys	
Hallinto					
kiinteistöpäällikkö	1				1
Kiinteistöpalvelut					
Kiinteistöpalveluesimies	1				1
Kiinteistönhoitaja	8				8
Määräaikaiset					
Kirvesmies	1				1
Yhteensä	11				11

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden hankkeet:

5.6.2. Ateria- ja puhtauspalvelut

Tehtäväalueet:

lin ateria- ja puhtauspalvelut toimivat yhdyskuntalautakunnan alaisena tulosityksikkönä. Yksikön tehtävänä on tuottaa palveluita taloudellisesti ja kestävästi käyttäjien tarpeita kuunnellen.

Toimintaan vaikuttavat kunnan strategiset linjaukset palvelujen tuottajana ja eri hallintokuntien tarpeet, mikä tarkoittaa tarvittaessa myös oman toiminnan sopeuttamista. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, kuten vuonna 2023 voimaantuleva HVA- uudistus tulee muuttamaan merkittävästi yksikön toimintaa.

Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten lisäksi lin kunnan hallinnonuudistus vaikuttaa tulosityksikön johtamiseen ja esihenkilötyöhön mm. lautakunnan esittelijän vastuiden muuttumisena ja kunnan hankintojen tullessa osaksi tulosityksikön vastuita. Lautakunnan vastuuna on ohjata toimintaa määrittelemällä toimialueen tehtävät ja hyväksymällä talousarviovuoden talouden- ja toiminnan tavoitteet ja vastuut.

Ateria ja puhtauspalvelut tulosalue

Tulosalueen esihenkilö ohjaa ja valvoo ateria- ja puhtauspalvelualueiden toimintaa strategisten tavoitteiden mukaisesti. Vastaa toimialueen henkilöstöhallinnosta ja varautumisen suunnittelusta. Valvoo eri toimialojen talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä lautakunnalle. Esittelijänä lautakunnassa toimii yhdyskuntajohtaja.

Ateriapalvelut:

Ateriapalvelujen tehtävänä on tuottaa kaikille asiakasryhmilleen turvallisia, monipuolisia ja

laadukkaita ateriapalveluita. Ruokalistat suunnitellaan täyttämään eri-ikäisten ruokailijoiden ravinnontarpeet, tuottamaan mielihyvää ja elämyksiä. Suunnittelussa huomioidaan ruoan myönteinen vaikutus asiakkaiden terveyteen ja hyvinvointiin. Ruoka-aineiden valinnassa huomioidaan paikallisuus ja kestävä kehitys

Puhtauspalvelut:

Puhdistuspalvelujen ensisijainen tarkoitus on huolehtia siivouksellisin keinoin kiinteistöjen kunnossapidosta ja vastata asiakkaiden työympäristön viihtyvyydestä. Siivouksessa kiinnitetään huomioita energian, veden ja pesuaineiden käyttöön. Siivouksessa käytetään ympäristöystävällisiä tuotteita ja vettä säästäviä toimintatapoja.

Toiminnalliset muutokset

Ateriapalvelut

Ateriatuotantoa kehitetään yhteisen seudullisen tuotannonohjausjärjestelmän avulla. Ateriapalvelujen roolia kirkastetaan kuntalaisten hyvinvoinnin mahdollistajina osallistumalla *Pohjois-Pohjanmaan ravitsemusterveyden suunnitelman 2019–2022* toimeenpanoon omassa kunnassa. Henkilöstön osaamista vahvistetaan mahdollistamalla lisä- ja täydennyskoulutukseen osallistumisen oppisopimuskoulutusta hyödyntämällä.

Ateria- ja puhdistuspalvelujen siirtyminen kahteen moniosaajatiimiin auttaa asiakaslähtöisten palvelujen kehittämisessä. Tavoitteena on seurata kokonaispalvelujen kehittymistä asiakaskyselyjen ja kohteissa tehtävien laadunarviointikierrosten avulla. Tiimien toiminnan keskiössä on itseohjautuvuuden kehittyminen ja kehittäminen. Henkilöstöä kannustetaan ja osallistetaan toiminnan kehittämiseen erilaisissa ateria ja puhtauspalvelun työryhmissä.

Henkilöstön eläköityessä ei pääsääntöisesti palkata uutta henkilöä, vaan tarkastellaan toimintatapoja ja uudistetaan toimintamalleja. Henkilöstömenoihin on varattu 3,6% korotus. Elintarvikkeet nousevat maailmanmarkkinahintojen noustessa arviolta 12 - 15%. Talousarvioon on arvioitu noin 8% hinnankorotuksiin.

Puhtauspalvelut

Puhtauspalveluissa nykytilan arvioinnin kautta ollaan saatu tietoa kehitettävistä asioista. Kohdekohtainen kustannus seuranta antaa tietoa mittareiden laadintaan ja auttaa hinnoittelussa. Seuranta ja mittarit antavat tietoa toiminnan kehittämisen työkaluiksi. Toimintaa kehitetään ottamalla käyttöön uudenlaista teknologiaa mm. siivouksessa käytettäviä yhdistelmärobotteja ja uudenlaisia nanoteknologiaan ja puhdasvesi siivoukseen perustuvia menetelmiä. Teknologian avulla pyritään ylläpitämään siivoustasoa, niin että raskaita perussiivouksia voidaan keventää ja joiltakin osin siivoustaajuutta vähentää.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Talousarvioon vaikuttavat muutokset

TA-2023 on laadittu kunnanhallituksen hyväksymien ohjeiden ja strategian pohjalta. Ateria- ja puhtauspalvelujen toimintaan vaikuttaa kunnan investointiohjelma. Investointiohjelman ja omistajapoliittisten toimenpiteiden vaikutusta käyttötalouteen talousarviokaudelle 2023 ei ole voitu huomioida koska päätöksiä ei ole tehty.

Hallinto

Hallinnon menoja on vyörytetty suoraan toimialoille niiltä osin mitkä on mahdollisia. Hallinnon yhteisiin menoihin on budjetoitu henkilöstön kehittämiseen, sairauspoissaoloihin ja matkustuskuluihin liittyviä yhteisiä kuluja. Hallinnon kuluissa on näiden lisäksi toimisto- ja henkilöstöpalvelujen vyörytettävät erät ja kustannukset, joita ei voida suoraan osoittaa kohteille.

Ateriapalvelut

Ateriapalveluiden menoissa on huomioitu elintarvikkeiden ja kuljetuskulujen hintojen nousuun ja varauduttu niiltä osin mitkä on tiedossa. Ateriapalvelun menoista on vähennetty hyvinvointialueelle siirtyvien palvelujen kustannusten osuus.

Ateriapalvelun käytössä olevaa toiminnanohjausjärjestelmään käyttöä laajennetaan niin, että kaikki sisäiset ja ulkoiset laskutettavat tuotteet ml. puhtauspalvelun erillistilaukset, hoidetaan järjestelmän kautta. Strategian mukaan hankinnoissa edistetään kotimaisen ja paikallisten raaka-aineiden käyttöä ja kiinnitetään huomiota hävikin hallintaan. Hävikin hallintaan pyritään vaikuttamaan Wasteless Food Services in Finland - hankkeessa, jota tehdään yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Puhdistuspalvelut

Puhdistuspalveluissa pienten varhaiskasvatusyksikköjen lakkauttaminen ja Haminan päiväkodin avaaminen vaikuttaa siivottavien kohteiden määrään. Raamissa on varauduttu puhdistuspalvelujen digitalisaation lisäämiseen hankkimalla palvelu- ja laadun seurantaan arviointityökalu. Raamissa on huomioitu pesuaineiden hintojen nousu raaka-aineiden hintojen noustessa. Kalustoa uusitaan tarpeen mukaan ja lakkautettavista kohteista siirretään käyttökelpoisia toisiin kohteisiin.

Talouden tasapainottamisen ohjelman mukaan puhtauspalveluja pyritään automatisoimaan testaamalla ja koekäyttämällä robotti-imureita ja lattianhoitokoneita. Koekäytön kokemusten myötä teknologiaa otetaan käyttöön joko vuokra-, tai leasing-sopimuksella. Koulujen vuoropäiväsiivouksen kokemusten myötä, sovitaan käytön laajentamisesta ja siirtymisestä pysyvään käytäntöön.

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

Koko henkilöstö	Lähtötilanne, henkilömäärä	Lisäys/vähennys			Perustelut
		Vuosi	2022	Lisäys	
Hallinto					
Ateria- ja puhtauspalvelu?	1				1
Ateria- ja puhtauspalvelut					
Palveluesimies ateria ja puhtaus	2				2
Työnjohtaja/kokki	1				1
Kokki	4				2,5 HVA
Ruokapalvelutyöntekijä	9				6,5 HVA
Ateria- ja puhtauspalvelutyöntekijä	18				20
Toimitilahuoltaja	20				9 HVA
Yhteensä	55				42

5.6.3. Infra- ja ympäristöpalvelut

Tehtäväalueet:

Tulosyksikkö sisältää ympäristöpalvelut, liikenneväylät, satamat, yleiset alueet sekä ladut, urheilualueet ja muut ulkoilualueet. Lisäksi hoidetaan kestävä kehityksen hankkeita, kunnallisteknisten verkostojen yhteistyötä, liikenneturvallisuusasioita, ympäristövahinkojen jälkitorjuntaa sekä yhteistyötä jäteviranomaisen kanssa sekä mittaus- ja kartoituspalvelut.

Sitovat tavoitteet:

- Pitkän tähtäimen suunnitelmat laadittu.
- Katuväläistykseen investoitu vähintään 250.000 euroa.
- Kaksi liikuntapaikkaa peruskorjattu.

- Illinsaaren käytön kokonaissuunnitelma laadittu.
- Uusi digitaalinen kunnossapidon seurantajärjestelmä täysin käytössä.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Merkittävimmät muutokset vuoteen 2022 verrattuna on uuden perustettavan kunnallistekniikan insinöörin tehtävän perustaminen kunnossapidon ohjelmointiin, valvontaan ja hankkeisiin. Ympäristöhoitajan tehtävä täytetään. Hyvinvointipalvelujen kautta vihertyönjohtaja osallistuu tosiasiallisen työpanoksensa vaikutuksesta henkilöstökuluihin. Varsinainen esimies on hyvinvointipalveluissa, mutta työnjohdollista koordinoitua tehdään yhdyskuntatekniikan päällikönkin kautta.

Joukkoliikenteelle varataan käyttötalouteen 286.000 €, mikä perustuu palveluntarjoajan, eli Oulun seudun liikenteen ilmoitukseen. Palveluliikenne siirtyy Oulunkaarelta kunnan järjestettäväksi. Palvelun hinta on arviolta 150.000, joka tarkentuu kilpailutuksen seurauksena. Kilpailutus toteutetaan loppuvuodesta 2022 ja siinä otetaan huomioon eri hallintokuntien palvelutasot. Palvelun kustannuksia ei jyvitetä vuonna 2023.

Liikenneväylien ja yleisten alueiden hoitotaso pidetään vuoden 2022 tasolla ja kustannusyksikön määräraha saman tasoisena. Yksitysteiden avustukset kotitalouksille ovat 55.000 €.

Latujen, urheilualueiden ja muiden ulkoilualueiden hoitotaso pyritään pitämään vuoden 2022 tasolla. Valaistuksen paloajoja ohjataan enemmän energiansäästön näkökulmasta kuin aikaisemmin. Toimintoja kuten lumetusta ja jäädytystä vältetään mahdollisen sähkönsäännöstelyn ja -hinnan mukaan.

Simon Malinin kaatopaikan sulkemisesta on tulossa kustannuksia noin 370.000 €. Sulkemiskustannukset perustuvat Kuivaniemen ja Simon kunnan väliseen sopimukseen kaatopaikan käytöstä. Säaskenharjun entisen kaatopaikan sulkemiseen liittyen on saatu vuonna 2022 päivitettyjä määräyksiä, jotka mahdollistavat kunnan kannalta edullisemman hankkeen. Määräaika on vuonna 2025, mutta riippuen toimijoiden aikatauluista, varattua määrärahaa voidaan käyttää vuonna 2023.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunta vastaa hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella; Kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin kunnan hulevesijärjestelmän ja vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkoston toteuttamiseksi tai hulevesien hallitsemiseksi muulla tavoin. Toimenpiteitä varten on käytännössä laadittava kattava hallinnan järjestämisen suunnitelma. Muuttuvan ympäristön kosteusrasituksen vuoksi laadintaan varataan 15.000€ ostopalveluraha.

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

infra- ja ympäristöpalvelut	Lähtötilanne, henkilömäärä	Lisäys/vähennys			Perustelut
Vuosi	2022	Lisäys	Vähennys	2023	
Hallinto					
kunnallistekniikkapäällikkö	1			1	täyttämättä
kunnallistekniikan insinööri	1	1		1	tekstissä
Kunnallistekniikka ja liikunpaikat					
kunnallistekninen työntekijä	4			4	
ympäristöasiantuntija	1			1	täyttämättä
vihertyönjohtaja	0	½		½	työllistäminen
Määräaikaiset					
vihertyönohjaaja	½			½	osa-aikaisuus
Yhteensä	5,5			8	

Olhavanjoen kalataloudellinen kunnostus

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot		3			
Toimintakulut		- 25			
Toimintakate/jäämä		- 22			

HANKKEEN TAVOITTEET

Olhavajoen kalataloudellisen kunnostuksen tavoitteena on pyrkiä parantamaan erityisesti lohikalaston (taimen, harjus, siika, lohi) sekä nahkiaisen ja ravun elinmahdollisuuksia laaditun kunnostussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi tavoitellaan joen ekologisen tilan kohentamista sekä taloudellisen arvon nousua. Vuosien 2018-2020 aikana hankkeessa on toteutettu kaksi vaihetta (1. ja 2.), joiden myötä kutualueita on kunnostettu yhteensä 18 koskiosuudella. Kesällä 2022 käynnistyy vaiheen 2 jatkohanke, jossa tavoitellaan yhteensä 7 koskiosuuden kunnostusta.

Kuivajoen kutualueiden kunnostaminen

TALOUS

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	3	22	22		
Toimintakulut		- 22	- 22		
Toimintakate/jäämä	3				

HANKKEEN TAVOITTEET

Kuivajoen koskien kunnostaminen vaelluskalojen (lohi, taimen, siika ja harjus) sekä nahkiaisen elinolosuhteiden turvaamiseksi ja parantamiseksi. Hankkeessa on toteutettu vuosien 2019-2020 aikana kaksi vaihetta (1. ja 2.), joiden myötä kutualueita on kunnostettu yhteensä 13 koskiosuudella. Vaiheen 2 jatkohankkeessa laaditaan kesän 2022 aikana toimenpidesuunnitelma joen kunnostamattomalle osalle aina Oijärvelle saakka.

5.6.4. Virainomaispalvelut

Tehtäväalueet:

Rakennustarkastus; rakennustarkastus ja -valvonta, ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä.

Sitovat tavoitteet:

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Rakennusvalvonta siirtyy vuoteen 2022 verrattuna takaisin yhdyskuntapalveluihin. Määrärahoissa varaudutaan ostopalveluna hankittavaan kiinteistöverotuloja lisäävän rakennusrekisterin tarkastukseen. Vuonna 2022 toteutetusta päivityksen ensimmäisestä on odotettavissa enemmän vuonna 2023 kuin siihen kohdistui kuluja. Pahkakosken tuulivoimakaavan ja mahdollisesti muidenkin rakennusluvista voi tulla merkittäviä lisätuloja luvituksen kautta.

Oulunkaaren ympäristöpalveluita ostettaviin ympäristöterveys-(ympäristönsuojelu&terveysvalvonta) ja eläinlääkintäpalveluihin kuluu palveluntarjoajan, eli Pudasjärven kaupungin arvion mukaan noin 353.200, joka on maksuosuutena noin 9.200 euroa enemmän kuin vuonna 2022. Nousu vuoteen 2020 verrattuna on vuositasolla noin 38.000 euroa. Yhteistoimintasopimus päättynee 31.12.2025.

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunnan alainen jätehuoltojaosto hoitaa lin kunnan jätehuollon viranomaispalvelut. Uusien jäteasetuksien asettamia siirtymäajanvaatimuksia otetaan käyttöön Kiertokaari Oy:n johdolla.

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

viranomaispalvelut	Lähtötilanne, henkilömäärä	Lisäys/vähennys			Perustelut
Vuosi	2022	Lisäys	Vähennys	2023	
Hallinto					
rakennustarkastaja	2			2	
Yhteensä	2			2	

5.7. Iin Vesiliikelaitos

TOIMINNAN KUVAUS

Iin vesiliikelaitos on vesihuoltolain 3 §:n 3. kohdan tarkoittama *vesihuoltolaitos*, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.

Henkilöstö

Oman henkilöstön toimenkuva painottuu edelleenkin laitoksen eri toimintojen kunnossapitoon ja valvontaan (erityisesti vesijohto- ja viemäriverkosto), mutta tarkoituksenmukaisissa kohteissa käytetään henkilöstöä myös investointeihin. Toiminnot sovitetaan henkilöstön resurssien mukaisesti ja palveluita ostetaan tarpeeseen. Edelleen tullaan käyttämään paikallisten yritysten palveluja ja vähääkin merkittävämmät uudisrakennuskohteet toteutetaan urakkakilpailun perusteella.

Henkilökunta tarjoaa asiakasystävällistä palvelua perheille ja yrityksille.

Talousvesi

Pohjavedenotto- ja vesijohtoverkostolla turvataan toiminta-alueen talousveden tarve kustannustehokkaasti ja turvallisesti. Talousveden laatua tarkkaillaan sekä viranomaisten hyväksymän valvontatutkimusohjelman mukaisesti että asiakaspalautteen perusteella. Valvontatutkimusohjelman mukainen tarkkailu on tilattu ulkopuoliselta toimijalta. Oma toimintana talousveden laatua tarkkaillaan aistinvaraisesti (väri, haju, maku) ja tarvittaessa suoritetaan vesinäytteiden tutkimus hyväksytyssä laboratorioissa. Asiakaspalautteet tilastoidaan ja käsitellään henkilöstön kokouksissa, jotta saman ongelman toistuvuus voitaisiin estää ja kohdentaa esimerkiksi investointeihin varattavat resurssit tarpeellisimpiin kohteisiin.

Jätevesi

Viemäriverkostolla ja jätevedenpumppaamoilla johdetaan viemäriverkoston toiminta-alueen jätevedet Li – Haukipudas – Oulu siirtoviemäriin lähtöpumppaamoon (ent. jätevedenpuhdistamo). Oulun veden Taskilan jätevedenpumppaamolle johdettavan jäteveden määrä mitataan kuntien välisellä rajalla ja kunta maksaa puhdistuksesta Oulun kaupungille erikseen hyväksytyyn sopimuksen mukaisesti.

Kuivaniemen keskustan jätevedenpuhdistamon toiminnan jatkamiseksi on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myöntänyt luvan, josta tehdyn valituksen Vaasan hallinto-oikeus on hylännyt 2.7.2021. Talousarvion investointiosassa on varauduttu puhdistamon toiminnan kehittämiseen lupapäätöksessä mahdollisesti esitettävien toimenpiteiden mukaisesti.

Käyränkankaan vesiosuuskunta, Jakkukylän vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy

Mainittujen kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitosten kanssa kehitetään yhteistoiminnassa ja vastuullisesti kunnan vesihuoltoa. Laitoksilla ei ole viemäriverkostoa, eikä jätevesien käsittelyä. Erityistilanteissa avustetaan laitoksia, mutta kuitenkin niin, että oma toiminta ei vaarannu. Ko laitoksilla ei ole omaa vedenottoa tai talousveden muuta tuotantoa, vaan ne ostavat talousveden Iin vesiliikelaitokselta. Käyränkankaan vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy ovat ilmaisseet halunsa siirtää vesihuoltotoiminnan Iin vesiliikelaitokselle. Molempien osapuolten kanssa neuvotellaan ja ensisijaisesti pyritään neuvotteluosapuolten asiakkaiden vesihuoltoa turvaaviin ratkaisuihin.

Pitkän aikavälin toiminnan tavoitteita:

Talousvesi

Tavoite: tuotetun talousveden määrä on pysyvästi enintään 1,2 x laskutetun talousveden määrä.

Jätevesi

Tavoite: puhdistettavaksi toimitetun jäteveden määrä laskee pysyvästi alle 1,3 x laskutetun jäteveden määrä.

lin alue

TALOUSVESI

	2017	2018	2019	2020	2021
Vedenottamoilla tuotettu vettä	458 581	463 284	447 684	456766	476163
Laskutettu talousvettä	361 036	380 071	368 035	357849	376112
kerroin	1,27	1,21	1,21	1,28	1,26

JÄTEVESI

	2017	2018	2019	2020	2021
Käsitelty jätevesimäärä	267 975	267 909	292 906	365343	398796
Laskutettu jätevesimäärä	227 379	237 744	229 585	266019	240155
kerroin	1,18	1,12	1,27	1,61	1,45

Kuivaniemen alue

TALOUSVESI

	2017	2018	2019	2020	2021
Vedenottamoilla tuotettu vettä	177029	154337	154625	127846	122365
Laskutettu talousvettä	97864	131498	97304	101987	101397
kerroin	1,57	1,71	1,59	1,25	1,21

JÄTEVESI

	2017	2018	2019	2020	2021
Käsitelty jätevesimäärä	60810	64942	67019	71062	49950
Laskutettu jätevesimäärä	28928	30545	28435	29267	28437
kerroin	1,85	2,06	2,36	2,43	1,75

Merkittävät muutokset toiminnassa

Merkittävin muutos vuonna 2023 vesiliikelaitoksella tapahtuu sen hallinnossa. Kuntaa koskevassa hallinnon uudistuksessa vesiliikelaitoksen johtajana toimii uusi yhdyskuntajohtaja. Tämä näkyy talousarvion käyttötalouso-osassa siten, että johtajan palvelut ostetaan sisäisenä palveluna lin kunnalta. Toiminnallisiin ja mahdollisiin henkilöstön toimenkuviin tehdään päätökset erikseen.

Toiminnallisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttamisen vuoksi on tarpeen perustaa uusi, esityksenä titteliltään vesihuoltopäällikön virka. Hän toimii hallinnon ja käytännön tehtävissä. Vesiliikelaitoksen henkilöstön esimiesvastuu kuuluu myös virkaan. Nykyinen vesihuoltomestarin tehtävä lakkaa nykyisen kaltaisena ja poistuvan resurssin tilalle tarvitaan uusi vesihuollon työnjohtajan tehtävä.

Mikäli neuvotteluissa Käyränkankaan vesiosuuskunnan ja Oijärven Vesi Oy:n vesihuoltolaitosten yhdistämiseksi saavutetaan hyväksyttäviä ratkaisuja, on harkittava esimerkiksi henkilöstöresurssien lisäämistä (ainakin määräaikaaisesti).

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinta on kokoaikaista. Riskin toteutuessa asia käydään läpi perusteellisesti ja tehdään raportti tapahtuneesta. Riskit eivät ole olennaisesti muuttuneet, koska toimintaan ei ole suunniteltu olennaisia muutoksia. Arvioinnissa on otettu huomioon poikkeuksellisten sääilmiöiden todennäköinen lisääntyminen sekä mahdollisten ähkökatkosten aiheuttamat häiriöt talousveden tuotannolle / jakelulle ja jäteveden viemäroinnille / pumppaukselle. Sähköenerian säängöstely mahdollisuuteen on varauduttu kuitenkin erityisesti.

Vesiliikelaitokselle on laadittu uusi varautumissuunnitelma talvella 2020-2021. Oulunkaaren ympäristöpalvelut on hyväksynyt suunnitelma ja se on lähetetty tiedoksi mm. ELY-keskukselle.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Vuoden 2023 operatiiviseen henkilöstöön ei ole suunniteltu muutoksia. Laitoksella on aikaisempien talousarviovuosien mukaisesti varauduttu neljän asentajan palkkaukseen. Henkilöstösuunnitelmaa voidaan joutua harkitsemaan uudelleen talousarviovuoden aikana, mikäli laitoksen toiminta-alue laajenee olennaisesti.

Talousarviossa on otettu huomioon, että vesiliikelaitoksen johtajan palvelut tullaan ostamaan lin kunnan palveluksessa olevalta uudelta yhdyskuntajohtajalta. Vesihuoltopäällikön virka perustetaan vuoden 2023 alusta ja vesihuoltomestarin tehtävä lakkautetaan. Työnjohdollisen tehtävän perustaminen tulee tarpeelliseksi. Muihin toiminnallisiin tai tehtävänkuvien muutokseen ei ole varauduttu.

Vuosi	Lähtötilanne henkilömäärä	Lisäys/vähennys			Perustelut
	2022	Lisäys	Vähennys	2023	
Vesiliikelaitoksen johtaja	1	-	0,2	0,2	Osa uutta yhdyskuntajohtajaa
Toimistosihtööri	1	-	-	1	
Vesihuoltopäällikkö	0	1		1	uusi virka
Vesihuoltomestari	1		1	0	tehtävän lakkautus
Vesihuoltotyönjohtaja	0	1		1	tehtävän perustaminen
Asentajat	4	-	-	4	
Yhteensä	7	-	-	7,2	

KÄYTTÖTALOUS

Kuntastrategia 2030

lin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 30.5.2022 uuden kuntastrategian. Strategian viemiseksi käytäntöön on laadittu erillinen asiakirja, jossa on esitetty eri hallinnonalojen lupaukset strategiassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian toteuttaminen ei aiheuta olennaisia muutoksia vesiliikelaitoksen toimintaan mutta laitoksen tulee terävöittää toimintaansa erityisesti esimerkiksi asiantuntevan ja sujuvan/nopean asiakaspalvelun jatkamiseksi.

VALTUUSTON SITOVUUSTASO

Vesiliikelaitoksen sitova taso valtuustoon nähden on toimintakate.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatuotot	1 877	1 900	1 913	1 950	1 990
Valmistus omaan käyttöön		5	5	6	6
Toimintakulut	- 1 104	- 1 069	- 1 170	- 1 175	- 1 175
Toimintakate/jäämä	772	836	747	781	821

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	1 000 € TS 2024	1 000 € TS 2025
Liikevaihto	1 876 681	1 900 324	1 912 823	1 950	1 990
Valmistus omaan käyttöön	0	5 000	5 000	6	6
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-204 949	-181 330	-236 030	-236	-236
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Palvelujen ostot	-499 434	-458 905	-506 425	-510	-510
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-300 866	-323 920	-320 299	-400	-400
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-62 568	-64 484	-66 434		
Muut henkilösivukulut	-11 626	-11 775	-12 295		
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-501 659	-456 400	-537 197	-540	-550
Arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut	-24 759	-28 960	-28 960	-29	-29
Liikelylijäämä (-alijäämä)	270 820	379 550	210 183	241	271
Rahoitustuotot ja -menot					
Korkotulot					
Muut rahoitustulot	3 977	3 000	3 000	4	4
Korkomenot	-2 749	-3 700	-2 200	-2	-2
Korvaus peruspääomasta	-113 385	-113 383	-113 383	-114	-114
Muut rahoitusmenot					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä ja varauksia	158 662	265 467	97 600	129	159
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	18 510	18 510	18 510	19	19
Tilikauden yli-/alijäämä	177 172	283 977	116 110	148	178

RAHOITUSBUDJETTI

Rahoitusosa	TP 2021	TA 2022	TA 2023	1 000 € TS 2024	1 000 € TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Liikeliijäämä	270 819	376 627	210 183	241	271
Poistot	501 659	456 400	537 197	540	550
Rahoitustuotot ja -kulut	-112 157	-114 083	-112 583	-113	-113
Toiminnan rahavirta yht.	660 321	833 027	634 797	668	708
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-464 987	-930 000	-985 000	-940	-940
Rahoitusos. investointeihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot					
Toiminnan ja invest. rahav.	195 334	-96 973	-350 203	-272	-232
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-59 750	-59 750	-59 750	-60	-60
Lyhyt.aik. lainojen muutos					
Lainakannan muutokset yhteensä	-59 750	-59 750	-59 750	-60	-60
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	29 409				
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-30 341	-59 750	-59 750	-60	-60
Vaikutus maksuvalmiuteen	164 992	-156 723	-409 953	-332	-292
Rahavarat 31.12.	1 967 030				
Rahavarat 1.1.	1 802 038				

Liikelaitoksen tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	1 000 € TS 2024	1 000 € TS 2025
Lainanhoitokate	5,42	5	5	5	5
Kassan riittävyys, pv	957				

INVESTOINNIT

Vuoden 2023 suunniteltujen investointien nettomäärä on 985.000 € alv 0 %, josta 650.000 € (66 %) kohdistuu korvausinvestointeihin ja 335.000 € (34 %) uusinvestointeihin. Arviosta puuttuu Vatungin jätevedenpuhdistustoiminnan muutoksen euromääräinen vaikutus (Vesiliik 4.10.2022 § 51).

Arvioitujen poistojen määrä on 537.197 €. Mikäli investoinnit toteutuvat suunnitellusti, ei niitä pystytä rahoittamaan kokonaisuudessaan toiminasta saatavalla rahoituksella. Talousarvion rahoitusosassa esitetty vaje, 395.120 €, voidaan kattaa olemassa olevilla rahavaroilla.

Merkittävimpiä investointikohteita ovat seuraavat; Simppala - Yli-Olhava vesijohtosaneerauksen ensimmäinen vaihe rakennetaan. Keskeisiä jätevedenpumppaamoiden revisio jatkuu. Uusien vedenottamoinen tarveselvitys valmistuu.

1 000 €	TA2022	TA2023	TS2024	TS 2025
Iin vesiliikelaitoksen investoinnit				
Uudiskohteet	610	335	290	290
Korjauskohteet	320	650	650	650
-Menot	930	940	940	940
-Tulot				
Netto	930	985	940	940

6. TULOSLASKELMAOSA

Kunnan tuloslaskelma, tunnusluvut ja suunnitelmakausi

Ulkoiset, 1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatuotot	9 427	9 026	8 416	7 972	7 962
Myyntituotot	3 784	3 835	2 830	2 468	2 475
Maksutuotot	836	827	686	717	717
Tuet ja avustukset	2 428	2 042	2 139	2 136	2 135
Muut toimintatuotot	2 380	2 321	2 762	2 652	2 635
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön		5	5	6	6
Valmistus omaan käyttöön		5	5		
Toimintakulut	- 74 342	- 77 037	- 39 927	- 39 683	- 39 748
Henkilöstökulut	- 23 153	- 24 375	- 23 590	- 23 704	- 23 591
Palvelujen ostot	- 44 352	- 44 928	- 9 457	- 8 745	- 8 914
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 705	- 4 002	- 3 835	- 3 887	- 3 895
Avustukset	- 1 761	- 1 800	- 1 332	- 1 332	- 1 332
Avustukset liikelaitoksille		- 40	- 20		
Muut toimintakulut	- 1 369	- 1 933	- 1 714	- 2 016	- 2 016
Toimintakate/jäämä	- 64 915	- 68 006	- 31 506	- 31 705	- 31 780
Verotulot	37 463	38 975	21 606	21 711	22 044
Valtionosuudet	30 698	33 117	14 461	14 565	14 572
Rahoitustuotot ja -kulut	- 195	- 198	- 337	- 347	- 348
Korkotuotot	9	6	6	6	6
Muut rahoitustuotot	82	60	60	60	60
Korkokulut	- 276	- 252	- 391	- 401	- 402
Muut rahoituskulut	- 10	- 12	- 12	- 12	- 12
Vuosikate	3 051	3 888	4 224	4 224	4 488
Poistot ja arvonalentumiset	- 3 893	- 3 914	- 4 025	- 4 281	- 4 507
Suunnitelman mukaiset poistot	- 3 893	- 3 914	- 4 025	- 4 281	- 4 507
Kertaluonteiset poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Tilikauden tulos	- 842	- 26	199	- 57	- 19
Poistoeron muutos	82	82	82	61	61
Varausten muutos					
Rahastojen muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	- 760	56	280	4	42

7. INVESTOINTIOSA

lin kunnan investoinnit				
1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Yleishallinto				
	Maan hankinta	300	300	300
	Aseman alueen uudistus	50		
	lijoen voimalat	20	10	10
	- Menot	370	310	310
	- Tulot			
Netto		370	310	310

1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Sosiaali- ja terveystalvaeluiden investoinnit				
Uudiskohteet				
Korjauskohteet				
		200	100	100
	- Menot	200	100	100
	- Tulot			
Netto		200	100	100

1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Opetus- ja varhaiskasvatustalvaeluiden investoinnit				
Uudiskohteet				
	Valtarin koulu	50	1500	1500
Korjauskohteet				
		345	300	300
	- Menot	395	1 800	1 800
	- Tulot			
Netto		395	1 800	1 800

1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Hyvinvointitalvelut investoinnit				
Uudiskohteet				
	ArtBiennaali		30	
Korjauskohteet				
	- Menot	0	30	0
	- Tulot			
Netto		0	30	0

1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Yhdyskuntapalvelut investoinnit				
Uudiskohteet				
	Kunnan monitoimitalo (kunnan	50	2000	1000
	Kaava-alueet	50	400	300
	Yritysalueiden kehittäminen	150	500	350
	Varautuminen	50		
	Maalismaantien kevyen liikenteen	550	0	
Korjausinvestoinnit				
	Korjausrakentaminen	250	100	100
	Kunnallistekniikka	1355	300	300
	Liikuntapaikat ja ulkoilun alueet	234	60	60
	Vesiväylien ruoppaukset	200		
	Liikenneturvallisuus	100	100	100
	Kuivaniemen keskustan kehittäminen	75	30	30
	lin keskustan kehittäminen	70	650	50
	Kiinteistöselvitys	50		
	- Menot	3184	4140	2290
	- Tulot	0		
Netto		3184	4140	2290

1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Kunnan investoinnit yhteensä				
	uudiskohteet	1 270		
	korjauskohteet	2 879		
	- Menot	4 149	6 380	4 500
	- Tulot	0	0	0
*)Netto		4 149	6 380	4 500

1 000 €				
lin vesiliikelaitoksen investoinnit				
	Uudiskohteet	335	350	350
	Korjauskohteet	650	480	480
	- Menot	985	830	830
	- Tulot			
*)Netto		985	830	830

1 000 €		v. 2023	v. 2024	v. 2025
Kunnan ja vesiliikelaitoksen investoinnit yhteensä				
	Investointimenot	5 134	7 180	5 330
	rahoitusosuudet	0	0	0
*)Netto		5 134	7 180	5 330

*) Sitovataso kunnanvaltuustoon nähden

8. RAHOITUSOSA

	TP 2021 1 000 €	TA 2022 1 000 €	TA 2023	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuositul	3 051	2 029	4 223 945	4 224	4 488
Satunnaiset erät, netto				0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-884				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 580	-6 424	-5 134 000	-7 180	-5 330
Rahoitusosuudet investointimenoihin	484	0	0	0	
Pysyvien väestävien hyödykkeiden luovutustulot	480	0	0		
Toiminnan ja investointien rahavirta	531	-4 395	-910 055	-2 956	-842
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				0	0
Antolainasaamisten vähennykset	9	44	22 000	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisien lainojen lisäys	0	14 000	8 000 000	10 500	9 000
Pitkäaikaisien lainojen vähennys	-6 628	-6 610	-7 110 000	-7 410	-8 010
Lyhytaikaisien lainojen muutos	1 750	-300	0		
Oma pääoman muutokset	0	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 048				0
Rahoituksen rahavirta	-3 819	4 434	912 000	3 090	990
Rahavarojen muutos	-3 288	39	1 945	134	148

9. IIN KUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTAKEINOT

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakoinnilla. Toimielimet ovat kirjanneet riskien hallintakeinot, joilla voidaan rajata riskin vaikutusta ja vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen, jolloin riskin merkitys kunnan kannalta pienenee. Kunnan vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen avulla.

Iin kunnan kuntatalouden vahvistuminen on perustunut verotulojen ja valtionosuuksien kasvuun, joka on ollut seurausta positiivisesta väestönkasvusta ja palveluverkon tiivistämisestä. Merkittävänä taloudellisena riskinä on tulorahoituksen epävarmuus suunnitelmakaudella, kun hyvinvointialueen lopullinen rahoitus päätetään.

Merkittävä strateginen muutos on toimintaympäristössä kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Organisaatorakenteen muutos ja hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön vaikutus palveluiden tuottamiseen nähdään myös riskinä palvelutuotannolle.

Toiminnallisista muutoksista suurimpana riskinä nähdään ulkopäin tulevat muutokset, jotka vaikuttavat työn tai toiminnan odottamattomiin muutoksiin. Riskiä voidaan pienentää päivittämällä varautumissuunnitelmat ja toimintaohjeet. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla ja varautumissuunnitelmilla.

Kunnan ja konsernin taloudellisten resurssien pieneneminen vähentää mahdollisuuksia korjausinvestointeihin sekä kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Kunnan kiinteistöjen korjausvelka kasvaa joka vuosi. Kiinteistöjen kunnan rapistuminen lisää sisäilmaongelmia.

Iin vesiliikelaituksen kannalta merkittävimpiä riskejä ovat juomaveden saastumisriski ja jakeluverkon häiriöt. Suuret vahinkoriskit liittyvät vesijohto- ja viemäriverkostoissa tapahtuviin vaurioihin. Verkostosaneerauksilla verkostovaurioiden riski pienenee.

10. IIN KUNNAN KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

10.1 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa kunnanvaltuustolle, toimeenpano kunnanhallitukselle sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteuttamisen valvonta tarkastuslautakunnalle. Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kunnanjohtajan tehtäviin.

Kunnanvaltuusto määrittelee Iin kuntakonsernin omistajapolitiikalle tavoitteet, joihin konsernin operatiivinen omistajaohjaus perustuu. Kunnanhallituksen roolia keskeisenä omistajaohjaajana vahvistetaan siten, että tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja hallituksen puheenjohtajia kuullaan kunnanhallituksessa kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi kunnanjohtajalla ja kunnanhallituksen puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhtiöiden hallituksissa.

10.2 Iin kunnan konserniin kuuluvat yhteisöt

Kuntayhtymät

- Oulun seudun koulutuskuntayhtymä
- Oulunkaaren kuntayhtymä
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Pohjois-Pohjanmaan Liitto

Liikelaitokset

- Iin ateria- ja tilapalveluliikelaitos
- Iin vesiliikelaitos

Tytäryhteisöt ja säätiöt

- Iin Energia Oy (100 %)
- Iin Vuokratalot Oy (100 %)
- Iilaakso Oy (100 %)
- Iin Palvelusäätiö (80 %)
- Kuivaniemen Sotaveteraani Oy (57,14 %)
- Iin Micropolis Oy (69,23 %)

Osaosakkuusyhteisöt ja muut osuudet

- Kuiva-Turve Oy (50 %)
- Oulukaaren työterveys Oy (32,57 %) 1.1.2019
- Kiinteistö Oy Vatungin Pooki (26,32 %)
- Rantakaira Oy (22,2 %)
- Osuuskunta Kuivaniemen Tilaliha (19,70 %)
- As Oy Taimenkulma (5,25 %)
- Oulun Ammattikorkeakoulu Oy (1,9 %)
- As Oy Laksontammi
- As Oy Korttikaari
- Kiinteistö Oy Iin Kenttäkulma
- As Oy Iin Kanervanpuisto
- Oulun Osuuspankki
- Oulun seudun ajoharjoitusratasäätiö
- Osuuskunta Metsäliitto
- Osuuskunta Team Kala
- Kuntien Asuntoluotto Oy (0,11 %)
- YH-Rakennuttajat (osuuskunta)
- Nordic Option Oy

10.3 Konsernin omistajaohjaus, sisäinen valvonta ja riskien hallinta

10.3.1. Iin Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus:

Asuntojen vuokraus

Painopistealueet:

Asukastyytyväisyys, nykyajan laatuvaatimukset, käyttöaste ja riittävä asuntokapasiteetti.

Toiminnalliset tavoitteet:

Käyttöasteen parantaminen ja ylläpito. Korjausvelan ehkäisy. Tornikujalle rakennetaan 22 uutta asuntoa ensimmäisessä vaiheessa. Toinen vaihe samalle tontille varmistuu käyttöasteen kehityksen mukaisesti. Asunnot liitetään lisiverkkoon. Selvitetään Kuivaniemen asuntotarpeet ja rakennetaan mahdollisesti uusia asuntoja.

Talous 1 000€

	TP 2021	TPE 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	1363	1400	1350	1485	1485
Liikevoitto	180	180	100	150	150
Tilikauden tulos	-0,2	0	0	0	0
Oma pääoma	172	250	172	172	172
Vieras pääoma -siitä lainakanta	5415	7000	5600	5400	5200

Tunnusluvut

	TP 2020	TPE 2021	TA 2022	TS2023	TS 2024
Sumupoistot	207	200	350	340	330
Asuntoja kpl	202	202	224	224	224
Käyttöaste	96	96	90	93	96

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokrausmarkkinoista jälkeen jäänti. Jatkuva asuntojen perusparannus ja markkinointi pitää yllä tunnettavuutta ja varmistaa uudet tulijat. Vuokralaisten kato syö käyttökassan, varaudutaan tulevaisuudessa uuden rakentamiseen, jolloin kunnan vanhimmasta ja heikkokuntoisimmista asunnoista päästään eroon. Uudistuotantoa pyritään tekemään vuosittain, mikäli käyttöaste sen sallii.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

Pyritään tarjoamaan sijoittautumis- mahdollisuudet asumisen menetelmillä. Asunnot ovat liitetty lisiverkkoon, jolloin työskentely myös kotoa mahdollista. Uudistuotantoa pyritään tekemään vuosittain, mikäli käyttöaste sen sallii.

10.3.2. lilaakso Oy

Toiminta-ajatus:

lilaakso Oy rakennuttaa ja vuokraa toimitiloja yrityksille ja yhteisöille sekä tekee kunnalle vuosittain palvelusopimuksen mukaisia energiatehokkuuteen liittyviä toimia.

Painopistealueet kuntastrategiaan perustuen:

Toimitilojen rakennuttaminen, isännöinti, hallinta ja vuokraus, uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto ja energiatehokkuustoimenpiteet. Mukana käynnistämässä hankkeita, jotka toteutuessaan auttaa yrityksiä löytämään uutta liiketoimintaa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Vuokrausasteen korkealla pitäminen, säästää energiankulutuksessa, talouden pitäminen positiivisena. Merihelmen myynti. Suurien teknologiahankkeiden saanti lihin.

Talous (1 000 €)

	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	1460	1500	1700	1900	3000
Liikevoitto	22	22	50	80	80
Tilikauden tulos	-70	10	30	50	50
Oma pääoma	2556	2550	2550	2550	2550
Vieras pääoma -siitä lainakanta	3326	2800	2800	5600	7100

Tunnusluvut

	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Henkilöstön lkm	3	3	3	3	3

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kiinteistöt	50	400	200	5000	2000
ICT-hankkeet	70	50	50	50	50
Muut hankkeet	10	20	20	20	20

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokralaisten poistuminen ja siten vapautuvat tilat heikentävät kassaa. Isot hallit keskimäärin vaikeampia vuokrata, tärkeää pitää nykyisistä vuokralaisista kiinni. Pidetään vuokrat kohtuullisena ja pyritään auttamaan vuokralaisia muutoksissa. Micropoliksen tekniikka vanhaa ja isoja investointeja tiedossa. Kassarahalla ja ilman omistajan avustusta investoinnit raskaita. Ratkaisuna kunnan osallistuminen omistamansa rakennuksen isoimpiin investointeihin.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

Aktiivisesti hankitaan uusia sijoittuvia yrityksiä lihin. Nykyisiä vuokralaisia autetaan kasvussa. Testaamalla uusia innovatiivisia energiansäästö menetelmiä, voidaan säästää koko kunta tasolla.

10.3.3. Iin Micropolis Oy

Toiminta-ajatus:

Micropolis toteuttaa kuntakonserin kuntastrategiassa, elinkeino-ohjelmassa ja kunnan kanssa tehdyssä palvelusopimuksessa sille määritettyjä elinvoimaan, kasvuun ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Yhtiö tukee toimillaan kuntakonsernia tieliittymien ja asemanseudun edistämässä ja kehittämässä sekä toimii aktiivisesti Pentinkankaan, Vatungin, Kuivaniemen biotalousalueen, Iijokisuiston ja Sääskenharjun aluiden kehittymisen ja toteutumisten edesauttamiseksi. Samalla se kehittää paikallisen osaamisen hyödyntämistä, Iijoen vetovoiman ja matkailun kehittämistä. Tavoitteena on myös osallistava viestintä ja markkinointi sekä vahva yhteistyö kunnan eri toimialojen ja konserniyhtiöiden kanssa kasvun ja kehityksen turvaamiseksi.

Painopistealueet:

Uusyrityshankinta, yritysten kehittäminen ja neuvonta, vahva kasvu ja kehittäminen, uusi toimeenpanostrategia. Kestävyyden, vastuullisuuden ja vähähiilisuuden huomioiminen poikkileikkaavasti eri osa-alueilla.

Toiminnalliset tavoitteet:

Keskeisiä vuoden 2023 toimintaan vaikuttavia asioita ovat uuden kuntastrategian ja muiden ohjaavien ohjelmien mukaan toteutettava Micropoliksen uusi toimeenpanostrategia sekä päivitettävä palvelusopimus kunnan kanssa. Toiminnalliset tavoitteet jakautuvat seuraaviin alueisiin: viestintä ja markkinointi, yrityspalvelut, kehittäminen, osallisuus, hallinto ja kumpanuudet.

Viestintä ja markkinointi

- Kuntakonsernin viestintäohje, kunnan viralliset viestintämateriaalit, graaginen ohjeistus
- Sisällöntuotanto ja viestinnän seuranta ja kehittäminen koskien mm. kunnan tiedotelehteä, verkkosivuja, somekanavia ja mediayhteistyötä, sisäinen viestintä ja henkilöstön intranetin kehittäminen
- Markkinoinnin vuosisuunnitelma, kampanjat ja mittaaminen asumisen, yrittämisen, työskentelyn ja matkailun näkökulmista. Visit Ii ja Pohjolan Rengastie -yhteistyö.

Viestinnän ja markkinoinnin toiminnan tuloksena lii nähdään houkuttelevana kuntana asumisen, työskentelyn, matkailun ja yrittämisen näkökulmista. Konsernin työntekijät ovat tietoisia kunnan sisäisistä asioista ja osallistuvat aktiivisesti osaltaan viestinnän sisällöntuotantoon.

Yrityspalvelut

Yrityspalveluiden tavoitteena on kasvun vahvistaminen ja mahdollistaminen sekä monipuolisten yritystonttien saatavuuden varmistaminen. Yrityspalveluilla ja -neuvonnalla edistetään kunnan yritysalueiden kasvua ja kehittymistä. Yrityksille tarjotaan tukea liikeidean kehittämiseen, yritysrahoitukseen, erilaisten yritystukien hakemiseen, sijoittumiseen ja työvoiman saatavuuteen sekä verkostoitumiseen. Neuvonnan tavoitteena on tukea toimillaan elinkeinon kasvua ja työpaikkojen syntymistä eri aloilla. Uusia yrityshankeaihoita kehitetään aktiivisesti ja hyödynnetään niitä uusyrityshoukuttelussa. Iin yritysalueita kehitetään aktiivisesti sekä niille pyritään saamaan uusia alueille sopivia yrityksiä. Paikallista -merkkiä osana yritysneuvontaa ylläpidetään ja kehitetään siten, että yritykset saisivat paremmin erilaisia rahoituksia ja toisaalta pääsisivät osaksi Paikallista -merkkiä.

Yrityspalveluissa työskentelee yrityskehittäjä sekä puolikas yritysneuvoja.

Yrityspalveluiden toiminnan tuloksena liihin syntyy kasvavassa määrin uusia yrityksiä ja työpaikkoja. Iissä jo toimivat yritykset suhtautuvat myönteisesti yritystensä kehittämiseen ja uusiin

investointeihin. Iin asukasluku ja verotulot kasvavat ja Ii koetaan halutuksi yritysten sijoittumis- ja työskentelykunnaksi. Ii on yritysmuotoinen ja yritysten toimintaa ripeästi mahdollistava kunta. Yrityspalveluita kehitetään yhden luukun periaatteella -toimivaksi.

Kehittäminen

Kehittämisen alue pitää sisällään Micropoliksen hanketoiminnan. Sen keskeisenä tavoitteena on hankkeistamisen avulla saada ulkopuolista rahoitusta kuntastrategiaa tukevien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Kehittämisen osa-alueella on menneillään monipuolisesti hankkeita, joiden tavoitteena on toteuttaa vähähiilisydestä ja resurssiviisaudesta kasvua, työtä ja liiketoimintaa sekä lisätä uusiutuvan energian käyttöä. Yritysten kanssa käydään keskustelua, millaisia yhteisiä tunnistettavia kehittämisen kohteita heillä on ja pyritään hankkeiden avulla tuomaan yrityksille lisäarvoa.

Kehitysyhtiönä Micropolis toteuttaa myös muita kuntastrategian tavoitteita tukevia hankkeita sekä suhtautuu myönteisesti kehittämiseen, uusiin innovaatioihin ja edelläkävijyyteen liittyviin mahdollisuuksiinsa niiden mahdollisena toteuttajaorganisaationa.

Toiminnan tuloksena kunta ja kunnan yritykset saavat vipuvoimaa toimintojensa kehittämiseen ja kasvuun sekä uusien ja erilaisten toimintamallien kokeilemiseen.

Ijokisopimuksen koordinointi ja hallinta

Sopimuksen alle kuuluu Iijoen vesistövision ja toimenpideohjelmaan kuuluvien hankkeiden toteuttaminen, Iijoen neuvottelukunta ja Iijoki Foorumit. Sopimuksen koordinoinnissa ja hallinnassa työskentelee yksi työntekijä.

Iijoen Lumo

Hankkeessa luodaan alueellinen matkailuverkosto (Ii-Oulu-Pudasjärvi-Taivalkoski) sekä koostetaan matkailua koskevaa tietoa Iijoen kehittämisen näkökulmasta. Samalla rakennetaan mikroyritysten yhteistyöverkosta ja palvelujen tuotteistamista. Hankkeessa työskentelee puolitoista työntekijää.

Virke -hanke

Virke -hankkeessa toteutetaan energian käytön tehostamisratkaisuja, kannattavuuslaskelmia, energian tuotantomallien markkinaselvityksiä. Energiankulutuksen ja -tuotannon laskentaa ja mallintamista sekä neuvontaa resurssiviisauden ja kiertotalouden haasteissa. EnergyPlan -simulointi kuuluu myös hankkeeseen. Hankkeessa on mukana useita kuntia. Hankkeessa työskentelee kaksi työntekijää. Virke hankkeelle on suunnitteilla Kiertola -hanke, joka jatkaa hankkeen toimenpiteitä ja kohdistamista entistä enemmän osallistuvien kuntien ja yritysten hyödyksi.

Kaskihanke

Kaskihankeessa edistetään kiertotaloutta sekä jätemateriaalien ja sivuvirtojen hyödyntämistä. Se pyrkii toimillaan tukemaan uuden ajan teknologioiden, CirLab:n ja kiertotalouspuiston, sekä uusien liiketoimintamallien ja yritysyhteistyön kehittämistä. Hankkeessa työskentelee kaksi työntekijää.

Open Agenda

Hankkeen tavoitteena on pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kokeiluluontoinen kehittäminen yhdessä ihmisten kanssa. Toimenpiteinä ja kohteina ovat muun muassa kuntalaisbarometri, kokeilut, palvelulupaukset ja kuntastrategia. Hankkeessa on mukana useita kuntia. Hankkeessa työskentelee puolitoista työntekijää.

Osallisuus

Kuntalaisten ja yritysten monipuolinen osallistaminen kuntakonsernin valmisteluvaiheen asioihin ja kunnan kehittämiseen. Toiminnan tuloksena asukkaat ja yritykset ovat entistä tyytyväisempiä arkeensa ja kokevat voivansa vaikuttaa tärkeiksi kokemiinsa asioihin.

Hallinto ja kumppanuudet

Hallinnon ja kumppanuuksien alueeseen kuuluu toimitusjohtajan tehtävät, kumppanuuksien ja verkostojen luominen ja ylläpitäminen, hallinnon asiat, kuten talous, henkilöstö, ohjelmistot. Myös hallituksen toiminta on osa hallintoa.

Talous (1 000 €)

	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	666	575	525	525	525
Liikevoitto	59	0	0	0	0
Tilikauden tulos	47	0	0	0	0
Oma pääoma	90	50	90	90	90
Vieras pääoma	534	515	535	535	535
-siitalainakanta	286	286	286	286	286

Tunnusluvut

	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Henkilöstön lkm	13	10	12	12	12

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
	0	0	0	0	0

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Onnistuakseen tavoitteissaan Micropolis tarvitsee vahvaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen ja kuntakonsernin muiden yhtiöiden kanssa. Yritysten saamiseksi kuntaan ja sitä kautta myös työpaikkojen ja asukkaiden määrän kasvattaminen edellyttää monipuolista tonttitarjontaa yrityksille ja asukkaille. Tavoitteen saavuttamiseksi yhteistyö teknisen toimen kanssa on avainasemassa ja sitä tiivistetään ja kehitetään entisestään.

Micropolis hyödyntää rahoituksessaan mm. EU-ohjelmarahoitusta. Micropoliksen tulee toteuttaa nykyiset hankkeet laadukkaasti, tuottaa rahoittajille, kumppaneille ja asiakkaille lisäarvoa, panostaa uusien hankkeiden tarvelähtöiseen suunnitteluun ja käynnissä olevien hankkeiden tulokset tulee osoittaa selkeästi. Hankkeiden toteuttamisessa on riski, että hankkeiden kohderyhmän odotukset ja tavoitteet eivät toteudu toivotulla tavalla eri syistä. Hankkeiden avulla kunnalle ja yrityksille tuotettua lisäarvoa terävöitetään. Yhteistyöllä ja hankkeiden yhteissuunnittelulla pyritään siihen, että kunnan toimialat hyötyisivät hankkeiden toimenpiteistä entistä paremmin.

10.3.4. lin Energia Oy**Toiminta-ajatus:**

- tuottaa, myydä ja siirtää sähköä kilpailukykyisesti ja häiriöttä

Painopistealueet:

- sähköntuotanto, -jakelu ja -myynti, laajakaistatoiminta

Toiminnalliset tavoitteet:

- sähköntuotannon omavaraisuus, verkkotoiminnan kehittäminen EMV:n valvontamallin mukaan, sähkönmyyntin laajentaminen, laajakaistaverkon toiminnan saaminen kannattavaksi.

Talous (1 000 €)

	TP2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	6321	6100	6000	6000	6000
Liikevoitto	-188	100	100	200	200
Tilikauden tulos	-120	0	100	150	150

Oma pääoma	4782	4782	4882	5032	5182
Vieras pääoma	12557	10000	9500	9000	8500
-siitä lainakanta	5401	5000	4500	4000	3500

Tunnusluvut

	Henkilöstön lkm	Liikevoitto %/lv	Nettotulos %/lv	Sijoitetun pääoman tuotto %	Oman pää- oman tuotto %	Omavaraisuus -aste %	Quick ratio
TP 2020	12	12,7	12,6	7,5	16	21,8	1,3

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sähköverkosto	719	1000	1000	1000	1000
lisiverkko	23	50	10	10	10

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

- Iso myrsky tms. luonnon katastrofi
 - vakuutus
 - yhteistyö naapuri yhtiöiden kanssa
 - urakoitsijayhteistyö
 - johtokatuojen kunnossapito
- Sähkön hinnan äkillinen nousu
 - omat tuotanto-osuudet
 - hinta seuranta
- lisiverkko-hanke
 - iso laina – kunta takaa
 - laittilan tuhoutuminen – vakuutus

Kuntastrategian toteutus:

- Myymämme sähkö on 80 %:sti tuotettu uusiutuvalla energialla
- Viisaan energiakäytön neuvonta
- Hankinnoissa käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä
- Siirtyminen sähköisiin järjestelmiin ja tallenteisiin
- Materiaalien kierrätys